

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 14-వ తేది సోమవారము } సంచిక ౧౫౯
Vol. 17 } MADRAS, MONDAY, 14th OCTOBER 1929. } No. 160
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ఏకాదశి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది

ఈ గొప్పల మాన్యును. బాయువుపోట్ల
బావును. పార్వపునోప్పల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెంబకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గనుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

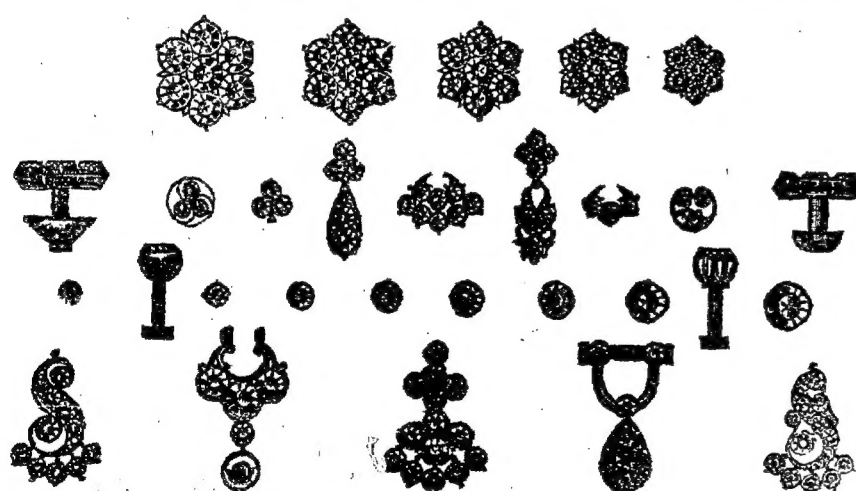
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలను
నంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోనము గలుగజు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-1 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిప్లో
6, 7 తంబు శెట్టిపిళ్ళి, మద్రాసు
109, ప్రెసిడెన్సీ, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

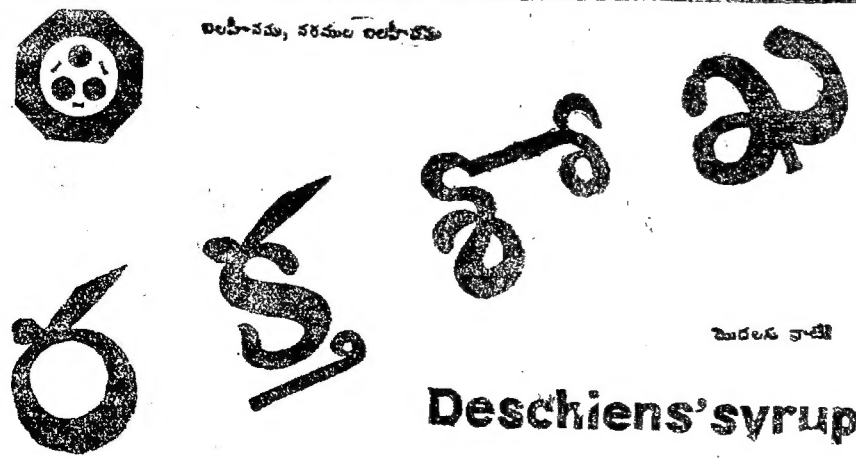
సీమనుంచి నేరుగా సీమకమలములు దిగుమతిచేయబడినవి

గాన సీమకమలముల వగలు
కొనడ ల చిన వారికి యిది
మంచి సమయము. మేల
యిన సీమకమలముల వగలు
చాకధరలకు యిచ్చి మిమ్ము
లను తృప్తి పొందించువారు.
వివరములకు యీ దిగువ విలా
సమునకు వ్రాయుడు.
ఇండియన్
జువలరిమార్బు
జయలక్ష్మీ బిల్డింగు
బెంగుళూరు సిటీ.

1 శేరు రూ 1-12-0 5 శేరు రూ 7-8-0 హాలామిత్రి సంజీవి (రిజిస్టర్డ్) 1 శేరు రూ 1

84 శెట్ల దినుసులు ఆవునేయి కలిసిన రేహ్యము. మేహపాదలకు సవాయి, స్త్రీల కుసుమవ్యాధులకు ఆమోఘము.
దీర్ఘ ఉడుకులకు, శుక్ల నష్టము, చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ.
జి. యస్. రావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోర్స్, రామానాయుడు పేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా.

రక్త హామి
Deschiens' syrup
శిరశున ఉపయోగించును
ఇది, ఆరోగ్యమును, ఇలము, నియంత్రించును, 30,000 వైద్యులు డిప్లోమార్డ్స్ నియమించును. చెప్పిచ్చి, పాశ్చాత్య
భాషా బోధకులు, గమనించును. ఎక్కడను యిక్కడ.
To be had of Chemists C. T. HARI, 145, Broadway, Madras

దుర్గామెడికల్ హోల్
గవర్నరుపేట, బెజవాడ.
గనేరియా మిక్స్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును
(1) ఈమందు పెగ్గోగములను నివారించి మూత్రము
నిడుచునప్పుడు గలుగు పొట, మంట, మరుకును యింజక్షన్
లతోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ తత్వక కుదుర్చును.
నీసా 1-కి రు 8-0-0.
మూర్ఖారిష్టము
(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వమును యెన్ని పంప
త్యరములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
నెలకు పదిపావుమందు రు 8-0-0.

పాడలకు తైలము 131
(8) ఈ తైలము తైలపాడలనే గాక యితరవిధములైన
పాడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, కబ్బి, కార్వాణి
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
మును మామూలుసీతికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.
"గుంటూరు జిల్లాకు యెడెట్టు: ఇండియన్ యిండ
స్ట్రియల్ హోమో గుంటూరు."
వీ శెట్లకు కావలెను 131

ఆంధ్రులకర్తవ్యము
ప్రపంచమున కాదిభాష సంస్కృతము. దానిలోనిన్ని
విషయము లితరభాషలలో రేపు, అట్టి భాషను తెల్ల వాడ్రు
కూడ చదివి ఆశ్చర్యపడుచున్నారు. పాశ్చాత్యుల భాగ్యమునకు
సంస్కృత భాషాజ్ఞానమే కారణము. అట్టి సంస్కృతమును ఆం
ధ్రబాలురుకూడ తమంతలు తామేమియును నెలకొల్పి
మేము లెదగులీతిలోచేసిని ఆంధ్ర సంస్కృతమును నెలకొల్పి.
మై 2-0-0 (రెండు రూపాయలు) పంపునో భక్తిమార్గము,
బొమ్మి మాహాత్మ్యము, నూరేండ్లు తీరించునూర్ణము లను
మోడు తెనుగుపుస్తకములు కూడ వ్రాసినతో పంపెదము.
భంగ్యులము చదువుచే ఆంధ్రుల కర్తవ్యము. 71
శ్రీ కృష్ణసంస్కృత గ్రంథమాల, పెద్దాపురము

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ అక్టోబరు నెల 14-వ తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

మనుసు తెనాలిది ,, ప 45 కలవిరు	12 8 0	18 4 0
నెల్లూరిది ,, డిబ్బో 42	13 8 0	14 0 0
ధిల్లి ,, డిబ్బో 46	15 8 0	16 8 0
బాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
సువ్వులు ,,	21 0 0	23 0 3

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిబ్బో	16 8 0	20 0 0
సెనలు ,, డిబ్బో	18 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిబ్బో	17 8 0	18 0 0
ఉలలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	18 0 0	145 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 115 మిషన్ గానునె 97		
అముదము బా 1-కి	103 0 0	105 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

బూయపసుపు బా 1-కి	119 0 0	120 0 0
కూరపసుపు ,,	65 0 0	67 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	32 0 0	45 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలియందు ముసుగు 1-కి ర 40 50		
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అసాగ్-చక్కెర బస్తా 1-కి	25 10 0	25 14 1
చింతపండు బా 1-కి	30 0 0	40 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	32 8 0	33 0 0
చురం	28 8 0	27 0 0
రవుండు	33 8 0	33 0 0

6. నూలు

నెం 20 డెన్ని సింహంయాలె	రు	7 12 0
నెం 6 ,, కటారి		4 12 0
నెం 24 ,, లాకి		5 10 0
నెం 40 జుమ్మరు 10 పా		10 0 0
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి		7 0 0
నెం 40 రాడి		10 0 0
నెం 4 డెన్ని మసీదు		4 8 0
44 నాండ్		10 13 0

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి	రు	58 8 0 రు 57 8 0
బంగారు కులం 1-కి		21 4 0 21 12 0
సనగ 1-కి		13 7 9
ఇత్తడి బా 1-కి	1,,	252 0 0 256-0-0
రాగి బా 1-కి		317-0-0 320-0-0

8. రంగులు

అతి పాలు స్వీట్లగులాండు అతిజరయిక్ సింహంమార్కు		
పిపా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు	47 0 0	
,, నీలిరంగు 1 రతి	1 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 0	
,, 28 రతులు	1 9 0	
,, 56 రతులు	1 8 6	
,, 1 అందరు	1 8 0	
రంగులు పాస్తెస్కో-బ్ లెత్ అనగా (టర్కి-రెడ్డు)	3 4 0	
కాంగ్ 3 డి	1 0 0	
చురు 4 డి	1 2 0	

బాల్యవివాహము చట్టము

విషయమై

వ॥ వేం॥ జోగయ్యవంతులుగారు

ఎసంబ్లిలో ఒసంగిన ఉపవాసము

అయ్య ఇట్టిముఖ్యస్థముగూర్చి నాఅభిప్రాయములను వ్యక్తపరుచుటకు నాకు సమయమిచ్చినందుకు మీకు విందనమల నర్పించుచున్నాను. ఏలననగా నాఉద్దేశ్యములను స్పష్టపరచుకొండ, నావోటుయిచ్చుటకు నాకయిష్టముగ నుండెను.

మన బాలికలకు తగిన వయస్సునచ్చువరకును వివాహము చేయకుండుటవలన అనేక లాభములున్నవని చాలాకాలమునుంచి నా అభిప్రాయము. అందరకును అలాభములు బాగా తెలిసినవే యగును. ఇప్పట్లో వాటిని విస్తరించును గాని, ఎన్ని పర్యాయములు జెప్పినను తిరిగి తిరిగి జెప్పదగిన యొక యంశమును మాత్రము జెప్పెదను. ఇందువలన సం॥ మునకు మాడుటలకులమంది బాలికలను వైధన్యమునండి తప్పించవచ్చును.

కేరీరాజోగ్యమువిషయమై ఈచట్టమువలన గలుగు లాభము లనేకములున్నవని చెప్పవచ్చును.

ఇందువిషయమై సర్దు యిదివరకు వివరముగ జరిగియుండుటను, ఇందువిషయమై గూడ జెప్పి యీసభవారి కాలమును వ్యర్థపరచును. 16 సం॥ల వయస్సురాని బాలికలకు కానుపు లొచ్చుటవలన గల కీడులనుగూర్చి మనవైద్యులిచ్చిన అనేకములను అభిప్రాయములనున్నవి.

Age of consent కమిటీవారు ఇందువిషయమై ఆసు పత్రినుండి తల్లులయొక్కయు పిల్లలయొక్కయు డేనుముకొరకు ఏర్పాటుకాబడిన సంఘములనుండియు గమనింపబడిన విషయములగూడ బాల్యవివాహములనుగూడనని చూచుచున్నవి.

చాలామంది బాలింతరాండ్రు మృతినొందుటకు మనచేత దాడిద్రుము కారణమని కొందరనుచున్నాడు.

ఇతరచో? యిట్టియంశములో మనయొక్క అనుభవమే చాలును. నాఅనుభవము యేమనగా బాల్యవివాహములు, అందు చేపిన్నవయస్సులో గల్గు కానుపులు పీటివలన బాలికల ఆరోగ్యము చెడి పుడు, నీరసములు మొదలగుజబ్బులకు వారు పాలగుచున్నాడు. ఇందువలన అనేక ఆనర్థములు సంభవించుచున్నవి. ఇట్టిఆనర్థములు వీడకుండుటవలనదేగాక తిండికిని బట్టకును లోటులేని భాగ్యవంతుల కుటుంబములోకూడ సంభవించుచున్నవి.

ఈవివాహములు స్త్రీలకు యెక్కువసంబంధించిన విషయములు దీనిగూర్చి కమిషన్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ సామన్యుండి కొంతమంది పూర్వార్చారపరాయణులగు మహానీయులు ఈచట్టము వలన గలుగు ఇక్కుట్టును గవర్నరు జనరల్ గారికి తెలియ పరుచుటకు యిక్కడకు దయచేయుండిరి. వారు, యేజ్ ఆఫ్ కన్సెంటు కమిటీవారు యీచేతపు స్త్రీలయొక్క అభిప్రాయము కనుగొనుటకు సరియైన ప్రయత్నము జేయలేదనియు, జేసిన నూటికి 99 గురు రజస్వలానంతరవివాహముల చేరుచెప్పినమాత్రముననే గజగజరనియు చెప్పిరట. ఇట్టిఅభిప్రాయము నాకు చాల వింతగాలోచినది. ఇల్లుతెలియజేసినవారలలో కొంతమంది యెడ, నాకు విశేష గౌరవమున్నది. గాని ఈవిషయమై వారు చాలా తప్పుఅభిప్రాయపడినవారని జెప్పగలను. మనస్త్రీలలో, యేపాటిచదువుకున్న వారున్నను ఏపాటి తెలివగువారున్నను వారి అభిప్రాయములు యీచట్టముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములతో ఏకీభవించుచున్నవని నేను భ్రమముగ చెప్పగలను. బహుశా, గవర్నరు జనరల్ గారిలో ప్రసంగించవచ్చినవారలకు, అభిలభార తమహింసాసంఘ సమ్మేళనమునను దీనితో సంబంధించిన 22 సంఘములను ఏకగ్రీవముగ బాల్యవివాహములను ఖండించిన సంకతి వారికి తెలియదని తలచెదను. ఈయంశము ప్రసంగించినప్పుడు యీసభయందు స్త్రీప్రతినిధులు లేకుండుట చాలాశోచనీయము. ఈరోజున నీ ఎసంబ్లిలో పురుషులకు బదులు స్త్రీలను మనస్థానే కూర్చుండజెట్టిన, నీచట్టమును సుమారుగా అందరును ఆమోదించి, యుందురు.

ఇకను యీచట్టము మతమును, చెడగొట్టునని చెప్పు పూర్వార్చారపరాయణులగువారి అభిప్రాయమును నేనంగీకరింపజాలను. నామతమునందు నాకు చాల గౌరవమున్నది. ప్రపంచమందుండు మతములలో హిందూమతము సర్వమతసహనముగలది. అట్టియిటు నయస్సుమీరినస్త్రీవివాహములకు వ్యతిరేకముగనుండునని నేను విశ్వసించును.

శ్రీ గవర్నరు జనరల్ గారిని సంస్కృత పచ్చినకాకు హిందూమతము హిందూధర్మ శాస్త్రముల ననుసరించియున్నదనియు హిందూధర్మశాస్త్రములు వేదముల ననుసరించి యున్నవనియు చెప్పిరట. అందునకేమియు సంశయములేదు. హిందూశాస్త్రములకును హిందూమతమునకును వేదములు ముఖ్యాధారములై యున్నవి. కనుక హిందువులచే నంగీకరింపబడిన వేదములు

వివాహవయస్సువిషయమై యేది చెప్పుచున్నవో పరిశీలించి చూచెనము.

వేదములు విధులనియు, వేదలింగములనియు, తెండు భాగములుగా నున్నవి.

వేదవిధులనువని, మనముచేసితిరవలెను. వేద విధులు న పరదారాక్ష గచ్ఛేత్ సమరాక్షా వచ్ఛేత్ అహరహా సంధ్యాః ఉపాసేత్|

పరదారగమనము చేయరాదను, రాక్షాహడను, ప్రతిదినము సంధ్య వార్చవలెను.

అని చెప్పుచున్నవి. వేదలింగము లనగా వాటినుంచి ఫలితార్థములు. ఇవి నెరవేర్చలేనవని చెప్పబడుచున్నవి. అట్టివి వాహకర్మములు వివాహమంత్రములును.

శాస్త్రములలో ఆచరణముఖ్యము, వేదవిధులు, పీటి తరువాత వేదలింగములు ముఖ్యము. పీటితరువాత, ఋషివాక్యములు, అనగా స్మృతులుముఖ్యము. వేదములన్నిటిలోను ఋగ్వేదము ముఖ్యము. కనుక ప్రప్రథమములో ఋగ్వేదమును పరిశీలించెదముగాక. ఈవేదముయొక్క 2 వ మండలం, 31 వ సూత్రం 4 వ మత్రం (ఇది విధిభాగం) ఈప్రకారం చెప్పుచున్నది.

తస్మైరాయనతియో యవానం|

మర్మజ్యమానాః పర్యంతి ఆపః|

అనగా ఏప్రకారం సముద్రమును నదులు అంగీకరించుచున్నవో ఆప్రకారం యువతి యువకుని పెనిమిటిగా నంగీకరించవలెను.

‘యువతి’ అనే పదముయొక్క అర్థం కోశములలోను శాస్త్రములలోను చెప్పబడ్డది.

ఆహ్లాతాత్ బాలాఆశ్రింసతో యువతి.

ఋగ్వేదములోనే 55 వ మండలం 27 వ సూత్రం 3 వ మత్రం విధిభాగములో యీక్రింద వ్రాయబడిన ప్రకారం ఉన్నది.

వధు రియంపతిమిచ్చ్యేంత్యేతి||

అనగా యీస్త్రీ పతి నిచ్చయించుచు వెళ్లుచున్నది. యీమంత్రముగూడ ముందుచెప్పినదానిని బలపరుచుచున్నది. ఏలనన, కామము మనస్సాపుట్టినది అనగా రజస్వలకానిదీ స్త్రీ భర్తవిషయమై, వేదకబోదు.

అర్హ్యోవేదములో

బ్రహ్మచర్యేణ కన్యా యవానం వింపతే పతిం||

అనగా బ్రహ్మచర్యము చేయును కన్య ఒకయువకుని (పిన్నవాడిని) పతిగా పొందును.

వ్యాసస్మృతిలో కన్యాయన పదమునకు యీక్రింద చెప్పబడ్డ ప్ర గారం అర్థము వ్రాయబడినది.

ఋతుస్సాతా యశుద్ధా నాకన్యేత్యభిధీయతే-ఋతుమతిలయ సుధ్యుగానున్నది కన్య అని చెప్పబడును.

బ్రహ్మచర్య మవలంబించుచున్న కన్యఅని కన్యాశబ్దమునకు విశేషణము ఉపయోగించుటవలన గూడ కన్య ఋతుమతి అయినదని స్పష్టమగుచున్నది. అట్లు కానియెడల ఋతుమతికాని స్త్రీనిసుంచి చెప్పచు బ్రహ్మచర్య మవలంబించుచున్న అను విశేషణమునకు అర్థములేదు.

ఈకారణములనుబట్టి మనము ముఖ్యముగా ఆవలంబించక తీరిని వేదవిధులు రజస్వలానంతరవివాహము లని ఒప్పుకొనుటయేగాక విధిభాగములో చెప్పబడు విధించుచున్నవని గూడ చెప్పవచ్చును. Age of Consent Committee యేజ్ ఆఫ్ కన్సెంటు కమిటీవారు ఋగ్వేదమునుండియు యజుర్వేదమునుండియు అనేకమైన ఇతరమంత్రములను వారి రిపోర్టులో ఉదహరించిరిగాని ఇంకనుఇందువిషయమై విస్తరించును. ఏదయెట్లున్నను ఒకమాట నిశ్చయము. వేదములలో బాల్యవివాహములు చేయవలెనను విషయము ఎచ్చటను చెప్పబడలేదు.

ఇక, వివాహమంత్రములు పరిశీలించును, రజస్వలానంతర వివాహములను, ఆయంత్రములు చాల బలపరుచుచున్నవి.

వివాహము నాలుభాగములు:— 1. కన్యాదానము పాశ్చిగ్రహణము, 2. గృహప్రవేశము, 3. సమావేశము. ఇందులో మొదటివిధి కన్యాదానము. అనగా దాన మిచ్చు నది. కన్యా కావలెను. కన్యాఅనగా వైచెప్పబడిన వ్యాససూత్రమునుబట్టి ఆమె వయస్సు 16 సం॥ లకు వైబడియించవలెను. గాన కన్యా దానమునగా 16 సం॥ల వయస్సునకు మీరించిన దాని నిచ్చుట అని అర్థము.

రెండవ భాగము పాశ్చిగ్రహణము. ఇందులోముఖ్యము సప్తపది. అనగా యేకు అడుగులు వధూవరులు అగ్నిహోత్రసాక్షిగా ఒకరియెడ నొకరు విశ్వాసముతో నుండుమనియు, ఒకరి జీవితకాలములో నొకరినొకరు విడువమని మొదలగు ప్రమాణములనుజేసి ఉభయులున్ను ఏడడుగులు నడచెదరు. వివాహమునకు ఇట్టిప్రమాణములతో గూడిన సప్తపదిలపాముఖ్యము. ఇట్టిప్రమాణములనుజేయు వధూవరులు బాగా జ్ఞానమువచ్చినవారై యుండవలెనుగాదా!

మూడవ భాగము గృహప్రవేశం. ఈగృహప్రవేశమంత్రములలో వరుడు వధువుతో వీరలు మాతల్లిదండ్రులు, వీరలు అన్న

దమ్ములు, కీరలు అక్కచెల్లెండు అని వాణిమానీ తనగృహమును పశువులు మొదలగు ఆస్తులను చూపి "గృహధికారం ప్రయచ్చేత్" అని చెప్పును. అనగా "గృహధికారము యిచ్చుచున్నాన"ని చెప్పును.

నాలవభాగమును గర్భాధాన లేక సమావేశమంత్రముల ఆర్చనముచేసిన వధూవరులు సంభోగవిధానము నవలంబించుచున్నారనుటకు సంకేతములేదు.

ఇంకస్మృతులను కొన్నిటిని పరిక్షించెదము.

కలియుగములో మనుస్మృతిముఖ్యమని యజుర్వేదములో చెప్పబడియున్నది.

యజుర్వేదంబైన మనునందతులతో భ్రాతృజం||

మనువు ఏకాంబేషులను అదిమిండు. అనగాముఖ్యము మనుధర్మశాస్త్రముయొక్క అధికృత అందరును ఒప్పుకున్న విషయమే.

మనువు కన్యయొక్క తండ్రితో యాక్రిందిప్రకారం చెప్పుచున్నాడు:—

కామమరణాంతంతిప్తే||

గృహేకన్యాఆర్తమపి||

సచివసాంప్రయచ్చేత్||

గుహానాయకర్హితే||

అనగా ఒకకన్యరజస్వల అయినది గూఢాశ్చేషము ఇంటి వద్ద ఉండిపోయియున్నగాని యెప్పుడును ఈమెను గుహానాయక యివ్వకూడదు.

కొనూరైతో నీవు రజస్వల అయినది సల|| ల తరువాత పరశును నీతండ్రినీకు వివాహముచేయనియడ నీవు నీపెనిమిటిని యెంచుకొనవచ్చును. అందుకు యెట్టిఅభ్యంతరమును లేదను ఆర్థమును స్పష్టపరుచుటగాను, "నీకుగాని నీభర్తగాని, అట్టివివాహములో ముఖ్యమగు కన్యాదానము లేకుండుటచే," అట్టిపాపమున్ను యుండదని మనువుచెప్పెను.

ఇతర స్మృతులలో మరికొన్నిగూడ రజస్వలానంతర వివాహముల నామోదించి చెప్పుచున్నవి.

వృద్ధగౌతమస్మృతి యాప్రకారం చెప్పుచున్నది:—

కన్యాచ ఆత్మత యోనిస్యాత్

కులహీనాపితృమాతృతః

బ్రహ్మదిహవివాహేషు

పరిణీతాయథావిధి

సాప్రకృతావరాహా

మద్యమానివిశిష్టతే

అనగా బ్రహ్మవివాహములందు "స్త్రీ" అనునది కన్య, ఆత్మతయోని (అనగా పురుషసంపర్కములేనిది) తక్కువకులముగానిది, తలదండ్రులుగలది, యథావిధిగా వివాహము జేయబడినది కావలెను.

కన్యాశబ్దమునకు యిదివరకే 16 సల||లు మించినస్త్రీయని ఆర్థము చెప్పడమైనది.

ఇంకొక స్మృతి శైవినిస్మృతిలో "వింశతీ అనగికాం"

అనిచెప్పబడినది. అనగా రజస్వల అయినస్త్రీని వివాహముచేసుకొనవలెను.

గోహిలగుహ్యపరిశిష్టలో

ఋతుమతీతు అనిగికా||

తాంప్రయచ్చేత్ అనిగికాం||

అనగా ఋతుమతీ అయినదానిని అనిగికా అని అందురు. అట్టిఅనిగికకు వివాహముచేయవలెను.

బృహత్సారాశరస్మృతి యాక్రింది ప్రకారం చెప్పుచున్నది.

స్త్రీయాశ్చపురుషస్యాపి

యత్రఉభయోః భవేత్పుతిః

తత్రధర్మార్థకామాన్యుః

తదధినాయకః త్వమి

ప్రస్వేదనుభగాంధాతా

మభం ఇచ్చన్సమద్యహేత్||

అనగా యే స్త్రీ పురుషులు అనోన్యముగా ఎరింతురో అక్కడ ధర్మార్థ కామములందును. ఇందుకు పరస్పరములబడి ధాతా అనగా భర్తృభవమును ఇచ్చి యించుచూ ప్రస్వేదనుభగముల స్త్రీని వివాహమాడవలెను.

ఇందువలన రజస్వల అయిన స్త్రీని వివాహముకావలెనని స్పష్టపడుచున్నది.

జాదాయన స్మృతిలోగూడ రజస్వలానంతర వివాహముల నామోదించు వచనములున్నవి.

ఇదిగాక వృద్ధవారకరునివద్దకు ఋతులందరునువెళ్లి కలియుగ ధర్మములు జెప్పమని గోరగా అచిచెప్పటలో యాక్రింద వ్రాయబడిన సంగతి వివాహవిషయమై జెప్పెను:—

రజసో ధర్మవాత్పూర్వ కన్యాదాన నిషేధకం,

కతాయగే నకుర్యేత్తేవం వైబ్రహ్మశాసనం.

ఇందువల్ల కలియుగములో రజస్వలానంతరం వివాహములు కలియుగము నిషేధించకూడదనియు యిది బ్రహ్మశాసనమని వృద్ధపారాశరలు జెప్పినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్., డై రెక్షరులు

ఎం. జమాల్ మహమ్మదు సాహెబ్ బహదూర్, ఎక్స్క్యూజిట్., ప్రొవైటర్, మెసర్సు ఎం. జమాల్ మాయిదీన్ సాహెబ్ అండు కో., అధ్యక్షులు, సడరన్ ఇండియాచేంబర్ ఆఫ్ కామర్సు, అధ్యక్షులు, సడరన్ ఇండియా స్కిన్ అండు హైడ్ చుర్నెష్టన్ అసోసియేషన్, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, రావుబహదూర్ వి. తిరువేంగడత్రాన్ శెట్టిగారు, ప్రొవైటర్, మెసర్సు వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండు సన్సు, అండు మెసర్సు హో అండు కో., మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, దివాన్ బహదూర్ గోవిందాస్ చతుర్భుజదాస్ అవర్ గల్, బ్యాంకర్ అండు మర్చెంటు, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, ఎడిటరు, "ఆంధ్రపత్రిక" అండు ప్రొవైటర్, "అమృతాంజనము" డిప్., మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రియార్ అవర్ గల్ బి. ఎ., బి. ఎల్., సి. ఐ. ఇ., అడ్వోకేట్, మైసూరు.

పండిట్ విద్యాసాగర్ పాండ్య, ఎం. ఎల్. ఏ. బ్యాంకర్ అండు ఆటోర్, ట్యాంక్, మద్రాసు. మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

ఒకటి, రెండు సంవత్సరములకు ఫిక్స్డ్ డివిడెంట్లు 4 1/2% 5 0/0 వడ్డీవొప్పన పుచ్చుకొనబడును.

అన్నిరకముల బ్యాంకింగువ్యాపారములు ప్రారంభించబడినవి.

పూర్వీకములకు ఇతర వివరములకు చూచేసి బ్యాంకుకు చూచుచేసి వ్రాయవలెను.

మద్రాసు.

10-10-1929.

ఇతరస్మృతులు మరికొన్నిటిలోగూడ యిట్టివచనము లున్నవి. అవి వినిపించ బనిలేదని యింతటితో శాస్త్రవర్ణ విరమించుచున్నాను.

దీనినిబట్టి కొన్నిస్మృతులలో రజస్వలానంతర వివాహములకు వ్యతిరేకముగా వాక్యములు లేవనిచెప్పట నా యుద్దేశ్యముగాదు. గాని అవి వేదవిధులు, వివాహసంక్రమణలు, మనుధర్మ శాస్త్రములు మొదలగువానివలె ముఖ్యమయినవి గావని మనివిచేయుచున్నాను.

రజస్వలానంతర వివాహములకు నుగుణంబైన వేదముల త్రములతో రజస్వలాత్వార్థవివాహములను ఒరిపించుటలో యేమైన ఆర్థమున్నదాయని యీ సభవారిని కేసు ప్రశ్నించుచున్నాను.

ఈ సందర్భమున ఒక సంగతి స్వల్పవిషయమై చెప్పదలచితిని. అందులకు తమింపగోరెదను.

చాలా కాలమునుండి వార్తాపత్రికలలోను సభలలోను రజస్వలానంతర వివాహముల విషయమై, వ్రాయుటవలనను, జెప్పుటవలనను, వాటిని బలపరుచుచుంటిని. ఇదిగాక, నా ముఖ్య స్నేహితులగుకొటిలోను స్వకుటుంబములోను యిట్టి వివాహములను ప్రోత్సహించి అందువలన సంఘ బహిష్కార బాధలను గూడ కొంతకాలమునుభవించితిని. నాయొక్క మనోభావములును ఉద్దేశ్యములును, హిందూ ధర్మశాస్త్ర సిద్ధాంతవిషయమగు నా నమ్మకములను ఇట్టి వివాహములవలన గలుగు లాభములయెడ నాకుగల విశ్వాసమును వ్యక్తపరుచుటకు యీ విషయము చెప్పవలసివచ్చెను.

ఈ చట్టముయొక్క మఖ్యోద్దేశ్యమును మనస్ఫూర్తిగా ఆమోదించుటకు నాయొక్క సభ్యులను జెప్పి, యెందులక, నీ చిత్తు చట్టములో కొన్ని విషయములు మార్పుగానిది, చట్టమును బలపరుచుటకు సంకేహించుచున్నానో చెప్పెదను. ఒకముఖ్య కారణము పూర్వాచార పరాయణులగు కొంతమంది స్నేహితులు నాతో నిట్లు చెప్పుచున్నారు. అనేకమంది హిందువులు శాస్త్రములు రజస్వలానంతర వివాహములకు వ్యతిరేకములని మనస్ఫూర్తిగా నమ్మినవారున్నారు. కేసువారిలోనివాడనుగాను. ఇట్టివివాహములు జరుపుటవలన భూతపాపము సంభవించునని నమ్ముచున్నారు. ఇట్టిచింతవిషయమై మార్పుజేయు యాచర్యసభవారికి ఎట్టిఅధికారముగలదు? వారిసంఘ సంస్కరణ ఉద్దేశ్యములను యిష్టములేని మమ్ములను అంగీకరించమని బలమంతముచేయుటకుగాని మేము ధర్మశాస్త్రముని నమ్ము విధులను మన్నింపవద్దనిగాని,మతండ్రి తాతలనుండి వచ్చు ఆచారములను నమ్మకములను మార్పుకొనమనిగాని అల్లాచుర్చుకొనని యెడల మమ్మును దోషులుగనెంచి చెరసాలలకు బంపెదమనుటకు గాని మీకు ఎట్టిఅధికారమున్నదని అడుగుచున్నారు. ఇదిగాక మేము సదుద్దేశ్యములతో చేయుపనులకును మేము నమ్మిన నమ్మకములకును, ఉద్దేశ్యములకును మమ్ము శిక్షించుట న్యాయమా? ధర్మమా? యని అడుగుచున్నారు.

మీరుజేయు విజ్ఞాపనలను బట్టియు, నీ చిత్తుచట్టములోని ప్రజలకు బాధగలుగజేయు మరికొన్ని యంశములను బట్టియు నీ చట్టమును సవరణలేకుండ అంగీకరించుటకు కేసు మనస్ఫూరింపజాలను.

ఈ చట్టము ప్రవేశ జెట్టివారము వారికి సహాయముజేయు గవర్నమెంటువారును యిట్టి జరుగుచునట్టియు, ముఖ్యమగు

నట్టియు, ప్రజాఅపితమగునట్టియు సాంఘికవిషయమగు చట్టమును ప్రవేశజెట్టి బలపరుచుటలో విశేష జాగ్రూకత నవయోగించుటయే గాక సాధ్యమగునరకు ప్రజల యామోదమును బడయుటకు, ప్రయత్నించి వారి సహజ సామర్థ్యముల నుపయోగించుటయే గాక సాధ్యమగునరకు ప్రజల యామోదమును బడయుటకు ప్రయత్నించి వారి సామర్థ్యమును చూపుదురని నేను అనుకొంటిని గాని యీ విషయములో అట్టి నేర్పరితనమును చూపింపరైరి. ఈ ప్రకారము చేయుటకు బదులుగా యీ చిత్తుచట్టములో ప్రజలను బాధించు అనర్థకమగు కొన్ని చిల్లర విషయములను చట్టములోనికి జొనిపి ప్రజల ఆసక్తులని పొంది వారికి ఆగ్రహమునకు అవకాశమిచ్చుటయే గాక, యీ చట్టమును, ముఖ్యముగ సమర్థించి బలపరచ కోరికతోనన్న వారిలో కొంతమందియొక్క సహాయమునకును సానుభూతిని గూడ దూరులగుచున్నారు.

ముఖ్యముగ మూడు అంతరాంశములను, ఆక్షేపించుచున్నాను. ఒకటి 5, 6 మొదలగు క్లెక్కులలో ప్రవేశజెట్టిన విషయములు ఉడవరణగా జెప్పుచున్నాను. 5వ క్లెక్కులో బాల్య వివాహములు చేసిన వారలకు, చేయించినవారలకు బంధోబస్తు చేసిన వారలకు 1 నెల కలసాపై దుగాని రూ 1000 లు జరిమానాగాని, రెండునుగాని విధింపబడెడి. అనగా పోరోహిత్తుడు గూడ యీ క్లెక్కును క్రిందపవచ్చును. సాధారణముగా పురోహిత్తుడు ఎందుకువస్తాడు? ఇంటియజమాని వివాహంచేయునని కబురు పంపిస్తే ఆరోజునకు తిండికి తెచ్చుకుందామని వస్తాడు. యజమానుని తమ కొమార్తెయన్ను యెంతఅని పురోహిత్తుడు అడుగుతే నా కూతురు వయస్సు నీకెదురుకూ అవలెటకు పో అంటాడు. అందువల్ల ఆతనికి జీవనోపాధి పోవును. పోరోహిత్తునికి తెల్లకూతురు వయస్సు గాని, తెల్ల కుమారుని వయస్సుగాని యెట్లా తెలుస్తుంది? ఇదిగాక సహూచరుల ముసుపుచట్టలో చెప్పినదాని కంటే తక్కువయస్సు అనుకొనుటకు తెగిన కారణములు లేనని యీ పురోహిత్తుడు రూపుచేసకొనవలెటకు. ఈ రూపు భారం పురోహిత్తుని పై అనగా ముద్దాయిపైని మోపినారు. ఇట్టిపద్ధతి చాలా అన్యాయమున్ను సహారమును. ఇంకొక క్లెక్కును తీసుకుందాము-5వ క్లెక్కును 2వ క్లాజు- 6 వ క్లెక్కును యేమి చెప్పుకుందంటే- ఒక ముయినకు 14 సంవత్సరములకు తక్కువయస్సుగల బాలికను వివాహముచేసుకుంటే తమఅశ్రద్ధవల్ల కాలేదని గాని తమకు తెలియదని గాని ఆకురవాని తిరిదండ్రులుంటే వారును, లేకుంటే పోవకులును రుజువుచేసుకోవలెను. లేనియెడల శిక్షింపబడుదురు. అనగా దోషులముగామని రుజువుచేసుకునే భారము ముద్దాయిలపై వేయబడినది. ఇదిశిష్టాస్మృతికి కేవలము వ్యతిరేకము. అనగా, మొదటే ముద్దాయిని దోషిగా కొర్చువారు భావించుదురు. ముద్దాయి తాను దోషినిగావని రుజువుపరుచుకోవలెను. యిది చట్టనిర్మాణ పద్ధతులకు కేవలము విరుద్ధము.

ఇదిగాక రుజువుభారం ముద్దాయిమీద వేయబడుట వానికి శిక్ష నిశ్చయమున్నమాట నేను 35 సల||లు పైగా ప్రివీ థియేట్ చేయుచున్నాను. 8 సల||లు పల్లెకు ప్రాసిక్యూటరుగా పనిచేసినాను. ముద్దాయి తరపున దావాదారు

90

నాటక తానుబంధము

“రూపకము --- కావ్యము”

బ్ర॥ ప॥ మర్రి యజ్ఞనారాయణకాస్త్రిగారు

“నేటికిని ప్రచారంలో ఉండేనాటకాలు — విమర్శలు”

రూపకము-కావ్యము-గ్రంథాలు-గ్రంథకర్తలు-కందుకూరివారికావ్యాలు- వేదంవారి కావ్యాలు- శ్రీపాదవారి కావ్యాలు- తిరుపతి వేంకటేశ్వర కావ్యాలు- వడ్డదివారి కావ్యాలు- చిలకమర్తివారి కావ్యాలు- దర్శనవారి కావ్యాలు.

రూపకము-కావ్యము.

ప్రస్తుతంలో రంగానికి ఎక్కువపడే ప్రతిరూపకము నాటకంగా అశేషజనులచేత వ్యవహరింపబడుతూ ఉంది. ఘంటికా నాటకంగా వ్రాసేవారెందరో బయలుదేరుతూ ఉన్నారు ప్రతిపట్నంలోనూ పల్లెలోనూకూడాను. నాటక సంఘాలకూడా తక్కువగానే వెలుస్తూ ఉన్నాయి ప్రతి ఊరానూ, పయిగా ఈ నాటకోద్యోగం చాలామందికి జీవనాధారంగాకూడ ఉంటుఉంది. అంటే ఏమన్నమాట. జనులందరికీ ఆ రూపకాలూ ఆ ప్రదర్శనలూ సంతోషాన్ని కలిగిస్తూ ఉన్నాయన్నమాట.

ఇంకో విధంగా ఆలోచిద్దాం. ఏ నాలుగు అక్షరం ముక్కలు వచ్చినవారినైనా ఈవిషయంలో కొంచెం కదిపి చూడండి! నామట్టుకునేను ఇందరినీత్యాన్ని కనిపెట్టేఉద్దేశంతో తిరిగిన జిల్లాలన్నీటిలోనూ, పట్నాల్లోనూ, పల్లెల్లోనూకూడా ఏమండి రాత్రినాటకానికి వచ్చారకదా ఎలాఉండండి! అని అడిగిప్పుడూ ఈనాటకాన్ని కొంచెం చదవండి అని ఏమండి తుల్యనా కోరినప్పుడూ అబ్బ పోనిస్తూ ఏనాటకాలూ ఏప్రదర్శనలూ ఆన్నమాటే వివరబడుతువచ్చేది. దీన్ని బట్టి చూస్తే ద్రవ్యంకోసంఅని ఆయా సంఘాలవారు చేసే అగౌరవప్రకటనలూ, ప్రచురణలూ, చూచి భ్రమించి సర్వ సాధారణంగా వెళ్లే దిద్దుబాటులకూ, పండితులకూని హృదయరంజకంగా ఉడడం లేదనే నిశ్చయమవుతుంది. ఈ రెండువిధాలైన కారణాల్లో దేన్ని ఆదరిద్దాం, దేన్ని నూనే దా అనే ప్రశ్న ఒక్కటి ఉదయిస్తుంది తప్పకుండాను.

ఇంతవరకు కొన్ని సమాజాలూ మహారాజుల చేతను, జమీందారులచేతను, మహామహాపాధ్యాయుల చేతను, ఇంకా తత్తుల్యలై అనేక పండితులచేతను నడిపింపబడుతూ వచ్చాయి. సహజంగా కొంత విద్యావిశేషాల్ని కల్గినవారూ, గురువులు చెప్పినదాల్లా కట్టించినవారూ అయిన ఎందరో పెద్దలు, ఆయాసంఘాల్లో నేనాలుకూడా వేస్తూ వచ్చారు. అలాటి సమాజాల్నికాని విద్యన్నలులకాని, వారిచ్చే ప్రదర్శనాల్నికాని అట్టేమలా గా కాదనగలమా! అయితే అలాటిసమాజాలు ఎన్నిఉన్నాయి! ఎన్ని అంతరించిపోయినాయి విజయనగర సస్పృత సమాజం ఏదీ! నెల్లూరు భాషాభిమాని సమాజం ఏదీ! పెద్దాపుర విద్యావిశేషి ఏదీ! చివరకు బళ్లారివారి సరసవిశేషియైనా కనిపించలే! అందాకా ఎందుకు! ఎది ఎలావున్నానిన్న మొన్నటివలూ ఏదోఒక కట్టుబాటుకులైన ఒకశత్రులో తయారై ఒకవిధమైన సమ్మేళనసాధనంతో ఎండతెండ ర్నో! ఆకర్షిస్తుండే మా బెజవాడ బాలభారతి కూడా విచ్చున్న మై పోయిందే! ఎటుచూచినా ఇప్పటికీ ఎలాకలో నిలకడగా పెద్దపాఠాల్లో పనిచేస్తూఉన్నది మహారాజశ్రీ శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమీందారువారి సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజం ఒక్కటేగా కనిపిస్తుఉంది!

‘అయితే ఈయండే నాటకాలన్నీ ఏలూరుసమాజమే అడుతూఉందామిటి!’ అని కళ్లెత్తచేస్తారు కాబోలు నామీద బాళకులంతాను! కోపగించకండి! ఎన్నెన్నో సమాజాలు అడుతూనే ఉన్నాయి. అందులో ఏ ఒకటిరెండో తమకుచెందిన ఒకానొక నాట్యోద్యోగిని పురస్కరించుకొని పొట్టపోసుకొంటూ ఉన్నాయి. ఇక మిగిలినవన్నీ ఎన్ని పేర్లతో వ్యవహరింపబడుతూఉన్నా, ఈ యన్నీటిలోనూకూడా ఒకసారి చూడబడినటులే తిరిగి తిరిగి చూడబడుతూ ఉంటారని నమ్మల్సి ఉంటుంది. కారణం ఏమంటే కేవలం విద్యావిషయకంగా నాటకార్యాన్ని భావించి కట్టిస్తూవచ్చిన జోతానికనటు లనేకులు ప్రస్తుత వర్తకవ్యవహారాలకూ వ్యాపారాహారలకూ విసిగి విశ్రాంతి తీసుకొన్నారు. ఇక వేమలువేసే రూపంగా జీవనాలు చేసుకుంటూ ఉండేటులెందరో నేకరించుకొని, ఎంతో దర్దాగాను, దంబంగానూ వెలుగుతువచ్చిన రాజమహేంద్రవర చింతామణిసమాజం బెజవాడ బాలభారతీ సమాజం, తెనాలి రామలింగసభ కాకినాడ కృష్ణవిలాససభ

మొదలయినవన్నీ కాలక్రమంగా ఆరిపోయినాయి. ఆయా సమాజాలకు చెందిన అజ్ఞేతేరిన ప్రసిద్ధ నటులందరూ పాపం! నిరాధారులై నాటక ప్రపంచంలో బయటపడ్డారు. వీరందరూ నీలునుబట్టి స్వంతంగానో లేక ఇతరంగానో ఏదోఒకవిధంగా వేమలువేయక తప్పకపోవడంచేత, ఎన్నిగ్రామాల్లో పడిఉన్న సమాజాల్లో వీరి సహాయంతోతల లెత్తుతున్నాయి. అవిగాక ఇంకా కొత్తవి సృష్టింపబడుతూ ఉన్నాయనూకూడా. ఆ సమాజాల్ని ఆనటుల్ని ఆలాఉంచండి!

గ్రంథములు, గ్రంథకర్తలు.

ఇక నాటకాలసంగతి ఆలోచిద్దాం. కవిత్వం చెప్పేవారు కవులనబడతారు. అలాటికవుల్లో నిజంగా కవులెవరాలని ఆలోచిస్తే ఒక్క కాళిదాసే ఘనంగా పరిగణింపబడుతూ ఉంటాడు. దీన్నిబట్టి కవిత్వమనేది ప్రతిభాపూర్వకంగాను దైవికంగానూ రాతగినదనీ, అలాటికవిత్వాన్ని చెప్పేవారు నిజంగా అసాధారణ శేషుడగురంధరులై అవతారపురుషులుగా కేరొనబడదగినవారై ఉంటారనీ, మనకు విస్మయపడుతుంది. కష్టించి చదివినకాస్తాల్లా, తర్కాలూ కవిత్వాన్ని కలిగించేవి కావని మనకు అర్థం అవుతుందికూడాను. ఇంకా లక్షణజ్ఞుల అభిప్రాయాల్ని పట్టిచూస్తే, నిజమైన కవిమండి వచ్చే ఒక్కనాక్కమైనా కావ్యమనదగిందిగా కనపడుతుంది. ఇట్లుండగా పద్య గద్య కేయాల్లో నిండినవి ఎన్నో కావ్యాలు ఒక్క మన ఆంధ్రంలోనే ఉన్నాయి లెక్కలేకుండాను. ఇంకా ఇలాటి భావల వెన్నిటికో కలిగిస్తూ లక్షణంగానూ, అనంతంగానూ ఉండే సంస్కృత భాషలో ఎన్ని ఉండవచ్చునో ఆలోచించండి! ఈకావ్యా లన్నిటిలో మాడా నాటకమనేది చాలారవ్యయమనది అని పెద్దలు అన్నారంటే, ఇక దాని విశేషం ఎంత ఉండాల్సి ఉంటుందో నే నేతే చెప్పనక్కర లేదనుకుంటాను.

ఇప్పటికాలంలో నాటకాలనే కేరతో దేశాంతా ముంచేస్తూ ఉండే ఆ రూపకాలన్నీ ఎన్ని ఉన్నాయో అన్నీ కానీ వాటిని వ్రాసేవారందరూ ఎవరెవరో అని కానీ ఇంకా వాటిగుణగుణాలెట్టివో అనికానీ తెలుసుకో దలచినవారిని ఒక్క పర్యాయం రైలుప్రయాణం చేయమంటాను నేను. ఏమంటారా ఎక్కడెక్కడే గ్రంథాల్ని కట్టలుకట్టుకునికంపెనీద్రామాలు కంపెనీ ద్రామాలు అంటూ బయలుదేరుతారు లెక్కలేనంతమంది. ఆ కట్టలు విప్పిచూస్తే అడమోక్ మగమోక్ పడుచు పెండ్లాం ముసలిమొగుడు గుంటూరుగుంట మొదలైనవానితో కనిపిస్తాయి ఎన్నోరూపకాలు. ఆయా కవులుకూడా చాలవలకు వానిలో పోట్లాపులరూపంగా దిగి ఉంటారు. సారస్వతం ఇలా అభివృద్ధి అవుతుఉంటే పండితులు అలా నిరసిస్తారేమిటి! దానికిగల కారణాన్ని బహుకులభింగా చెప్పవచ్చును. ఇవి నాటకాలు కావనీ, వీనికర్తలు కవులు గారనీ, ఇంకా వాటి ప్రదర్శనలు ఆరంభేని వృద్ధపటాటోపాలనీ, వాని ప్రశంస మన కక్కలలేదు.

‘జగ మెటిగిన బ్రాహ్మణులకు జంపెంబేలా అన్నట్లు వెతుక్కో- అక్కలెత్తుండా కనిపించే ప్రసిద్ధకవులు ఉన్నార అనేకులు. అట్టివారిలో కీ॥ శే॥ కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు ము॥ రా॥ శ్రీ వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు ము॥ రా॥ శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీవరసింహాకవిగారు కీ॥ శే॥ ధర్మవరం కృష్ణమూచార్యులుగారు, శ్రీయత గోపాలాచార్యులుగారు కీ॥ శే॥ కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారు శ్రీయత కె. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ము॥ రా॥ శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహారావుగారు ము॥ రా॥ శ్రీ కాళ్లూరి సాంబశివరావుగారు నారాయణరావుగారు గురుబాడ అప్పారావుగారు, కీ॥ శే॥ ముత్తరాజు సుబ్బారావు పంతులు గారు, బ్రహ్మశ్రీ బిలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవిగారు మొదలయినవారు వ్రాసినరూపకాలు అశేషజనుల ఆమోదాల్ని సంపాదించి ఇప్పటికీ ప్రచారంలో ఉంటూఉన్నాయి. శక్తికొలది క్లుప్తంగా ప్రస్తుతం ప్రచారంలో ఉన్న కావ్యాల్లోని విశేషాలు ఎంతవలకు ప్రాచీనసాంప్రదాయాల్ని అనుసరించునది, ఎంతవలకు నవ్యలక్షణాల్ని ప్రకటించునది తెలుసుకుందాం.

కందుకూరివారికావ్యాలు.

కీ॥ శే॥ కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులుగారు వ్రాసిన నాటకాల్లో అభిజ్ఞానశాకుంతలం అనేది కాళిదాసుని సంస్కృతనాటకాన్ని అనుసరించి తర్జుమా చేయబడింది. హరిశ్చంద్ర నాటకంకొంచెం స్వతంత్రంగా వ్రాయబడింది. ఈరెండునాటకాలూ ఒకప్పుడు బాగా ప్రచారంలో ఉంటూఉండేవే. కాకుండానికీ చెందిన అన్నివిధాలైన జౌచిత్యాలూ మహాకవి కాళిదాసుని ప్రతిభావిశేషాన్ని పురస్కరించుకొని వచ్చినవే అనడంచేతనూ, కాళిదాసుని శాకుంతలం దేశదేశాల్లోనూ ఈనాటికీ అద్వితీయగర్వాన్ని ప్రతిష్ఠించు కున్న దనుటచేతనూ దాన్నిగురించి కొత్తగా చెప్పాల్సింది ఏదీ వుండదు. ఇక హరిశ్చంద్ర అనేది పంతులుగారి నాటకరచనావైరుమ్యాన్ని కొంతవరకు ప్రకటిస్తూ ఉంటుంది. ప్రస్తుతం దీనిప్రచారం ఏమాత్రం కనిపించదు. కాబట్టి దాన్నికూడా ఆలా వదిలేద్దాం.

వేదంవారికావ్యాలు

మహా మహాపాధ్యాయులు, వ్యాఖ్యాతృప్రవర్తకులకాప్రపూర్ణులు అయిన బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిలవారి అద్వితీయ విజ్ఞానం నిజంగా మహాసముద్రం వంటిది. ఎన్నోఉద్బంధాల్ని వ్రాశారనీకు. సంస్కృతభాషను శేష్యకోదలచినవారికి అందలి వివిధ సాందర్యాల్ని అనభవించదలచేనా రికి సాధనాలుగా ఉంటాయి వీరు వ్రాసిన వ్యాఖ్యానగ్రంథాలెన్నైనాను. అలాగే ఎన్ని సంస్కృత రూపకాల్ని తెలిసిం చారు సమర్థంగా. ఈలాటి మహాపురుషుల్ని గుటించి సావకాశంగా వ్రాయదలచే విద్వాంసులకు ఎంత విషయమైనా వొరుకుతుంది.

వస్తు నాయక రసాల్ని పట్టి రూపకస్వరూపం ఇదమి తమని నిర్ణయించుకోబడుతోంది సర్వసాధారణంగాను. ఆపైని పద్యగద్య కేయాలూ, కథావిభాగాలూ, ప్రవేశనిష్క్రమణాలూ వాగ్వైచిత్ర్యాల్లా, ఉపకమోపసంహారాలూ మున్నెనన్నీ సర్వతోముఖ మయిన జౌచిత్యాల్ని సంపాదిస్తూ తత్కర్తలకు ఎక్కడలేని గౌరవాన్ని కలిగిస్తూ ఉంటాయి. ఆయా లక్షణాలకు మించిన విశేషంకా లింకా ఎన్నో శాస్త్రుల్లవారి సాహితీసముద్రతరంగాల్లో ఉయ్యాలల ఊగతూ ఉంటాయి. “నాటకాంతంహి సాహిత్యమ్” అనబడేటటులానికి తార్కాణంగాఉండే శాస్త్రుల్లవారి కావ్యాలుగాక, రంగాన్ని ఎది నాల్లోగాని ఆలంకరించితే రూపకాలు ఇంచేవి ఉంటాయని అనగలం! ప్రస్తుతం ప్రచారంలో వున్న ప్రతాపరుద్రయాన్ని గుటించి కొంచెం చెప్పుకుందాం.

ఏ విశేషంకాలు ఎలాఉన్నా రూపకానికిఇచ్చిన కేసునుబట్టి ప్రతాపరుద్రుడికి చెందినకథ దీనివస్తువుగ నిశ్చయం జౌతుంది. చరిత్రసిద్ధమైన ఆ కథాంశాన్ని మాతృకగా చేసి కొని రూపకానుశంకంగా ఉండే కలుపుకోతలను చేసుకున్నట్లు యథార్థస్వరూపంలో భేదిస్తూఉండే యెత్నిందిట్ భిన్నాంశాలు ఋజువుచేస్తూ ఉంటాయి. కాబట్టి ప్రతాపరుద్రయానికి చెందిన వస్తువు ‘మిత్రశ్రమ’ మనబడేదిగా నిలుస్తుంది. ఉత్తమ గుణ విశిష్టుడు, శ్రేష్ఠువు అయిన ప్రతాపుడే దీనినాయకుడనడానికి ‘ప్రతాపరుద్రయం’ అనేకేత ముఖ్యసాధనంగా ఉంటుంది. ఇక రసాన్ని ఇదమిత్తమని శ్రద్ధయించడంలోఉంది ఏంఉన్నాను! అందాకావస్తే ప్రతాపరుద్రయాన్ని నాటకీకరమైన మతాకరూపంగా చెప్పుకోవలసి ఉంటుంది. అప్పుడు ముద్రారాక్షసంలె ఇదికూడ ఒకచారిత్రకరూపంగా ఉండేట్లుచెకారని దృఢపాతుంది.

చారిత్రకరూపకానికి నాటకానికి ఉన్నన్ని ప్రతిబంధకాలు ఉండవు. శృంగారవీరాల్నే ప్రధానంగా ఉంచాల్సిన అవసరం ఉండదు నాయికానాయకులూ, నాయక ప్రతినాయకులూ యథావిధిగా రూపింపబడకపోయినా ముతంబాధలేదు. ఆమాత్రం సందుచేసుకోకపోతే రూపకకావ్యాభివృద్ధికి ఇక మార్గమేదీ! అయితే అంతమాత్రంతో ఆపనినెలవేరదు. ఇంకా కథాసంవిధానం, పాత్రపోషణం, కవిత్వం, భాష మొదలైనవన్నీ అతికించినట్లు కాకుండా ఉండాల్సి మనోహరంగా ఉండాల్సి ఇలాటివి ఒక్క మనశాస్త్రుల్లవారివంటిభాషజ్ఞులకు గాక సామాన్యులకు ఎంత తెలించినా అలవడబాలవు.

ప్రతాపరుద్రీయంలో నాందీప్రసావనాలు, ముఖప్రతిమఖాదిసంధులు, వాని అంగాలు మొదలైనవన్నీ చక్కగా అనుసంధించబడ్డాయి. ఇంకా ప్రధానంగా ఉండేపాత్రల స్వరూపాల్ని బహు శీర్షగానూ, రమణీ శంకగానూ, చిత్రీకబడ్డాయి. పద్యాలపాకం నాగేశ్వపాకమే, అయితే ఆ ప్రసంగానూత్రం మహా సమయోచితంగానూ యుక్త్యాత్మకాలుగానూ మధులుమూట గడుతూఉంటాయి. ఆ యాలపాల్లో ఇప్పటి భావుకపు లనుకునే జాతీయం ఎంతైనా పొంగిపొర్లుతూ ఉంటుంది. ఒక్కరాత్రిలో అడ్డానికి సాధ్యపడదు ఈ గాధ అంతాను.

ప్రతాపరుద్రీయంలో కనిపించే కల్పనాప్రాధత్యం ఎంతవలకు సహేతుకంగా ఉంటుందా అనే విషయంలో చాలా భిన్నాభిప్రాయాలు ఉంటాయి దీన్ని చారిత్రకరూపకం అనుకున్నాంగనక. అందులో ప్రధానమైన సందేహం ముద్రారాక్షసంలో ఉభయతా ఉపని సావకశంకలూ

ప్రస్తుతమెట్లుగా, దీనిలో ఉన్నా యాఅని. ఇంకా చాణక్యరాక్షసులతో పోల్చదగిన పరస్పర విజయోత్సాహాలు ఈ ప్రతాప సద్రీయంలో ఉన్నారా అని మా డాక్టర్లు మండి. అయితే ఎక్కడికిలేదే! ఉన్నంతలో దీన్నిమించిన సృష్టివైచిత్ర్యాన్ని ప్రకటించేరూపకా లెన్నోలేవుగనుక సంతోషిద్దాం.

శ్రీపాదవారికావ్యాలు

కవరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారిని ఎటుగని వారులేరు. ఎన్నో కావ్యాలును వ్రాశారు వీరు. అవి అనేక రకాల్లో ఉంటాయి. స్వతంత్ర కావ్యాలు ఉన్నాయి. అనువాదాలు ఉన్నాయి. ప్రహసనాలు ఉన్నాయి. నాటకాలు ఉన్నాయి. పత్రికలు ఉన్నాయి. ఇంకా ఎన్నెన్నో ఉన్నాయి ఇలాగే. ఈ ఉన్నవానిలో అల్లా ఒకరు వ్రాసినవే తాము తిరిగివ్రాసి ప్రకటించినవి ఎక్కువగా ఉన్నాయేమో అనుకుంటాను. చిట్టచివరకు ఈ ఉద్దేశం, భారతానికి తిరిగి భారతం వ్రాసే అంతవఱకు వచ్చింది. కవరాజులు గనుక వారికి సాధ్యమైంది ఆపని! ఇంకోరికి అంత ఆవేశం ఎలావస్తుంది! వస్తేమాత్రం! సాధనసంప్రతులు ఉండవద్దా! అవన్నీ ఉన్నాయితే మన కవరాజుగారిని! అది వారి ప్రజ్ఞాయుధం, మాడా ఘోషిస్తూ ఉంటుంది. అస్పృశ్యులకుల్యలగు బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులంతవారికి ఒకప్పుడు గురువులుగా ఉన్న మహనీయు లనడంచేతమాడా, విధాయకంగా సమస్కరిస్తాను వారిగొప్పతనానికి.

ప్రస్తుతం మనకు కావాలనినవి వీరి దృశ్యకావ్యాలు. అవి కూడా ఎన్నో ఉన్నాయి మఱి! కేటాగులు చూడాలి వానివి రాలు తెలుసుకోవాలి. ఇంతకన్న మెండుకని, ఎలాగో ఒకలాను అమలులోకివచ్చిన వీరి బొబ్బిలి నాటకాన్ని గురించి కొంచెం ముచ్చటపెట్టాను. ఇదిమాడా ఇంతకుముందు లేకపోలేదు. ము||రా||రా|| కాళ్లమారి సాంబశివరావుగారు ఈ బొబ్బిలికథను "రంగరాయ కదన సమవాకారము" అనే పేరుతో వ్రాసేఉన్నారని చాలాకాలముక్రిందట. అది ఒకప్పుడు పకనీయగ్రంథంగా కూడా ఎఫ్. యేకో. బి. యేకో వేయబడియున్నట్లు నాజ్ఞాపకం. దాన్ని గూర్చిన వివరాలు వ్రాస్తాను ఇంకోచోట. అది అప్పట్లో చాలా సమాజాలచేత ఆదరముతో ఉంటేదికూడాను. సుప్రసిద్ధనటాభిమానులైన మా యీవని లక్ష్మణసామిగారు కూడా దీన్నే ఆడించేవారు తమ సమాజంచేత. వారే అన్నమాటేమిటి! ఎక్కడచూచినా దీని పలుకుబడి అనంతంగా ఉండేది. ఇంతల్లో మనకవరాజుగారి బొబ్బిలి బయటపడింది.

కవరాజుగారు తమ బొబ్బిలి నాటకంలోఉండే విశేషాంతాల్ని, ఎలాఎలాగో నటలోకానికి తెలియపరచుకోకలిగారు. కొన్ని సమాజాలు వెనకబడినవి చదివిఉన్నా, కవిరాజుగారి కాదనలేక చదవడం సాగించాయి దీన్ని మల్లినీ. అంతేకాకుండా అప్పుడే రాజమహేంద్రవరంలో, కాండ్లపేటనుకుకూడా పెట్టబడింది ఈబొబ్బిలి! అందరికీ తలవేడలూ వస్తుందనే ఆశకూడా ఆదివే సమాజాల్ని తొందర పెట్టింది. అక్కడితో నాన్ గెదు 'ఎడిషన్లు' పడింది ఇదీని. ఇంతప్రచారములోఉన్న కవరాజుగారి బొబ్బిల్ని వదిలిపెడితే ఊరకుంటూ మఱి! శక్తికొలది పాఠకులందరూ దాని సారాన్ని.

'బొబ్బిలి యుద్ధనాటకం' అని పేరుపెట్టారు దీనికి కవిరాజుగారు. ఆప్రకారం కత్తులూ కత్తాల్తో కొట్టుకోడం చువుకోడం, మొదలైన తమాషాల్ని ప్రదర్శించారు దానిలో. కథ చరిత్రాత్మకమైందే అనుకుందాం. ఇక నాటకానికి కావాల్సిన నాయకు డేవరసకుందాం! రసమేది అనుకుందాం! ముందు ఇవి తేలితేకదా ఆపని రచనాచమత్కారాలు తేలడానికి! ఆసలు 'యుద్ధం' అనేది నాటకాంశంగా ఉండలేకందేనా అని మొదటిసందేహం. ఏదో కొంత తేజోవంతంగాను ఉదాత్తంగాను బయల్పడజూచే ఆ బొబ్బిలి రంగారావుని నాయకుడుగా నిర్ణయించుకుందాంఅంటే, నాటకానికి చెందిన నాయకుడే, ఈ బొబ్బిలి నాటకంలో నటకబడ్డాడు వైరులచేత! ఏమి అన్యాయమిది! దీన్ని ఏరసం అంటాలో దేన్నీ బట్టిచెప్పను! సాధ్యం కావడంలేదు. తమిళచాలి పాఠశాలంతాను.

అసలు రంగారాయుడు నాయకుడే కాదంటారేమో కొంపతీసి! కవరాజుగారు నాందిలోనే ఆ సందేహాన్ని తీర్చేస్తున్నారు నాయకుడూనవ చేస్తాను. అన్నట్లు మఱిచూసు 'నే డొక్క వీరరస ప్రధానరూపకము బ్రదర్శింపు' అని సభ్యులూజూపించినట్లు మాత్రధారిమఖంగా చెప్పించారు. కాబట్టి మనంకూడా ఇది వీరరసప్రధానమైంది కాబోలు అని అనుకోవాలి. ఆ వెంటనే నాయక ప్రతినాయకు లెవరూ అని ఆలోచించాలి ఇక. బొబ్బిలిపారుమనికి చెదరి ప్రాణాల యరచేతపట్టుకొని రంగానికి వచ్చేరావడంతోనే "మల్లె చెరువు" కొల్లెలు లెచ్చవచ్చిపడి నాపించుకున్నాటి బాముల పాల్గేయుదుకోయటంచు ననిశంబున్ పల్లడంబంద గుండెలు ప్రాణాలలచేత బట్టుకొని యే డీల్పడ్డ చిత్రింబుతో బాలుపేదక నిలనెలిగిని సుఖమెప్పుక లేకపోయెగదా" అనియు ||శా|| బాబో బొబ్బిలి కొలకొమ్మల..... వేసవేలేప్పడున్ ||" అనియు, ఆర్థాలాపాలచేసే విజయరూపరాజు, నిజంగా రంగారాయుడు అంతవానికి ప్రతినాయకుడుగా ఉండడానికి సాధ్యమవుతుందా అనిపిస్తుంది. ఇంకోకవిధంగానూ వే ఏదో కొంతదైర్యంతో

ఆధ్రనాటక పితామహ శ్రీ. ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుగారు

నో సహజాధికారగర్వంతోనో యుద్ధవగారా మోగించిన హైదరుజంగుని ప్రతినాయకుడుగా ఎంచుకోవాలనివస్తుంది. అయితే హైదరు ప్రభువుకాకపోయే! ప్రభువైన రంగారావుతో ఇతనికి ఉత్తి ఎక్కువయ్యేతుందా అని సందేహం. ఇంక కవితాది లక్షణాల్ని గురించి యోచిద్దాం.

గ్రంథంలోవుండే ఏవర్గకావ్యాల్ని పట్టి చూచినా, కవిరాజుగారు ఎన్ని నిమిషాల్లో దీన్ని పూర్తిచేశారో అని అనిపిస్తుంది. ఏ పద్యం లో ఎక్కడ ఏసాంప్రదాయం నిగూఢమై ఉందో అని వెదకివెదకి వ్రాసాణం విసిగిపోయింది. ఇక పాత్రాచిత్రాల్ని కనిపెట్టడానికి ఆ విజయరాయని తొలిపలుకులే చాలముకుంటాను. ఇంకేమయినా ఉంటే కవరాజుగారే వినిపిస్తారేమో తనవితరాలిందా మనుకుంటాను.

తిరుపతి వెంకటేశ్వర కావ్యాలు

కందుకూరివారూ, గురజాడవారూ, వ్రాసేపెట్టిన కవుల బొబ్బిల్ని బట్టి, భాషాభిమానులందరికీ, ప్రాచీనకవులంటే, ఎంత గౌరవమునా కనుతుంది. ఇంకా, భారత భాగవత రామాయణాదుల్నింథాల సారాన్ని గోలగలిగేవారికి నిశ్చయంగా ఎంతటి బ్రహ్మానందమునా కలుగుతుంది. కారణం ఏమంటే గురుభక్తికలిగి, వివిధశాస్త్రాల్ని, అలంకారాల్ని ఇంకా అనేక విధాలైన లక్షణాల్ని తెలుసుకోవాలికి వారుపడే కష్టం, దైవానుగ్రహం సంపాదించుకునేకొటకు వారుచేసే తపస్సు, విధి విహితంగానూ, సమాజంగానూ, మనోహరంగానూ వారుచేసే ప్రసంగాలూ, మొదలైనవన్నీ పాఠకులకానికి అలాటి భక్తి భావాల్ని కలిగిస్తాయి.

వేదజ్ఞులు ఉన్నారు. శాస్త్రజ్ఞులు ఉన్నారు. తార్కికులు ఉన్నారు. లక్షణజ్ఞులు ఉన్నారు. పారాజీవులున్నారు. కవులు ఉన్నారు. గాఢములు ఉన్నారు వేసకువేలు. అలాటి వారందరూ తమతమ అభిమానవిద్యల్లోనూ, కళల్లోనూ, విశిష్ట స్వాతంత్ర్యాన్ని కలిగేఉంటారు. అయితే 'అనంత పారం కిలశబ్దశాస్త్రమ్' అనే ధర్మాన్ని బట్టి, ఎవరికూడా భాషా సమస్కరికాని కళాపారీక్షులకాని చెప్పడానికి పీలుంటుందా. మఱి చెప్పుకోవలసిందేమి ఉంటుందని అంటారేమో! ఎవరెవరు శాస్త్రలోకానుభవాలను కలిగి సయయానుగుణ్యంగాను సరసంగానూ, సకలజనాందరాయకంగానూ కావ్యసంతానాన్ని కలిగింపబాలిఉంటారో, వారివారి ప్రతిభావిశేషాల్ని ఆజవ్వం చెప్పుకుంటూ ఆనందిస్తూ ఉంటాం. ప్రాచీనకవి గాయకులందరూ ఆయాపంగా ఆచంద్రార్కం వెలుగుతూ ఉంటారు మన భావప్రపంచంలో.

తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు కావాల్సిన వివిధశాస్త్రాంగాల్ని గురుముఖంగా గ్రహించినవారు. కష్టించి వానివాని సారాంశాల్ని జీరించుకున్నవారు. కారదా సాక్షాత్కారాన్ని ముఖ్యంగా బడసివారు. లోకజ్ఞులుకూడాను. మనస్సుతో పాటు తమ సరళబాగునూ ఎంతవిత్తంగానో పరుగులెత్తించేవారు. కాబట్టి దేశదేశాల్లోనూ, వారి కావ్యాలు చదవడంచేత వారి ప్రసంగాలు వినడంచేత, ఎందరికోవులూ, ఎందరికో అపధానులూ బయలుదేరి ఈనాటికి మహాపండితులని అనిపించుకుంటూ ఉన్నారు.

తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులు వ్రాసిన ఉద్గ్రంథాలెన్నో ఉన్నాయి. చేసిన చర్చలుకూడా ఉన్నాయి. కావ్యరూపాల్లో అట్టే ఆహూషిల్లోపోయే చిట్టికాట్టి అంశాలన్నీ వీరి అనుప

బహుభాంధ నాటకగ్రంథకర్తలగు బ్రహ్మాది సుబ్బారాయ కవినవ్వులు.

మాన ప్రతిభావిశేషంవల్ల సుహృత్తులు కావాలిగా మఱి పోయాయంటే, ఇంకేం కావాల్సిఉంటుందో చెప్పండి. వీరి కవితాసామ్రాజ్య సార్యభామత్వాన్ని సమర్థించడానికి? ఆప్రయత్నంగా, వారిపద్యాల్లో అలంకరింపబడిఉండే ఆ రసోచిత స్వతంత్రబహుళపదప్రయోగాలకంటే, ఇంకేం కావాల్సి ఉంటాయో చెప్పండి భాషాకోశాన్ని పెంపుచేయడానికి? భరతాది వీరపురుషుల గాఢలను చదివి, తగ్గూపాల్ని దర్శింప తలచుచుకునే వారికి, ఇంకేమి కావాల్సి ఉంటాయో చెప్పండి. బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవుల నాటకాలు కాక పోలేను?

భారతంతంటే మహాసమద్రవంటిది. కేవల నాటకాది లక్షణపరంగానూ, రసపరంగానూ, చూచి ఆనందించడానికి భట్టనారాయణుని వేణీసంహారం లేకపోలేదు. అయితే అది భారతరహస్యాల్ని అట్టి తేలిగ్గా బోధపడలేదు. అట్టి ప్రయత్నంతో ఇంకో భారతనాటకాన్ని తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు ఎందుకు సృష్టించాలి? కాబట్టి కాలానికి తగినట్లుగా రూపకాభివృద్ధిని కోరుతూ, మహామహాపాధ్యాయవేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారిలె, ఒకింత సందుచేసుకొని గాఢాప్రధానంగానే వ్రాశారంటాను నేను ఆనాటకాల్ని అనిపిస్తాను. అయితే, మహాకవులుగనుక, విద్యాంసులుగనుక, ఆ సముద్రవంటి భారతసారాన్ని సునాయాసంగా సంగ్రహించకలిగారు. వీరి భారతనాటకాల్లో కనిపించే శాస్త్రసిద్ధమైన ఆ పాత్రాత్వాలూ, ప్రసంగాలూ, పద్యాల్లా, మొదలైనవన్నీ ఋజువుచేస్తూ ఉంటాయి ఆ విషయాన్ని అంతేకాదు. కొన్ని సందర్భాల్లో భారతంకంటేకూడా సుమారు భావాల్ని కవితా విశేషాల్ని ప్రదర్శించారు మన తిరుపతి కవీశ్వరులు అనడానికి ఎంతమాత్రమూ సందేహం లేదు. ఆ భారతనాటకాలన్నిటిలో ఉద్యోగవిజయా లనేవి రెండూ ప్రస్తుతం బాగా ప్రచారంలో ఉన్నాయి. వేషించినవికూడా అప్పుడప్పుడు అడడమనేది తలసపడతే కవీశ్వరుల సంకల్పం సమగ్రంగా నెలవేసినట్లు అవుతుందని నాట్యలోకాన్ని సవినయంగా మెచ్చరిస్తాను.

వడ్డాదివారి కావ్యాలు

సంస్కృతంలో ఉండే నాటకాల్ని తెలుగులో చదవ వచ్చేటప్పటికి కొంతభేదం పొడకట్టక మానదు. తమతోచిన భావాన్ని తమ సహజభాషా సాంప్రదాయాల్లో మూర్తీభవింప చేయడంవల్ల కావ్యవ్యూహం ఏర్పడుతూ ఉంది. అలాటి కావ్యాన్ని మఱొకభాషలో, ఇంకోకవి ప్రతిబింబింపచేసేటప్పుడు అలా పరివర్తించబడిన గ్రంథం, అసలు కావ్యం అని పించుకుంటుందా అని ఒకసందేహం. ఆ సందేహాన్ని అలాఉంచితే సంస్కృత భాషాపోషణం సర్వవిధాలా అణగారినామో ఈదినాల్లో సంస్కృతంలోఉండే నాటకాలనబడే మహాకావ్యాల్ని ఏమాత్రమైనా తెలుగుభాష మాత్రమే కేర్పినవారందరూ పరిచయం చేసుకోవాలి కి మార్గ మేర్పడక పోదని అదరించాల్సి ఉంటుంది. ఇంకా సంస్కృత నాటకలక్షణాల్ని అన్ని లక్షణాలతోపాటు, అనుసరించాల్సిఉండే తెనుగునాటకాలకు సానంగా ఉంటుందనికూడా గౌరవించాల్సి ఉంటుంది ఆ పయితాన్ని. కాబట్టి కీ|| శే|| రాయబహదూరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ కళాప్రపూర్ణ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులుగారు ము|| రా|| చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహ కవిగారు ము|| రా|| మంత్రిపేగడ భుజంగరావు బహదూరు జమిం

వారు వారు, ము॥ రా॥ రా॥ వద్దాది ముఖ్యురాయ కనిగారు మొదలైన విద్యుత్తరపిండ్లు, ఎన్నికలో ప్రజల సమ్మత నాటకాన్ని ఎన్నికలో తెలిపింది ఆంధ్రసారస్వతానికి మహా పకారం చేశారు.

శ్రీయ్యత వద్దాది ముఖ్యురాయ కనిగారు అసాధారణ మేధాసంపన్నులు. పరమభక్తులు. ఉభయభాషల్లోనూ పెద్ద పరివేళగలవారు. భక్త్యావేశంతో పేరుపొడిన భక్తచింతామణి ఎంతపూజ్యుడైనా సంపాదించింది కవితాప్రపంచంలో ఎన్నో కావ్యాలు ప్రకటింపబడ్డాయి వీరిచేత కూడాను. నాటకాలకూడా కొన్ని ఉన్నాయి. ఆ అన్నిటిలో, వీరు తెలిసిన "వేణీసంహార" నాటకానికి ఆదిమండి ఇప్పటివరకూ ఉండే ప్రచారం, మర్యాద, నిరుపమానమైంది. అయితే తెలుగు "వేణీసంహారానికి" కూడా ఇంత గౌరవం ఉన్నదంటే, కేవలం భట్టాచార్యులు ప్రతిభావ్రం కారణమే ఉంటుంది అని అనడానికి మీలకేదు. ఆంధ్రకృత సంస్కృతనాటకాల్లో ఇంతగా సంస్కృతకవి భావాన్ని పోషించుకుంటూ ప్రకటింపబడినవి ముఖ్యంగా మన తిరుపతికవులవీ, ఆపైని మంత్రాకయ్యలు ముగ్గురువీ కలిసి రెండునూడుకంటే ఎక్కువ ఉండవేమో అనుకుంటాను, శ్రీయ్యత ముఖ్యురాయకవిగారు కేవలం కవులే కాక నటులకూడా అయిఉండడంచేత వీరి నాటకానికి ఇంత అధికకృత జతపడి ఉండవచ్చునని నానమ్మకం. నాటకోచిత వస్తునాయకరసాది వివిధలక్షణసాంప్రదాయాన్ని సమయోచితంగా అనుసరిస్తూ, ఎవరంతలవారే నాయకులుగా ఉండతగిన ఆ భారతవీరుల్లో సూక్ష్మాత్మాన సంపన్నుడైన భీమనకు నాయకత్వాన్ని దుర్యోధనునకు ప్రతినియకత్వాన్ని శిరపటస్తూ భానుమతీదేవి ఎకపక్షములచేత కోకరోపాల్ని వెల్లిగక్కుతూ, తత్తుమచితంగావలీకే నాయకాలాపాల్ని చీజభూతంగా చేసుకున్న వీరరసోచితవస్తుపక్రీణానుగుణ్యంగా ఆరంభిస్తూ చివరకు వేణీసంహారములంగా నిర్వహించబడిన మహానాటక మనబడి ఆ సంస్కృతవేణీసంహారనాటక సౌందర్యాన్ని యథావిధిగా తెలుసుకో ప్రసన్న పటవగలిగిన మన ముఖ్యురాయక విగారికి నాట్యలోకం అంతా కృతజ్ఞతను చాటగలదని నమ్ముతాను. మన నాటక సమాజాలు ప్రస్తుత పార్శ్వపాటల పద్ధతినాటకాల్లో కాకుండా ఇలాటి మహానాటకాల్ని ముఖ్యంగా ఆడుతూ ఆ కృతజ్ఞతను చూపుకుంటే ఎంతైనా సమంజసంగా ఉంటుందని కూడా నమ్ముతాను.

చిలకమర్రివారికావ్యాలు.

ము॥ రా॥ రా॥ చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారు ఆంధ్ర కవితాప్రపంచంలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిని వారిలో ఒకరు. ఎన్నోన్ని కావ్యాల్లో వ్రాశారు. కొన్ని సంస్కృత నాటకాలను కూడా తెలిపించారు. గద్యాల్లో వీరు చూపించేరచనాసారస్వతం, నర్తనవైదగ్యం ఎట్టివారైనా అనందసాగరంలో ముంచేస్తాయి. నవలల్ని వ్రాయడానికి వీర్ని చెప్పి ఇంకోర్ని చెప్పాల్సిఉంటుంది. నవ్యకవితాసామ్రాజ్యంలో వీరికి సంక్రమించిన మహాన్నతస్థితి మహామహాపండితులకూ, కవులకూడా, ఎంతోదుస్సహంగా ఉండేదంటే వీరూ, వీరికావ్యాల్నూ, ఎంతవరకవని కలిగిఉండేవో చెప్పనవసరంలేదనుకుంటాను.

వీర వ్రాసిన దృశ్యకావ్యాల్లో ప్రసన్నయాదనం, పారిజాతాపహరణం ఒకప్పుడు బాగా ప్రచారంలోఉండేవి! గయోపాఖ్యానం అనేది అన్నిటికంటే ఎక్కువ పలుకుబడిని సంపాదించి ఇప్పటికీ ఒక్కటేవిధంగా ఆంధ్రనాటక రంగాల్ని పట్టి నీ ఏలుతూఉంది. ఇదే ఒకప్పుడు రాజమహేంద్రవరంలోని పండితుల కేసులయొక్క గాఢమర్మనానికి పాత్రమైంది. పరస్పర జయకాంక్షలతోగూడిన నాటివిమర్మనాలు మన కెందుకులేది.

గయోపాఖ్యానం ఏవిధంగానూ లోగడ మనం చెప్పుకున్న లక్షణాల్ని పట్టి నాటకంగా నిలవడానికి అవకాశంలేదు. గాథాప్రధానమైందనే చెప్పాల్సి ఉంటుంది. అయితే నాందీ ప్రస్తావనలూ, వానిధర్మాలూ, వెత్తెనుండంగాఉంటూనే ఉంటాయి ప్రాచీనాచారాల్ని తప్పకుండాను. ఇంకా పిచ్చిపిచ్చి రంగాలు ఏమాత్రం ఉండవు. ఆడానికి అనుకుంటాను, లక్షణసాంప్రదాయాలకు సన్నిహితంగానూ, అయిదాటకాల్లో అనుసంధింపబడి ఉంటుంది అకథ అంతాను. ఏ సందర్భాలు ఎలా ఉన్నా నిర్వహణసంధిలో కొంచెం అద్భుతరసం లోలకశిస్తూ ఉంటుంది. ఇందులోఉండే సంవిధానవిధానం ఇంతే.

గయని నిష్ఠీనకారణంగా కలిగిన ఆ కృష్ణనికోపం అంత ప్రళయంగా పరిణమించడం స్వభావసిద్ధంగా ఉంటుందా అని అనిపిస్తుంది. అందులో అసలునునిపి సమక్షంలో లేనప్పుడు కృష్ణుడంటాడు అంత ఘోరప్రతిజ్ఞను పడుతూ ప్రళయం క్రమశాసన చేయడం భావ్యమేనా అని అనిపిస్తుంది. అందులో నరుడైన అర్జునునికి ఉండేపాటి తీరణాగతత్రాణాపత్రికా త్రమయినా కేవలం నారాయణుడైన శ్రీకృష్ణభగవానునకు ఉండకపోతుందా అని అనిపిస్తుంది. ఇదంతా ఇలాఉండగా సృష్టిశిలయలన్నిటికీ కారణంగాఉండే ఆ మహానుభావునకు సందేహాస్పదమైన ఎవడో యొక కేవల లోకమనివలె ఉం॥ ఈవిధిసద్గురార్థు వధియింపక పోవుడునే దేవకీదేవికి బుణ్యమూర్తి పనుచేవునకున్ దగయుండగానికేన్ || మొదలైన ఘోర

ప్రమాణాల్ని చెయ్యడం భావ్యమేనా అని అనిపిస్తుంది. ఇలాటి సందేహాలన్నీ ఉంటాయితే, నానికేం, వదిలేద్దాం.

ఏది ఎట్లాఉన్నా వీరికావ్యాల్లోని ప్రసంగాలూ పద్యా లూ అందటికీ అరమయ్యేట్లు ఉంటాయి. నిరరక సమాసాది సాంకర్యాలు లేకుండా ఉంటాయి. ఇంకా సరళంగానూ, మనోహరంగానూ ఉంటాయి. గయోపాఖ్యానంలో ఆ పంచమాంక మందలి కృష్ణుడును సంవాదసందర్భాలకు చెందిన పద్యగద్యా లన్నీ అనక ఏ ఔచిత్యాల్ని ఎలా విడిచిపెట్టినా శ్రోతల హృదయాల్ని మాత్రం గట్టిగా పట్టుకుంటాయి. ఈ అంకానికి ఆత పడే దీన్ని దేశమంతా ఆదరిస్తు ఉంటుందని నానమ్మకం.

ధర్మవరంవారి కావ్యాలు

ఇప్పటికీ అమానుషంగా నాటక రాజ్యాన్ని పాలిస్తూ ఉన్నవి ధర్మవరంవారి కావ్యాలే. పద్యాల్నూ, గద్యాల్నూ గేయా లూ, అంకాలూ, రంగాలూ, మొదలైనవన్నీ వీరి కావ్యాల్లో లెక్కలేకుండా కనిపిస్తూ ఉంటాయి. ఇలాటి విలక్షణాలతో బయలుపడిన వీరి మొదటికావ్యమైన "చిత్రనళియం" నాటక పితామహత్వాన్ని నిశ్చయంగా సంపాదించి పెట్టింది. ఇక ప్రచారవిషయంలో తత్కవిగారి సరసవిదోదీసిసభ చాలా సాయంచేసింది ఆ జిల్లాలో అంతాను. ఇక ఇటుతెలుగుజిల్లా ల్లో గుంటూరు ఫస్టుకంపెనీ దీనికి చాలా ప్రచారాన్ని కలిగించింది. ఆ కారణంగానే ధర్మవరం వారి కావ్యాల్ని గుంటూరు వారికి సాధికారంగా ఆడుకోడానికి కవిగారిచేత అనుగ్రహించబడ్డట్లుకూడా తెలుస్తుంది.

చిత్రనళియంకథ భారతారణ్యసర్వలో చెప్పబడి ఉం ది. ఇంకా శృంగార వైషధం అనే పేరుతో శ్రీనాధవీరచేత తెలి గింపబడిందికూడా ఒకటి ఉంది వివేకంగాను. ఈ రెండింటి సాహాయ్యంతో పద్యగద్యరేఖల మూలంగానూ, చిత్రచిత్త్రా లైన జాబుల్లోనూ, సాంకేతికతలోనూ, మన కృష్ణమాచార్యుల వారు యథాకథానుక్రమంగా రంగానికి ఎక్కిస్తూ చిత్రనళియ మని పేరుపెట్టారు. ఇది అన్ని విధాలా స్వతంత్రంగా బయలు పడలడంచేత దీన్ని ఏలక్షణాల్ని పట్టి పరామర్శిద్దాం! దాని కదేలక్షణము అనికూడా అనుకుందాం. ఆధునికనాటకలోకం ఇదివరకే అనుకుంది ఆచూట. కాదంటారా! ఇప్పుడు వచ్చే ఏ నాటకంలో ఆహాకడలు లేకుండా ఉన్నాయో చెప్పండిమితీ. దీన్నొక బహిరంగిని "పద్ధతి నాటకం" అనక తప్పకుండామితీ!

వీరి కావ్యాలు చూడగా చూడగా ముందుమాట్లోనూ ఆపైని పద్యాల్లోనూ, అమిత్రుట పాటల్లోనూ దభాలువారిగా మూడేసిపర్యాయాలు వ్రాయబడినవిగా కనిపిస్తాయి. అలాకాక పోతే ప్రసంగాల్లో ఉండే అర్థాలే పద్యాల్లోనూ పద్యాల్లో అర్థాలే పాటల్లోనూ పాడించే పాడినట్లు పరిధ విలుతూ ఉంటాయి. చదవండి కొంచెం దయచేసి. ఇక కల్ప నాది విషయాల్నూ, ఏదో ఒకఉత్తరం, రెండుమాడు సాలాలి క్షిల్లా రెండుమాడు ద్విపదలూ, రెండుమాడు రగడ్డూ, తర్క వితర్కాలూ ఒకటేపద్ధతిని కనిపిస్తూ ఉంటాయి విధానకం గాను. అందులోనే ఉంది ఆ నవ్యనాటక కుంభకోణం అంతా ను! అయితే రచివగంధకాలు కలియని పరిమిద్దమైన టైరాగీ చటకాలవలె వీరి నాటకాలు అట్టేమాటగా ఉంటూ ఉంటాయి ఆ ఆడేవారికి చూచేవారికిని.

ధర్మవరంవారి విమలసారంగధర ఒకటి మన గుంటూరు హిందూధియేటవారిపుత్రావో వ్యాపిలోకి వచ్చింది ఎక్కువ గాను. దీన్ని కొంచెం లక్షణయుక్తంగా వాగ్దామని కాజోలు శో॥ పూర్వగం విధాయదా మాతృధారే వినిర్తలే పృవిశ్య తద్వందపరః॥ అనేదాన్ని అనుసరిస్తూ నాందిపిస్తావనాలకు ముందుగా హిరణ్యవిభావనులనే బాగ్మణ్యులతోగూడిన రం గాన్ని ఒకదాన్ని తగిలించారు మన పితామహులు. ఈ లక్షణాన్ని మాత్రం ఏంఅనుకున్నాకోగాని ఎవరూ అనుసరింపలేదు ఇంతవరకూను. వీరి కావ్యాల్లో పృసంగాలు చాలావరకు సాజరూపంలో ఉంటాయి. సమయోచితంగానూ ఉంటాయి. యుద్ధాత్యాది పీఠ్యంగాల్ని బోలిన పృసంగ లక్షణాలు ఈ సారంగధరలో చాలావరకు దృశ్యమాతాయి. ఆపేస్తాను ఇంక అధికంగా పోతుందాను.

శ్రీయ్యత ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు అనేవారు కీ॥ శే॥ కృష్ణమాచార్యులవారి సోదరులు. సరసవిదోదీసిసభ అమలులో ఉన్నప్పుడు వీ రందులో కొన్నిపాత్రలను ధరిస్తూ ఉండేవారు. హైదరాబాదుదేశంలో కొంతకాలం న్యాయ వాదులుగా ఉండేవారు. యనమంప్రభావలలోనూ, కొంత వజ్ర కాంక్షయభావలలోనూ ప్రవేశాన్ని కలిగించుకున్నారు. రాంగికానుభవంకూడా చాలవరకు కలిగింది వీరికి. ఇన్నివిధాలైన పరిజ్ఞానాలు వీరిలో ప్రకాశిస్తూఉండేకారణంగా కలిగిన నాటకనిర్మాణపురూపం వీరిచే ప్రకటింపబడిన రామదాసు నాటకంలో కనిపిస్తూఉంటుంది.

ప్రస్తుతం ప్రచారంలో ఉండేనాటకం ఏదయ్యాలంటే ఈ రామదాసు నాటకాన్నే చెప్పాల్సి ఉంటుంది. ఇందలి గాథ చరిత్రప్రసిద్ధమైన మన భద్రాచల దేశానికి చెందింది. గోపన్నగారి రామభక్తిపరాయాత్వం ఆబాలగోపాలం ఆంధ్ర లోకమంతా కీర్తనరూపంలో అనుభవిస్తూనేఉంది ఇప్పుటి

దాకాను. ఎందఱు కవులు వ్రాసినా, ఎన్నిసమాజాలు ఆడినా ఏ భారత రామాయణాలతోచేసిన ప్రాచీనగాధలనోగాక, ఇట్టి ఆధునిక వృత్తాల్ని నాటకరూపంలో వ్రాయడంగాని మన సమాజాలు అట్టివాన్ని అడడంగాని లేకపోయింది. తిననా తినగా గారెలా చేదెక్కుతాయి అంటారు. ఎన్నిసర్వాలు చూస్తారు అలాటి ప్రాత వృత్తాల్ని.

మనగోపాలాచార్యులుగారు కంచెర్ల గోపన్నగారి భరణ భక్తిస్వరూపాన్ని ఇలా దృశ్యకావ్యంగా చేయతలచెట్టడం లోనే వున్నదంటాను ఎంత విశేషమయినాను. జనులకా బాగా తెలిసినకథ అయిపోయింది. గోపన్నగారూ ఆంధ్రలోకాని కంతా చిరపరిచితుడైన భక్తాగ్రగణ్యుడై పోయినాను. పైగా దీన్ని ప్రప్రథమంలో రంగానికి ఎక్కించినవారా ముప్రసిద్ధ మయిన ము॥ రా॥ రా॥ తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులుగారు ఎడే వల్లి సూర్యనారాయణగారు అయిపోయారు. ఇంకా ముగ్గురి డులగు ము॥ రా॥ రా॥ పర్యవక్షే రామచంద్రారెడ్డిగారివో అలంకరింపబడిన అల్లూరుకంపెనీవారు మాడా దీనికి ఏంపోయి ర్యాదను సంపాదిస్తూవచ్చారు. ఇన్ని సహాయసంపత్తులు పడసి న ఈ రామదాసునాటకం కాకపోతే యింకో నాటకం ఎలా యింతరాజ్యం ఏలగలదో చెప్పండి!

రామదాసు నాటకంకూడా గాథాప్రధానమైందే. అయితే ఆ గాథకు కవీరుసంపర్కం మూలం నానూ, మిటికొన్ని చిట్టిపాటి చిల్లరతమామరంగాల్ని అతికించటం మూలంగానూ కొంతర క్షిని కలిగించారు నిస్సంశయంగాను. శ్రీయ్యత గోపాలాచార్యులుగారియందుఉండే యవనభాషాస్వాతంత్ర్యాన్ని పురస్కరించుకొని వ్రాయబడిన ఆ మాటలూ, పాటలూకూడా ఈనాటకం అడబడుతూ ఉన్నప్పుడు కొన్ని అందాల్ని అగ్రప టస్తూఉంటాయి. ఈ మొదలైన కల్పనలు నాటకవస్తువిషయ కంగా వీరిచే చేయబడిన పోషణంగా ప్రతిబిద్ధిమంతుననూ కనిపిస్తుంది.

ఈగాథకు రామసాక్షాత్కారం అనేది ముఖ్యకలంగా పరిణింపబడతగింది. అది మేల్పూజావస్త్రయాచామణి యగు ఒక్క తానీమనుమాత్రమే కలిగింది. రామదాసు అలాకల గదానికి ఈగాథలో కారణమాత్రుడుగా కనపడతాడు. కవీరు దానికి ఇంకాసహాయముగా ఉంటాడు. ఈ సందర్భాల్ని పట్టి కవిగారు నాయకపరంగాచేసిన నాటక నామకరణానికి విరుద్ధం గా కనిపించినా తానీమయే నాయకుడుగా చెప్పకగి ఉం టాడు.

నాటకం అనబడేదానికి శృంగారపీఠాలైన రెండురసా లేప్రధానంగా ఉండవలసి ఉంటుంది. ఆ నీమాన్నే పట్టుకొని నేలాడుతూఉంటే నాటకోత్పత్తికి అనంతరంగా ఉండకచ్చు ననే ఇప్పటివెద్దల అభిప్రాయాలకూడా పాటించవలసి ఉంటాయి. గోపాలాచార్యులుగారు ఇందులో భక్తిరసాన్ని ప్రధానంగా పోషించకలిగారంటే మనం నిజంగా సంతోషించాల్సిఉంటుం ది. ఇక మిగిలినలక్షణాలికి ఏంరెండి! సమయవిరుద్ధాలాపాల్ని, రంగాల్ని కొన్నిటిని వదలిపెడితే పాత్రాత్మకతలూపాడ కొంచెం సరసంగానే కనిపిస్తూఉంటాయి.

ఇక కవిత్వవిషయం. కలగలపు ప్రసంగాలు జాతీయులుగా ఉంటాయి చాలావరకు. రామదాసుగారి బంధిఖానాలోని ఆరాలాపాలు ముఖ్యంగా శ్రవణానందాన్ని కలిగిస్తాయి. ప ద్యాల్ని చాలా మితంగానే వాడారు. అవిఅంత కవితాసౌగ ళ్ధాల్ని ప్రధానంగా చూపించేవికావు. మొత్తానికి ఈ నాటకం చదివేటప్పటికంటే ఆడేటప్పుడు చాలాఅందంగా ఉండి ఆనందాన్ని ఇస్తుందంటాను నేను.

జర్నల్ గ్రామోఫోను ఉచితము

తామర ఎంతకాలము సుంచయున్నను సరే యీమందు సుపయోగించిన 12 గంటల లోనే మాడిపోవును. 18 తామరమందు నీసాల నోకేసారి కొన్నవారికి ఒక గ్రామో ఫోను ఉచితముగా నివ్వబడును. నీసా 1-కి ర్పు 0-6-0 మాత్రం. గ్రామోఫోనుతోకూడ హరక, సాండుబాక్సు, నూముల ఒక రికార్డు యివ్వబడును. 1 డజను రికార్డులు ర్పు 9/-ప్యాకింగ్ పోస్టేజి ప్రత్యేకము. AMERICAN COMMERCIAL CHEAP STORES. 206 Post Pox No. 561, G. P. O. CALCUTTA.

పిన్న పము

మీకు ప్రశస్తమైన ఆయుర్వేదోపద్రమములు కానూసిన యెదల వెంటనే ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. శరీర జాగ్రత్తముగూర్చి, ఏసలవోకావలసినను మాకు వ్రాస్తే శుభ, జోషధమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి చూస్తే పరి చయముచేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటూగు ఉంచుము. 1 అర్ధరసాయనశాల, ముత్తూర్ (కృష్ణా)

ఒక ఆదర్శనియమైన సహకారపద్ధతి

నివాసకము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య,
యెట్టేటు మున్నగువాని నిమిత్తము
వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు.
ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు
చేయవచ్చును

ప్రవేశము రూ. 1/- మాత్రమే
ఈ తరఫున తరము లింగీ ఫులోనే వ్రాయవలెను.
అడ్మినిస్ట్రేటరు సారముగొలుకును, తదితర వివరముల
కొలుకును అ. 0-4-0 తపాల బిల్లులను పంపవలెను
Messrs A. P. VINE & Co.,
Managing Agents,
Ferozepore Cantt (Punjab.)
తంజిలివాసము:- మెనర్సు ఏ.పి. వైన్ అండు కో
స్టోక్ మేనేజింగ్ ఏజెంట్సు
ఫెరోజ్ పూర్, పంజాబ్.
ఫోన్ నెం. 222.

బీవామృతము

దుర్బల శరీరమునకు మాత్ర
నోత్రేజమును కలిగించు
గొప్ప బలవర్తకము
వల సినా 1-కి రు. 3-4-0

ఆయుర్వేదాశ్రమము

151, గోవిందపు నాయకవీధి, మదరాసు.

విశ్రేణు దీని నమ్ముదురు)

(మా అందరి యేజంట్లయొద్దను, ఎల్ల బేషధవిశ్రేణు
యొద్దను దొరకును.)

సరస్వతీ గ్రంథమాల

కాకరపర్తి, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

1924 సం॥ సంస్థాపితము, ఈ గ్రంథమాలయందు 3 మా
సముల కొకటి చొప్పున రసవంతముగ, సరిత్రాత్మక, సాంఘిక
అపరాధ రహస్య పరిశోధక నవలలు, నాటకములు, ప్రబంధ
ములు ప్రకటింతుము.

దీనికి సం॥ చందా రు 2-8-0 ప్రవేశము రు0-8-0

కాకరపర్తి సత్యనారాయణ.

మూత్ర వ్యాధులచే గలిగిన నరముల బలహీనతకు, మిక్కిలి గుణకరమైన, అద్భుత నివారిణి

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులచే గలిగిన నరముల బల
హీనతచే నేను బాధపడుచుంటిని. అనేక వైద్యులవద్ద చికిత్స
చేసుకొనియు, స్వల్పగుణముకూడ లేకపోయెను. శ్రీ వెంకటగిరి
కుమారరాజుగారి శిష్యుడైన ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఎగ్మూరు
నందు, లెనాల్ క్రాసింగ్ ఎదుటనున్న "ప్రాప్రెక్టు" భవన
మునందున్న కృష్ణాపుర నివాసియును పండిత స్వామి శ్రీనివాస
అయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అతిస్వల్పకాలమునందే
అనగా 39 రోజులలోనే నాకు గలిగిన అద్భుతమైన గుణమునకు
ఆశ్చర్యపడితిని.

చెలికాని సూర్యారావు, మూరమండ

జమీన్ దారు, శ్రీ వెంకటగిరి రాజుగారి

12-5-1926,

బావమఱిది.

రామదాసు నాటకము

(శ్రీయుత ధర్మవరం గోపాలాచార్యులుగారు వ్రాసినది)

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి ఆదరణక్రింద

ల యోలా కాతేజీ ఆంధ్ర విద్యా ధ్వజం

ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి కొరకు

విక్టోరియా పబ్లికేషన్స్ లు

ఈనెల 20 వ తేదీ (20-10-29) ఆదివారంనాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.
(కార్యదర్శి)

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ నెనే
టుసభ్యులుగ ప్రోఫెసరులగు నామినేటు చేయబడిరి. వీరు
సిండికేటు ఎన్నికలలో సభ్యులుగ నిలచుచున్నారు.

ఆనది ఆరోగ్యము:- ఈ ఆశ్రమభావము
నక్షత్ర కాయంబులూరు పురపాలక సంఘమువారు రూ. 25 లు
విరాళము నొసంగిరి యు, ఆవిరి శ్రమను కృతజ్ఞతతో నందుకొం
టిచునియు డా॥ ఏ. లక్ష్మీవతిగారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ పార్థసారథిస్వామి దేవాలయము (తిరువళి
క్కేణి):- ఈనెల 18 తేదీ మొదలు ప్రతివారమున
సోమ, మంగళవారములందు సాయంత్రము 6-30 గంటలకు
తిరువళిక్కేణి శ్రీ పార్థసారథిస్వామి దేవాలయమునందు
శ్రీమన్ విద్యాన్ కాద్యంగడి దేశికాచార్యస్వామివారు
భగవద్విషయమునుగూర్చి కొన్ని యుపన్యాసముల నొసగెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:- ఈవిశ్వ విద్యా
లయమువారి యాజమాన్యమున ఈనెల 16, 17, 21, 22 తేదీ
లను ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ ఇంగ్లీషు లెక్చరుహాలునందు ఆంగ్ల సార
స్వమునందు భారతసాంప్రదాయమును గురించి పి. ఆర్. కృష్ణ
స్వామి (కుంభకోణంకాలేజీ ఆసిస్టెంటు లెక్చరర్) గారు పాఠ్యసిం
చెదరు. అందు మొదటిది ఆంగ్ల భాషలో హైందవశబ్దములు,
రెండవది ఆంగ్ల కవులు, భారతదేశము, మూడవది సర్వాల్పర్
సాగర్, భారతదేశము, నాల్గవది శత్రు, తరువాతనలరచ
యితలను గురించియు నొసగబడును. ఈఉపన్యాసములకు ఆంగ్ల
భాషా విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, పాఠులునుకూడ
హాజరకావచ్చును.

జతీంద్ర దాసు స్థావరకనిధి

మద్రాసు పౌరులసభ

గత శనివారము సాయంకాలమున తిరువళిక్కేణి సము
ద్రతీరమున జాతీయపక్ష యాజమాన్యమున జతీంద్రదాసు
స్థావరకనిధి నిమిత్తము బహిరంగసభ జరుపబడెను. డా॥ పి.
వరదరాజులు నాయకులుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్షులు లుపన్యసించుచు రాజకీయ ఖైదీలసంరక్షణ
కొరకు జతీంద్రదాసు స్థావరకనిధిని వసూలుచేయు
టావశ్యకమని తెలిపిరి.

పిమ్మట గా॥ వి. రామదాసు పంతులుగారు రుపన్యసించి
చుచు జతీంద్రుని త్యాగమును ప్రశంసించిరి. యూరపియను ఖైదీల
కెట్టి సౌకర్యము లొసగబడుచున్నవో అట్టిసౌకర్యములే రా
జకీయ ఖైదీలకూడ కలుగజేయు తలంపుతో జతీంద్రుడు తనప్రా
ణముల నర్పించెను. కాననభలలో ప్రవేశించి యాంధోళనసలు
పుటలన భారతదేశమును స్వరాజ్యము లభింపదు. జతీంద్ర
దాసు బోలు త్యాగశీలరవలననే స్వరాజ్యము లభించును.
జతీంద్రుని మరణము ప్రభుత్వోద్యోగులకుకూడ భయము కలి
గించెను, అని నుడిపిరి.

పిదప ఎం. ఎన్. నాట్రహ్య అయ్యర్, డి. కొళం
దై మున్నగువారు రుపన్యసించిరి. జతీంద్రస్థావరకనిధిని వసూ
లుచేయుటకు ఒకసంఘము నేర్పబడవలెనని తీర్మానింపబడిన
రువాత సభ ముగిసెను.

ఖద్దరు, చేతిపనుల ప్రదర్శనము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభతోబాటు ఖద్దరు చేతి
పనుల ప్రదర్శనము బెజవాడలోని దుర్గా కళా
మందిరమున నవంబరు 3, 4, 5, 6 తేదీలందు
జరుగును

ఈ ప్రదర్శనమున వస్తువులను ప్రదర్శింపదలచి వారు వాని
వివరముల వానికి కావలసిన స్థలమును దెలుపుచు కార్య దర్శికి
లేఖలవ్రాయవలెను. దరఖాస్తుతో రూ. 5 లను అడ్వాన్సు
పంపవలెను. ఆహ్వానసంఘమువారు లేట్లను దెలిపెదరు. ప్రదర్శన
సామంధిరము 16 చతురపుగజములుగల చిన్న గదులుగ విభజింప
బడినది. ఈ తరఫున తరములు కార్యదర్శితో జరుపవలెను.
నల్లూరి పాపయ్య,
కార్యదర్శి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:- ఈ విశ్వవిద్యా
లయముయొక్క యాజమాన్యమున హెచ్. పర్మేస్వరన్ గారు
ఎం. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు అవకాశము (హాక్యస్) కలుగ
చేయుట, కొలత, దాని ప్రయోజనములనుగురించి ప్రెసిడెన్సీ
కాలేజీలో 12 ఉపన్యాసముల నొసగెదరు. ఈనెల 16 తేదీని
మొదటి యుపన్యాసము జరుగును. ఈనెల 19, 23, 26, 30
తేదీలను నవంబరునెల 2, 6, 9, 13, 16, 20, 23 తేదీలను
తక్కిన ఉపన్యాసములు జరుగును. ప్రతిదినమున సాయంత్రము
5 గంటలకు ఉపన్యాసములు ప్రారంభింపబడును. ఈవిషయ
మునకు సంబంధించిన విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును
మాత్రమే యీ యుపన్యాసములు ఉద్దేశింపబడెను. వివిధకళాశాలల ప్రిన్సిపాలులును యీయుప
న్యాసములకు హాజరకాదలచు విద్యార్థుల నాయుములను ఈనెల
15 తేదీకి యీవిశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారికి పంపవలెను అని
రిజిస్ట్రారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సిండికేటు ఎన్నికలు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారు రిక్లుప్రకటించు
చున్నారు.

డా॥ టి. వి. శేషగిరిరావునాయకు ప్రెసిడెన్సీ కళా
శాలలో ఫీలాసఫీ ఆసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగారు యీవిశ్వవిద్యా
లయ సిండికేటు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగిరి. కావున
నవంబరు 9 తేదీని జరుగబోవు సెనేటు అసాధారణసభలో
సిండికేటువకు మొత్తము 6 గురు సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి
యున్నది.

ఫా పి త ము 1893

సీమకమలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర

వీకెసి చబిల్ దాస్ అండు సన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండిసగలు వర్తకులు

112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

నిర్మలత, సరళత, సౌందర్యము

ఇవి అన్నియు మా వర్క్మపాపునందు తయారైన ప్రతి వెండివస్తువునందు గాంచగలను. ప్రతివస్తువు చేతితో తయారైనదే. స్వచ్ఛమైన వెండిచే తయారైనది. అందుమీద మా రిజిస్టర్డ్ డైమండ్ బ్రేడ్ మార్కు గల్గియుండును. అదియే దాని నిర్మలత్వమును సూచించును. పనితనము బహు చక్కగా నుండును.

దీపావళిమహోత్సవమునకు మీ గృహమును మా వెండిసామానులతో నలంకరింపుడు. మీయింటికి నూతనప్రకాశమును, మీకు క్రొత్తవికాశము గలుగును.

మార్కెటునందు దొరుకు యిదేమాదిరి వస్తువులకంటె మాచే తయారైనవర్సబడినవి శ్రేష్ఠమైనవని మీరే కనుగొనెదరు. తూకమునకు తగ్గ పరిమాణములు గల్గియుండును.

సురాజమల్ లల్లుభాయి అండు కో.,

బంగారు, వెండివస్తువులు తయారొనర్చేవారు,
313, ఎస్టేటేడ్, మద్రాసు.

బొంబాయి,
359 కాల్బడేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

రంగూన్,
134 మొగల్ వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
135 బిగ్ బజారు వీధి.

“కలహనారద”

(శ్రీ) సరస్వతీ యునైటెడ్ సంఘమువారు

పై సంఘ సభ్యులు బ్రహ్మశ్రీ వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఆడ్వోకేటుగారి యాదరణంబున సౌందర్యమునాలు నందు 6 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ సంగ శేషచల శాస్త్రిలవారి శిష్యుండగు శింగరాజు రామలింగ శాస్త్రిలవారిచే రచియింపబడిన “కలహనారద” యను నూతననాటక మతిరమ్యముగ ప్రదర్శింపబడియె.

నాటకారంభమునండి ముగింపునకు నారదుని చర్యల న్నియు గమనార్హముగనే యుండె. బాలుడైనను తనపాత్రను చాల చక్కగ పోషించె. ఉర్వశీరంభల రూపలావణ్యములు, చాకచక్యములు, నాట్యగాననిపుణత, గమనార్హములని నాటకంబునకే తెంచిన హిందూ మహమ్మదీయుల దృఢయోధాభిప్రాయం బనుటలో కించితైనను సంశయంబు కానరాదు. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాలు నారదున కభయంబొసంగుటకూడ చూచి సంభవించినదనియే జెప్పక తీరదు. నారదుని చర్యలవలన సంసార కష్టముఖంబులు బాలురకు నైతము బాగుగ తెలియుచుండె. నిలిచిన పాత్రలకూడ తమ వయస్సునకు మించినట్లుగనె పోషించిరని చాలమంది యభిప్రాయపడిరి. నాటకమందు పాల్గొన్నవారు బాలురే కాబట్టి లోపమున్న ముందర క్రమేణ వృద్ధికి రాగలరని మా యభిప్రాయము. నాటక ప్రదర్శనంబుకు విచ్చేసిన హిందూమహమ్మదీయుల లండరు తమ సంతసమును నాటకకాలయందు జూపుటయే నిదర్శనము.

ఈ సభ కార్యదర్శిగారు ఎ. సి. నాగన్న శ్రేష్ఠిగారు నాటకకాభివృద్ధికి కాక ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికికూడ పాటు పడుచున్నారని నేను గమనించగల్గితిని. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు మాతన నాటకములను పండితులచే వ్రాయించి వారి నాటకములను ప్రదర్శించి వారిని ప్రోత్సహించుట చాల శ్లాఘాపాత్రమైనది.

మ. రా. శ్రీ వీరసింహ కంచి వెంకటేశము శ్రేష్ఠిగారు ధనము నాసింపక వారికాలమును చాలవఱకు బాలురను తరఫీదు చేయుటయందు దుపయోగించుటయే నాటకముయొక్క జయమునకు కారణము.

బ్రహ్మశ్రీ రామలింగ శాస్త్రిలవారి కవిత్యపోషణ చాల చక్కగనున్నదని చెప్పుటయందు దతికేయోక్తిలేదు. చక్కని భావగుంధనలు, చక్కనివైలి నాటకాంతరమువఱకు చూడనగు పాటలు చాలరసవంతంబుగ వ్రాసియున్నవారు. గురువునకు మించిన శిష్యుడై శ్రీశాస్త్రిలవారు వారి గురువుల కమితానందంబును కలిగించి వారి కీర్తిని నెలకొల్పిరి.

బ్రహ్మశ్రీ వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు గారి యుదారస్వభావము అన్నిటికంటె శ్లాఘనీయము. అందరికీ తెలిసిన వారి గుణగణంబులను నేను వ్రాయుటకును తెలివితక్కువ పని యగుటంబట్టి శ్రీవారికి నమస్కృతు లొనర్చుచు వారికిని వారి యాదరణమున నాటకమును ప్రదర్శించిన శ్రీసరస్వతీ యునైటెడ్ సంఘమువారికిని, నేపథ్యాధికారిగారికిని, రామలింగ శాస్త్రిలవారికిని, నాగన్నగారికిని దేవుడు అష్ట విశ్వరంభంబు లొసంగుగాక యని ప్రార్థించువాడ.

కే. ఆర్. ఆదిమూర్తి గుప్త

డి. ఎల్. గంగాధర శెట్టి

11-వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

నవంబరు 3, 4-వ తేదీలందు విజయవాడలో
దుర్గాకళామందిరమునందు గూడును

అధ్యక్షులు:— శ్రీ మతి న. రోజు సీ జే వి గారు

కాంగ్రెసుసంఘములు వెంటనే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని తెలుపప్రార్థితులు

న. పాపయ్య. అహ్వనసంఘ కార్యదర్శి.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
కార్యదర్శులు శ్రీయుతులు జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి,
కన్నెగంటి నూర్యనారాయణ
మూర్తి చౌదరిగార్లు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

గుంటూరు 11-10-29

1929 డిసెంబరు నెలలో లాహోరులో జరుగబోవు దేశీయమహాసభకు గుంటూరుజిల్లానుండి ప్రతినిధులుగా వెళ్లదలచినవారు తమ ధర్మాస్తులను ఒకరూపాయి ప్రతినిధిరుసుముతో సహా అక్టోబరు 26 తారీఖులోగా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమునకు గుంటూరునకుపంపప్రార్థితులు. ధర్మాస్తులో పేరు, వయస్సు, జాతి, నియోజకప్రదేశము, ఏ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడో, అందలి యిద్దరి సభ్యుల ఆమోదపు సంతకములు నుండవలెను. సరియగురీతిని తేనెటియ, రుసుముపంపనట్టియ, సకాలములో చేరనట్టియ, ధర్మాస్తు లంగీకరింపబడవు.

ఆటంక పరచుట

నానసిక, కరీర సంబంధ కేట్రులు ఆటంకపరపబడిన దయజేసి

కామశాస్త్రమును

పఠించు

ఇది ఆరోగ్యము, సంపద, ఆభివృద్ధి వగైరాలకు దారి చూపును.

ఇనాముగా తపాలుఖర్చులేక పంపబడును. దయచేసి ఒకకాడ్డును ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆతంకవిగ్రహ పార్శ్వ, 316 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి

మామిడి అంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200 రకములున్న యితర ఫల, పుష్ప, పుత్రజాతులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. క్యాటలాగు ఉచితము.

రావు చిన్నారావు & సన్సు,

రాయవరసర్కి, కడియం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

ఏలూరు వాయ్యమసంఘము

9-10-1929 ని జరిగిన పోటీకు స్త్రీలు

గెలిచినవారు

ఓడినవారు

1. మహంతి తాతయ్యగారు, } మర్రి గురువులుగారు, రు 5.
రు 10.
2. ఆబోతుల అప్పలస్వామి } నేమాల కొండయ్యగారు,
గారు, రు 10. } రు 5.
3. చిత్తజిల్లా రెడ్డమ్మగారు, } కొమ్మేటి వెంకయ్యగారు,
రు 10. } రు. 5.
4. కాశీభయ్యస్వామి రాధా } రహిం బక్షగారు, రు 25.
కృష్ణసింగుగారు రు 50.
5. దారాబందురాములు } మారోజు నూర్యనారాయణగారు
గారు బెజవాడ రు 15. } ఏలూరు, రు 5.
6. పోలారపు వెంకన్న } నుంజం వెంకటప్పయ్యగారు,
గారు రు 10. } రు 10.

స్తూడెంటు సెమిఫైనలు

7. బి. ఏ. లాలామదుగారు } ఎస్. శ్రీహరిగారు విద్యార్థి.
మదనపల్లి, విద్యార్థి }
సమపందము
పేకు మస్తాన్ సాహెబు } జంగా సన్యాసిగారు, ఏలూరు
గారు, బెజవాడ రు 5. } రు 5.

ఉచితము! పూరాజాతకము!!

అంజన యోగములమున జీవితమందలి ముఖ్య ఫలితములు మీ ఆర్థరుచేరిన వారములో పంపుదుము. మీజన్మనక్షత్రము లేక 9 అక్షరములు దాదాపు వయస్సుతో ఖర్చులకు రు 1-0-0 పంపించినచో బడయగలరు. ప్రశ్నకు ప్రత్యేకము 0-4-0 లు వి. యస్. య్. శర్మ, అంజనాలయం, కాకినాడ.

పార్లమెంటు సభ: హిందూదేశము

నైమను కమిషను రిపోర్టు నెలువడకముందు, ఇండియా మంత్రిగారు హిందూదేశము నకు వెడలుటగాని, సంస్కరణ ప్రకటనము గావించుటగాని, జరుగునెడల పార్లమెంటు సభకు తిరిగి ఎన్నికలు జరుగునని, “సాటర్ డెన్యూ” పత్రిక బెదిరించుచున్నది. లాయడు జార్జి గారిది నరకే ఎన్నికలు త్వరలో జరుగునని ఊహించుచున్నారట. ఎన్నికలు జరుగుచో, ప్రధాన వివాదాంశమేమగును? హిందూదేశసమస్య దప్ప మరియొకటి, ఈ పత్రికకు గనుపించుటలేదు. లిబరలు కన్వెన్షన్లు పక్షములవారు, లేబరుపక్షముపై యీ విషయమున ధ్వజమెత్తుట సహజము. ఇట్టిస్థితిలో లేబరు ప్రభుత్వమువారు నైమను కమిషను రిపోర్టు నెలువడకముందే, ప్రకటన గావించుటకు సాహసించెదరా? ఇర్విన్ ప్రభువు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటికీ, తమ ప్రసంగములలో ప్రకటన సూచన గావించెదరని, వార్తలు చెలువుచున్నవి. బహిష్కారవాదులలో మితవాదులను చీలదీయుటకుమాత్రము ప్రయత్నములు జరుగునని, లండను ప్రైముప్రెస్ పత్రిక వ్యాఖ్య చెలువుచున్నది. కాని, స్వరాజ్యమునకు కొరవడు సంస్కరణములతో దేశము తృప్తిజెందుట దుర్లభము. స్వల్ప సంస్కరణములతో దేశము సరిపెట్టుకొనజాలదు. కాలయాపన జరిగినకొలదియు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాయము బలపడుట దప్ప వేరు లాభము గలుగదు.

కలకత్తా కాంగ్రెసు సభవారు పెట్టిన గడువు త్వరలో సమీపించుచున్నదని, బ్రిటీషువారికి తెలియును. గడువుకు పిమ్మట, ఫలప్రదమగు కార్యక్రమము కొనసాగునని గూడ వీరు భావించుచున్నారు. అందుకనియే, వీరిలో కొంత కదలిక బయలుదేరినది. భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరుచుకొండ, ఏతీరున నయినను వీరిని తృప్తిపరచుటలులనియే, బ్రిటీషు ప్రముఖులు యోచించుచున్నారని విదితమగుచున్నది. అందుచే లాహారు కాంగ్రెసుసభలోపలనే, తీయటి పలుకులతో తృప్తిపరుపవలయునని, వీరు సంకల్పించి యుందురు. నైమను కమిషనువారితో జోక్యము కలుగజేసికొనుచో, లిబరలు పక్షమువారి తోడ్పాటు తొలగిపోవును. దేశమున కేమాత్రము స్వాతంత్ర్య మియదలచినను, కన్వెన్షన్లుపక్షమున క్రాగహము కలుగును. తమరిపోర్టు బయల్పడువరకు, ఎట్టిప్రకటన గావించగూడదని, నైమనుగారు కోరుటచే, లేబరు ప్రభుత్వమును సందిగ్ధస్థితి ఎదుర్కొనుచున్నది. ఒకవంక, హిందూదేశపు అశాంతిని పోగొట్టవలయును.

వేరొకవంక, లిబరలు, కన్వెన్షన్లు పక్షముల తోడ్పాటు కైకొనవలయును. హిందూదేశ ప్రశ్న పక్ష ప్రశ్నగాదను వాదమును నిలువబెట్ట వలయును. సాటర్ డెన్యూపత్రిక అప్పుడే కొత్త ఎన్నికలభయమును కల్పించుచున్నది. అయినను, లేబరు ప్రభుత్వమువారు తమ వెనుకటి వాగ్దానములను చెల్లించుకొని, హిందూదేశసమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరింపవలయుననుచో, కొత్త ఎన్నికల కయినను సంసిద్ధ పడవలయును.

కీర్తిశేఖరులు గూడ్ స్టెనుగారు, బెల్లెండు హోం రూలు నిమిత్తము ఎన్నికల నెడుర్కొని యుండలేదా? అటులే లేబరు ప్రభుత్వమువారును హిందూదేశము నిమిత్తము ఎన్నికల నెడుర్కొనవలసి వచ్చుచో, వారికీర్తి యతిశయించుచున్నాని తగ్గిపోనేరదు. రుష్యాతో సంధిజేసికొని, జర్మనీతో పరిష్కారము జేసికొని, నౌకానిర్ణయము నిమిత్తము వివిధజాతులతో ఒడంబడిక జేసికొన బూనిన లేబరు ప్రభుత్వమువారు, హిందూదేశసమస్యనుగూడ పరిష్కరించుటకు వలయు ధైర్యసాహసములను జూపుట యవసరముగాదా? ఈజ్ఞప్తుసమస్యను. పరిష్కరించి, ఇరాక్ స్వాతంత్ర్యమును సమకూర్చు సిద్ధముగ నున్న లేబరు ప్రభుత్వమువారు అన్నిటికన్న ముఖ్యమగు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదింపబూనుచో, ఎక్కుడు దూరదృష్టిని వివేకమును జూపిన వారయ్యెదరు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును కాపాడిన వారయ్యెదరు. అటుగాక, ఎట్టెట్టులో కాలము గడువదలచుచో, వీరు నైమను కమిషను రిపోర్టుతోనే కాలము గడువవలసివచ్చును. లిబరలు కన్వెన్షన్లు పక్షముల వారి యనుగ్రహమును సమ్మకొని, ఎన్నికలు త్వరలో జరుగకుండ కాపాడుకొనవలసివచ్చును. కాని హిందూదేశమునం దసంతుష్టి మిక్కుటమై, ఇంగ్లండుపట్ల నాశ అంతరింపకమానదు. లేబరు ప్రభుత్వమువారెటుల మెలగినను, హిందూదేశము స్వతంత్రీనే సమ్మకొని, కృషిసలుపుచో, వివిధ బ్రిటీషు పక్షములవారును హిందూదేశసమస్యను వెంటనే పరిష్కరింపవలసిన యవసరమును గ్రహింపకమానరు.

గాంధీ మహాత్ముడు:

కాంగ్రెసు మహాసభ

గాంధీ మహాత్ముడు కాంగ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షత వహించుటకేల నిరాకరించెనో, ఈవారపు “యంగుఇండియా” పత్రికలో మహాదేవ దేశాయి గారు చెలిపిన కొన్ని వివరములబట్టి గ్రహింపవచ్చును. కాంగ్రెసునందు శిక్షణ కొరవడెనని, మహాత్ముడు వగచుచున్నాడు. అన్ని పనులలోను కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుట సులభమయిన కార్యము. అయినను, యిక్కార్యమును గూడ కాంగ్రెసు సంఘములు నిర్వహించలేకపోయెను. అందుచే, కార్య హీనమగు తీర్మానముల మూలమున, తాము దేశమును సమవగలమను నమ్మకము, మహాత్మునకు గలుగక పోయెను. ఆనంగతిని, వీరు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో స్పష్టముగ చెలిపిరి. సభాధ్యక్షులుగ లేకపోయినను, గాంధీమహాత్ముడు తన ధర్మమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపకమానడు. గత సంవత్సరము అధ్యక్షులుగ నుండక పోయినను, తన

ధర్మమును నెరవేర్చి యుండలేదాయని, మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. ఇటులే తానీమారు అధ్యక్షులుగ నుండకపోయినను, లాహారు కాంగ్రెసు నిర్ణయములను శక్తి వంచన లేకుండ కొనసాగించెదనని మహాత్ముడు వాగ్దానము జేయుచున్నాడు. అందుచే, ఇప్పటి కయినను, కాంగ్రెసు సభ్యులు తాముచేసిన తీర్మానములను ఆచరణలో నికి దెచ్చుట యవసరము. హార్డా యి రాజకీయ సమావేశములో ముచ్చటించుచు, ఆచరణలో బెట్టని తీర్మానముల గావించుట, భారతీయుల కాచారమయినదని మహాత్ముడు చాటెను. అట్టి అలవాటును మానివేయవలయునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. 1921 సంవత్సరమునందే, కాంగ్రెసు తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టినచో స్వరాజ్యము లభించెడిది. కాని, అప్పుడేది ప్రతిబంధకమయ్యెనో, ఇప్పుడును అదియే ప్రతిబంధకమగుచున్నది. అందుచే, మిగిలిన స్వల్ప వ్యవధిలో, కాంగ్రెసు సభ్యులసంఖ్యను పూర్తిజేయుచు, కద్దరుద్వారా విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తిజేసియు, జాతీయ సఖ్యమును బలపరచియు ప్రజలు తమ ధర్మమును నెరవేర్చవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటలో అజ్ఞేరు, గుజరాతురాష్ట్రములు మిగిలిన రాష్ట్రములను మించినవి. బీహారు, మధ్యరాష్ట్రములు, మహారాష్ట్రము, నిర్జితసంఖ్యకన్న నెక్కుడుమంది సభ్యులనుజేర్చెను. బేరారు, పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రములు నిర్జితసంఖ్యను పూర్తిజేసెను. మిగిలినరాష్ట్రములు పూర్తిజేయలేదు. ఇట్టిరాష్ట్రములకు ప్రాతినిధ్యము తొలగింపవలసియుండెను గాని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు దయదలచి, యీ శిక్షను మానివేచిరి. ఇంతమాత్రముతో గండముదాటెనని భావించక, వివిధరాష్ట్రములవారును నిర్జితసంఖ్యల సకనయినను పూర్తిజేసి మర్యాదను కాపాడుకొనవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. ద్విగుణీకృతశక్తితో పాటుబడవలయునని, “యంగుఇండియా” పత్రికలో హెచ్చరించుచున్నాడు. ఇప్పటికిని నిరాశ జెంద బనిలేదు. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల, రాజకీయ సంస్థలన్నిటిలోను కాంగ్రెసు సంస్థయే ఉత్తమ సంస్థయను కీర్తికి దగియున్నది. ఇతర సంస్థలకన్న దీని యందే సభ్యు లధికముగనున్నారు. 587908 మంది కాంగ్రెసు సభ్యు లుండవలసియుండ, ఇంతవరకు 448466 మంది గలరు. మిగిలిన సంఖ్యలనుగూడ సంవత్సరాంతములోపల పూర్తిచేసి, కాంగ్రెసు గౌరవమును కాపాడుట ప్రజల ధర్మము. ఆంధ్రదేశము తనవిధిని నెరవేర్చునని సమ్మదము. ఇప్పుడుజేరిన సభ్యులు కద్దరు ధరించునటుల జేయవలయును. కద్దరుద్వారా విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తిజేయుటకు ప్రయత్నింపవలయును. కర్నాటక రాష్ట్రమునందు, విదేశవస్త్రబహిష్కారమువిషయమై అమితోత్సాహము ప్రబలియున్నటుల వార్తలు చెలువుచున్నవి. బహిష్కార సంఘ కార్యదర్శి యగు జయరాందాసు జౌలతురాముగారు ఈ రాష్ట్రమునందు పర్యటనము సలుపుచున్నారు. విదేశవస్త్రముల దిగుమతులను మానుకొందుమని, పలు తావుల వర్తకులు వాగ్దానముజేసినటుల, చెలియుచున్నది. కొందరు వర్తకులు నెలనెలకు దిగుమతులను తగ్గించుట కంగీకరించిరి. ఆరునెలలో, బహి

మార్గమును పూర్తి చేసెదమనిరి. అన్ని గ్రామము లోని వర్తకులుమాత్రము విదేశవస్తుముల నికనుం డియు తెప్పించమని, ప్రతిజ్ఞ గైకొనిరట. ఇటు లనే, యితర గ్రామముల వర్తకులు గూడ విదేశవస్తుములను దెప్పింప మానుకొనుచో బహిష్కార మతి శీఘ్రకాలములో కొనసాగక మా నదు. గాంధిమహాత్ముడు కద్దరు నిమిత్తమై సంయుక్త రాష్ట్రములలో పర్యటనముజేసి, లక్షరూపాయలకు పైగ ప్రోగుజేసెను. వీరు సలిపెడి సంతతకృపికి, ప్రజ లుగూడ మనఃస్ఫూర్తిగ తోడ్పడినగాని, ప్రయోజన ముండదు. సంవత్సరాంతములోపల, కలకత్తాకాం గ్రెసు తీర్మానములు సఫలమగుచో, పండిత జన హరిలాల్ నెహ్రూగారికి తోడ్పడుటకు మహాత్మున కధికోత్సాహము గలుగుట సహజము. అట్టిస్థితిలో స్వరాజ్య సందర్శనము గలుగుట కెట్టి యాటంక ముండును?

రైల్వేసమావేశము : కార్మికసంఘముల నిరసనము విట్టి కమిషనువారు కార్మికసమస్యలను విచారించునున్న సమయమున, కార్మికుల కష్టములను చులకన చేయుటకు, యజమానులు సంకల్పించు చున్నారు. సిమ్లాలో ప్రారంభమయిన రైల్వే సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, సర్ జాన్ సమగారు కార్మిక సంఘములను నిందించిరి. ఈ సంఘములవారు గొంతెమ్మ కోర్కెలను కోరు చున్నారని, వీరు చాటిరి. రైల్వే కార్మికులకే నిజ మగు యిబ్బందులున్నచో, వారు పనులలో జేరనేల నని వీరడుగుచున్నారు. జీవనాధారము లేక పను లలో జేరినమాత్రాన, వారిని తిన్నగ జూడగూడ దని, జెప్పట న్యాయమగునా? రైల్వే సర్వీసు, అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమయినదన, వీరు గర్వోక్తులబలికి. రైల్వే కార్మికులు వేతనములను పెంచ కుండుటకు, వీరు సూచించిన కారణము, మిగుల నిస్సారము. వీరి వేతనములను పెంచుచో, ఋణ ప్రదాతలకే మరింత లాభము గలుగునుగాని, కార్మి కులకు లాభముగలుగదని, వీరు జెప్పట చోద్యము. యూరపియను ఉన్నతోద్యోగుల విషయమున, వీ రిట్టి హేతువు దెలిపెదరా? విట్టి కమిషనువారు, యిట్టి నిరర్థకవాదమును సరకు గైకొనకుండుట ముఖ్యము. రైల్వే లోపములపట్ల ఆడిటరులు దయ జూపవలెనని, వీరు గోరుటచే, రైల్వేలెక్క లెంత లోపభూయిష్టముగ నున్నచో గ్రహింపవచ్చును. రైల్వే పరిపాలనా సౌష్ఠ్యమున కిది నిదర్శనము గా జాలదు.

ఆరోగ్యాభిలాష

టిప్పికేను మ్యూనిసిపలు వోటరులు ఏర్పాటు జేసిన ఆరోగ్య ప్రదర్శనమున కధ్యక్షత వహించిన సత్యమూర్తిగారును, ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిన కమిషనరు కాకరానుస్మిత్తుగారును పౌరులలో ఆరోగ్యాభిలాష ప్రబలవలయునని ఎచ్చరించిరి. వీరు గావించిన ఎచ్చరిక సమంజసముగ నున్నది. కార్పరేషనువారి రెట్టి ప్రయత్నముల గావించినను, ప్రజలతోడ్పడుటలేనిది, వారు సలుపగల మేలుస్వల్పము. ఎవరియిండ్లయొద్ద ప్రదేశమును వారు పరిశ్రమముగ నుంచుటకు పాటుబడుచో, ఆరోగ్యము త్వరలో చక్కబడగలదు. చెన్నపురిలో మరుగుదొడ్ల మ బాగుచేయువారిపై కార్పరేషనువారి కధికారము

లేకుండుట గొప్పలోపముగ నున్నది. స్టేట్ అవుట్ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టి, మరుగుదొడ్లను శుభ్రపరచుట లాభకరము. కాని యితవరకు అట్టిపద్ధతి కొలది తావులమాత్రమే నెలకొనియున్నది. నీటి సప్లయి ఫుష్కలముగ నున్నగాని, ఇక్కార్యము సాధ్య పడదు. ఇందుకు ధన మవసరము. ప్రభుత్వమువారు కార్పరేషనుకు తగిన ధనసహాయము సలిపినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగదు. స్థానికసంఘముల ద్రవ్యా భావము, వాని ప్రయోజనమును విస్తరింప జేయ కున్నది. విశాలదృష్టి గల ట్రిప్పికేను రేటు పేయ రులు, ఆరోగ్యాభివృద్ధికై మనస్ఫూర్తిగ తోడ్పడి, ఇతరులకు మార్గదర్శులయ్యెదరని, మ్రోదము.

స్థానికస్వపరిపాలనసంస్థలు: రాజకీయపక్షములు

స్థానిక స్వపరిపాలన సంస్థలలో రాజకీయవ్యవ హారములను ప్రవేశపెట్టగూడదని వాదించువారు, హిందూదేశమునగలరు. రాజకీయపక్షములకు స్థానిక సంస్థలలో తావులేదని వీరుదెలుపుచుండుదురు. ఇంగ్లండులో మాత్రము యిట్టినిషేధము సంగీకరించుట లేదు. ఇంగ్లండునందలి స్థానికసంస్థలలో, లేబరుపక్ష మువారు అధికసంఖ్యలతో ప్రవేశించుట కిప్పుడు ప్రయ త్నించుచున్నారు. దొడ్డితోనైన, కార్మికసిద్ధాంత ములను జొప్పించుటకు, లేబరు పక్షము వారు ప్రయత్నించు చున్నారని, యీవారమందిన లండను టైముపత్రిక నిందించుచు, కన్సర్వేటివుపక్షమువా రీ సమయ మున, స్థానిక సంస్థలలో పోటీజేసి, జయము బడయ వలయునని ఎచ్చరించుచున్నది. ఇట్టి ఎచ్చరికకు ఫల మెటులుండునో చూడవలయును. పార్లమెంటుసభ కును, స్థానికసంస్థలకును, సన్నిహిత సంబంధము గలదనియు, ఇటులనే స్థానికసమస్యలకును దేశసమ స్థలకును సంబంధము గలదనియు, ఈ పత్రిక తలంపు. హిందూదేశమున గూడ స్థానిక సంస్థల ప్రాముఖ్యమును కాంగ్రెసుపక్షమువారును, తదితర రాజకీయపక్షములవారును గుర్తించట వింతగాదు.

సిక్కులు: కాంగ్రెసుసభ

కాంగ్రెసు సభ పట్ల సిక్కులు కొందరు ప్రాతి కూల్యము జూపి గంద్రగోళము నలుపుచున్నారు. కాంగ్రెసు నెంతమాత్రము వీడవలదని, గాంధిమహా త్ముడు ల యాల్ పురము సమావేశ మున నందలి సిక్కులకు సందేశ ముంపియుండెను. ఈ సమావేశమునందలి విషయ నిర్ధారణసంఘమువారు కాంగ్రెసుకు తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. ఈ తీర్మానమును బహిరంగసమావేశము లో ప్రవేశపెట్టిన వెంటనే, కొందర ప్రతిపక్షము సభలో నల్లరిజేయుటచే, సభను చాలింపవలసివచ్చెను. వీరి అల్లరి లేనిచో, విషయ నిర్ధారణ సంఘము వారంగీకరించిన తీర్మానమును, బహిరంగసభవారుగూడ సంగీకరించెడివారే. రా బోపు కాంగ్రెసుసభకు, సిక్కులు పూర్తిగ తోడ్పడి తమ దేశభక్తిని వ్యక్తపరచెదరుగాక యని కోరెదము.

భారతీయవణిక్కులు: స్వరాజ్యము

లండనులోని భారతీయ వాణిజ్య సంఘ సమావేశములో ముచ్చటించుచు, భారతీయ వణిక్కుల యిబ్బందులను, ఉపాధ్యక్షులు చక్కగ తేటపరచిరి. లండను వర్తకసంఘములలో వీరు సభ్యులగుటకు

వీలులేదు. అందుచే హిందూదేశపువర్తకులు తమ హక్కులకై పోరాడవలయుననియు, హిందూదేశ మునకు స్వరాజ్యము లభింపక ముందు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతిని తా మంగీకరింప వీలులేదనియు, వీరు స్పష్టపరచిరి. స్వలాభమును మదినుంచి మ్రొనను, స్వరాజ్యము నిమిత్తము హిందూదేశపు వర్తకులు దీక్షతో పాటుబడుట యవసరమని, దెలుప నక్కరలేదు.

జనీవాకాకా కార్మికసమావేశము:

యజమానుల ప్రతినిధులు

జనీవాలో జరుగుచున్న నాకా కార్మికసమావేశమునందు భారతదేశయజమానుల ప్రతినిధులు పాల్గొన నిరాకరించిరి. సర్ జాడూనాథ రాయుగారికి సలహాదారులుగ ఇరువురు యూరపియనులను నామినేటు జేయుటయే, వీరి యసమ్మతికి హేతువయ్యెను. వీరిది వరకే తమ యసమ్మతిని దెలిపియుండిరి. భారతీయులను సలహాదారులుగ నియమింపనందు లకు వీరు తమ విచారమును తెలిపిరి. వీరిపుడు సభలో పాల్గొనకుండుటకు, ఆత్మగౌరవ రక్షణమే ముఖ్యకారణమయ్యెను.

ఇంగ్లండు: రుష్యా

ఇదివరకు వలెనే, ఈమారును రుష్యాతో సంబంధము గుదురుట దర్శభమని, ఈవారమందిన లండను టైముపత్రిక, జోస్యము దెలిపెను. కాని, పిమ్మట జరిగిన సందర్భములవలన, ఈ పత్రిక యూ హానిరాధారమని తేలెను. కన్సర్వేటివులే అధికార ము వహించియున్నచో, ఈపత్రిక జోస్యము ఫలిం చెడిచే. కాని, లేబరుమంత్రియగు హెడ్డరుసను గారి పట్టుదల, అవిశ్వాసపరుల సందియములను పోగొట్టగలిగెను. ఇకమీద, రుష్యా ఇంగ్లండుల మధ్య శాశ్వతసఖ్యము గుదురు ననుటకు సంది యములేదు.

గాంధిమహాత్ముని చిత్రపటములు

గాంధిమహాత్ముని చిత్రపటములను తమపాత శాలలలో నుంచుటకు శాజమండ్రితాలూకా బోర్డు వారును, రామచంద్రపురము తాలూకాబోర్డు వారును నిశ్చయించు టెంతయు ప్రశంసాపాత్రము. గాంధిమహాత్ముని ఆదర్శపురుషునిగ గైకొనుటకన్న ను, విద్యార్థులు వాంఛింపదగిన దింకొకటి గనుపిం పదు. ఆంధ్రదేశములో ఇతర స్థానికసంఘములవారు గూడ తమతమ పాతశాలలలో మహాత్ముని చిత్రపట ములను నెలకొల్పి, విద్యార్థులలో నున్న తాళయ ములను ప్రవేశపెట్టుట శ్రేయస్కరము.

గాంధి మహాత్ముని పబ్లిఫ్యూరి

మహోత్సవము

అభినందించినవారి కందరికిని వందనము లర్పించుట

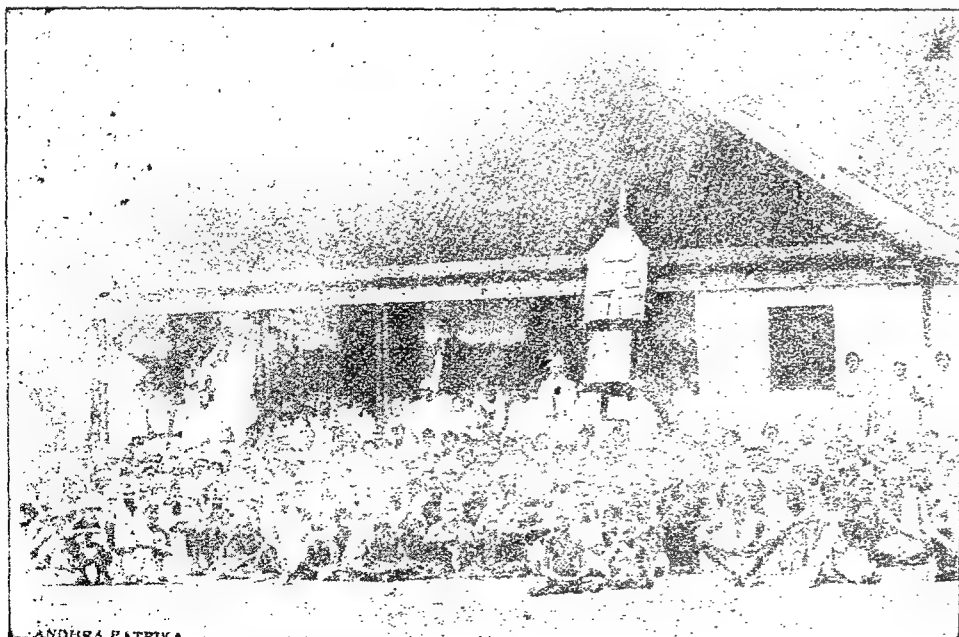
నా 61 వ పుట్టినదినము సందర్భమున నన్నిభిసందించు చు లేఖలను తిరివాడీరలను పంపినవారి కందరికిని యీ పత్రి కాముఖముననే వందనము లర్పించుచున్నాను. వారి కందరికిని ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా వ్రాయజాలకపోయినందులకు తమింప కోరెదను. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 10-10-29)

రాయపేటలో శిశుసంరక్షణాలయ ప్రారంభోత్సవమును ఇ. కార్నార్డు స్మితుగారిసతి బుధ వారమునాడు జరిపెను. కార్యోద్యమ కమిషనరు స్మితుగారును, గో. నారాయణస్వామిచెట్టిగారును ఆమె కిరువైపుల కూర్చొనియున్నారు. (పి. ఎ. ఎ.)

యువజన సమితిసభ:-బుధవారమునాడు జరిగిన సభయందు ప్రైవేటుల నుండి వచ్చిన ప్రముఖు లుపన్యసిం చిరి, కలామిగారు, మి. బ్రాడ్లిగారు (పూరం) మి. ఎమిలి క్రిస్టాల్ (లాహోరు) మి. సర్కారు (లాహోరు) స్వామినాథను గారిసతి, ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు వరుసగ గూర్చొని యున్నారు. (పి. ఎ. ఎ.)

రేపల్లెలో మహాత్మాగాంధీ షష్టిపూర్తికి బీదలకు అన్నదానము చేయునప్పుడు తీసిన ఛాయాచిత్రము

బి. రామకృష్ణరాజుగారు, చిత్తూరుజిల్లా విద్యాసంఘాధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనబడిరి. (పె. షా. లీ.)

జాబులు

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

అల్పాహారవిందు

అక్టోబరు 12:-కృష్ణాజిల్లా జడ్జిగారగు బి. రామరావుగారు ఈజిల్లానుండి వెళ్లిపోవు సందర్భమున వారికిని వారిసతీతిలకమున కును ఈపట్టణమున రావుసాహెబు సి. కే. రెడ్డిగారును వారి వారసునియు 10 వ తేదీ సాయంత్రమున వారి స్వగృహమున రంగమహల్ నందు తోటవిందు సేర్పాటుచేసిరి. ఈపట్టణమునందు జిల్లాయందును ప్రముఖులును ప్రముఖురాండ్రును విందు నకు విచ్చేసిరి. అల్పాహారముల నారగించినపిమ్మట కొంతకాలము సంగీతముతో కాలము గడుపబడెను. తదుపరి రామరావు గారియొక్కయు వారి అర్థాంగి యొక్కయు కుటుంబములను పేర్కొనుచు ఉపన్యాసము లాసంగబడెను.

నెల్లూరుజిల్లా జమిందార్లరైతుల సమావేశము.

నెల్లూరుజిల్లాలోని జమిందార్లరైతుల తమకుగల ఇబ్బందులను గూర్చియు, హక్కు-బాధ్యతలను గూర్చియు తమ హక్కులను నిర్ణయించు “ఎన్టీబ్ల్యు ల్యాండు ఆక్టు” ను సవరింప జేయుటకు వలయు యేర్పాట్లను నిర్ణయించుటకు గూర్చియు, ప్రభుత్వమువారితోను, జమిందారులతోను రైతుల తరపున ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు సక్రమపద్ధతుల ననుసరించి వారిహక్కులను సరిగ్గాంచుటకు వలయు యేర్పాట్లు చేయుటకు గాను 19-10-29 తేదీ శనివారము సాయంత్రం 5 గంటలకు నెల్లూరు ఆచారిపేడిలో మ-రా- దొడ్ల రామిరెడ్డిగారి యింట్లో అవసరసభ జరుగునుగాన నెల్లూరుజిల్లా జమిందార్లరైతులును వారి కితోడ్పడువారును విచ్చేయ కొరుచున్నారు.

దొడ్ల రామిరెడ్డి

దువ్వూరు రామకృష్ణారెడ్డి

పెళ్లకూరు కోదండరామిరెడ్డి

చిట్టమూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి

కోడూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి

గుంటూరు

వైశ్య వ్యాయామసంఘ వార్షికోత్సవము

కుక్కనామసం॥ ఆశ్వయుజ శు 14, 15 లుకు పరియైన 17, 18 తేదీలలో మాసంఘ ద్వితీయవార్షికోత్సవము రాజమహేంద్రవర వాస్తవ్యులును, యోగ, వ్యాయామ విద్యావిశేషజ్ఞులును, వణిక్ శిఖామణులు నగు బ్రహ్మశ్రీ పుష్పల సత్యనారాయణ శ్రేష్ఠిగారి యాధిపత్యమున బ్రహ్మశ్రీ సేరెళ్ల వెంకటాద్రి, తల్లం లక్ష్మయ్యగార్ల ప్రతియంత్రాలయాచరణయందు జరుగును.

గృరే వీరరాఘవులు,
కార్యదర్శి.

లాహోరు యజ్ఞము బందరుచయనము

తూనుగుంట రామస్వామిగుప్త బి. ఏ. బి. యల్.
బెజవాడ

సంగ దేశయుగము 25 వత్సరముల నయనుగలవాడు, జీవేంద్రనాథనాథుడు, 18-9-1929 తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు లాహోరుపురమున నొకమహాయజ్ఞము నాచరించి బ్రహ్మకృష్ణము జేసెను. ఈయనకునియందు మహాశక్తిని అహింసాధర్మమును, జవహర్‌లాల్ నెహ్రూయొక్క స్వరాజ్య తృప్త్యయు, మోతేలాల్ నెహ్రూయొక్క త్యాగశక్తియు, వల్లభభాయ్ పటేలుయొక్క కార్యకాలమును ఆవిర్భవించియున్నవి. ఈతడు తన జీవిత సర్వస్వమును భారతమాత కర్పించి పలుసార్లు సర్కారు బంధిఖానాలలో కృశించి రాజకీయ బంధితులు యిప్పుడు చెరసాలలో ననుభవించుచున్న ఘోరకష్టములను పరిపాలకులు తొలగించనంతవరకు తాను ఆహారవిసర్జన వ్రతమును బూసెను. భారతీయుల కనీసధర్మములనుకూడ సర్కారువారు పాటించనందున జీవేంద్రనాథుడు తనపట్టును పీడక 68 దినములు తడవ దీక్షతో తన నిరశనవ్రతమును కొనసాగించి తన ఆసువులను విడచెను.

ఈయజ్ఞమునకును, బందరు చయనమునకు హస్తముకేక తారతమ్యముకలదు. లాహోరు యజ్ఞము ఆత్మయజ్ఞము, బందరు చయనము బాహ్యయజ్ఞము లాహోరు యజ్ఞమున యజమానుడు అస్థుల కష్టనివారణార్థమై తన శరీరమును భగవానునకు బలియిచ్చి ఇతరప్రాణులకు సుఖమును సంపాదించగలిగెను. బందరు చయనములో యజమానుడు, తనకష్టములను యితరులవిధాన మోపి, స్వర్ణభోగార్థియై, యితరప్రాణులను ఇంద్రాది దేవతలకు బలియిచ్చెను. లాహోరు యజ్ఞమునకు ధనరాసులుగాని, పందిళ్లు, పాకలుగాని, పంక్తి భోజనాదులుగాని లేవు. బందరు చయనమునకు ఎంతధనవ్యయమైనదియు ఎన్ని పందిళ్లు పాకలు నిర్మించినదియు వేసేవిస్తరికి తీసేవిస్తరికి వినుకు విరామమున్నదియు, అందుల పాల్గొన్నవారు చెప్పగలరు. లాహోరు యజ్ఞ ఫలితముగ, యావద్భారత దేశమందలి అన్ని జాతులవారును అన్ని మతములవారును యొక ఆపూర్వమైన శక్తి సంపాదించగలిగిరి. ఆశక్తిమూలమున మొన్న ఆస్పెంట్లీ నభిలో ప్రజాపక్షమువారు గవర్నరు మెంటును మూడుదఫాలు ఓడించి జయభేరిని మ్రోగించినట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముదమొందినది. బందరు చయనఫలితముగ యజమానునకు లోకాంతరమునొక యపూర్వము ప్రాప్తించునట. ఆ యపూర్వము సంగతి ఎవరికిని తెలియదుకాని ప్రస్తుతము మనకొకయపూర్వము అనుభవమునకు వచ్చినదట. అదేమన నిందువరకాలమైన యీ క్రాంతి భాద్రపదమాసములలో, రోహిణిక్షార్తి యెండలు మండిపోవుచు, రాబోవుతొమ్మను నూదించుచున్నవట. ఇయ్యది దేనిఫలమోయని ప్రజలు విచారమును వెలిబుచ్చుచున్నారు.

యజ్ఞవిషయమున (20) యిరువది సంగతలను ముఖ్యముగ గమనించవలసి యుండును. అయ్యవి యజ్ఞముయొక్క ఆంగ భూతములు (1)యజమానుడు (2)ఇధ్మము (3)యజ్ఞవేది (4)బర్హిస్సు (5)వేదము (6)యూపము (7)దీక్ష (8)సోమపానము (9)ఉద్ధాత (10) హోత (11)అధ్వర్యుడు (12)అగ్నిధ్రువుడు (13)బ్రహ్మ (14)పత్ని (15)ఆహుతి (16)వశువు (17) అగ్ని (18)దక్షిణ (19) ఆహుతి (20)అవబృధము

ఈయిరువది యజ్ఞాంగములను బందరు చయనమున బాహ్యుండు గ్రహించబడెను. కాని లాహోరు యజ్ఞమున యజమానుడు వీనిని తన అంతరంగమున సాధించగలిగెను. తన యజ్ఞమునకై జీవేంద్రనాథుడు తన దేహేంద్రియ ప్రాణమనబలను సమర్పణము జేసెను. ఎట్లన.

- (1) యజమానుడు=జీవాత్మ (జీవేంద్రనాథుడు)
- (2) ఇధ్మము నిమిత్తమతన=శరీరమునుచ్చెను
- (3) యజ్ఞవేది ,, =ఉరము...
- (4) బర్హిస్సు ,, =హోమాని (వెండుకులు)
- (5) వేదము ,, =శిఖా ...
- (6) యూపము ,, =హృదయము
- (7) దీక్ష ,, = (యావత్ ద్రియతోసా దీక్ష) 68దినములు ఆహారమునువర్జించుట
- (8) సోమపానం,, = (యతోకిబతి) జలభక్షణము.
- (9) ఉద్ధాత ,, =ప్రాణము ...
- (10) హోత ,, =వాక్కు
- (11) అధ్వర్యుడు,, =నేత్రము.
- (12) అగ్నిధ్రువు ,, - శ్రోత్రము ...
- (13) బ్రహ్మ ,, - మనస్సు ...
- (14) పత్ని ,, - శ్రీధ

- (15) ఆజ్యము - కామము (కోరికలు)
- (16) పశువు - ముఖ్య (కోధము)
- (17) అగ్ని - తపస్సు ...
- (18) దక్షిణ - దనుము (ఇంద్రియనిగ్రహము)
- (19) ఆహుతి - (యావద్భూతి) తనపలుకు
- (20) అవబృధము - మరణము.

వైన తెల్పినవానిలో 2 మొదలు 8 వరకును గలవి, దేహాసంబంధములు; 9 ప్రాణసంబంధము; 10 మొదలు 12వరకును 19 వదియును ఇంద్రియసంబంధములు; 13 మొదలు 18 వరకు మానసికసంబంధములు. నె 1 రు గల యజమానుడు తనదేహేంద్రియ ప్రాణాయాససంబంధములైన 2 మొదలు 19వరకు గల అంశములను భగవానునకు కైకరర్పణమునరించి 20 నెంబరులోని మరణము అనగా బ్రహ్మైక్యము నొందెను. బాహ్యయజ్ఞము అవబృధస్మానముతో సమాప్తమగును. ఈ క్రియకు ఆత్మయజ్ఞమని పేరు. ఆత్మయజ్ఞము మరణముతో పూర్తియగును. జీవేంద్రనాథుడు తనయజ్ఞమునకై తనవాక్కును హోతగాను, ప్రాణమును ఉద్ధాతగాను, నేత్రమును అధ్వర్యునిగాను, శ్రోత్రమును అగ్నిధ్రునిగాను భావించి తాను బూసిన కార్యసాధనమునకు శ్రద్ధ యనుపత్తియొక్క సహాయమును తీసికొని శరీరమును ఇచ్ఛముగానొనర్చి ఉరమును యజ్ఞవేదికగ నిర్మించి తలవెండుకులు దర్పలుగైకొని శిఖను వేదముగ తలంచి హృదయమును యూపస్థంభమున క్రోధమును పశువును బంధించి కామమును ఆజ్యముతో తపస్సుఅను అగ్నియందు హోమమొనర్చి దనుమనే దక్షిణను వినియోగించి మనస్సుకు బ్రహ్మ అనగ ఉపద్రష్టానమున నుంచి 68 దినములు నిరశనమునదీక్షను బూసి సోమపానమును జలభక్షణముగావించుచు మరణమును అవబృధస్మాన మొనర్చి యజ్ఞసమాప్తిగావించెను. ఇయ్యది ఆత్మయజ్ఞము. ఆత్మయజ్ఞమునుసూర్చి తెల్లరియోపనివత్ నారాయణశ్రవణ 80 అనువాకము ఇట్లు వర్ణించుచున్నది. "తస్యైవం విదుషోయజ్ఞ స్యాత్మా యజమానశ్చిద్ధావత్త్వి-శరీరమధ్య-మహోవేది-ర్హోమాని-బర్హి-వేద శిఖా హృదయం యూప-కామఆజ్యం-చతుర్వేదము-ప్రహేగ్ని ర్దనుశ్చేమయిత-దక్షిణా వాక్సితా-ప్రాణఉద్ధాతా చతురధ్వర్యుః-మనోబ్రహ్మ శ్రోత్రమగ్నితే...యావద్ద్రియతే సాదీక్షా యదక్వాతి తదధి రర్హిత్విబతి తదస్స సోమపానం.....యనర్థరణం తదవబృధః" (తై. ఉ.)

ఈవిధముగా జీవేంద్రనాథుడు తనదేహేంద్రియప్రాణమనబలను దేశమాతకు అర్పించి ఆత్మయజ్ఞమును గావించెను. యజ్ఞమనగా సమస్తదేవతలకును ఒకపశువును సమర్పించుట యని కొందరిమతము. దీనిని విచారణ చేసెదము.

"దుద్రోవాపివ అగ్నిః" (తై. సం.) ఇచ్చట అగ్ని అనగా రుద్రుడని యర్థము.

"యోవై విష్ణు సోమసన్యః" (శత. బ్రా.) సోమడు అనగా విష్ణువు అని యర్థము.

ఇచ్చట అగ్ని సోమశబ్దములచే సమస్తదేవతలు ఉపలక్షితులగుచున్నారు. ఎట్లన :- "అగ్ని స్సర్వాదేవతాః విష్ణు స్సర్వా క్షేత్రాః" (వి. బ్రా.) కాన అగ్ని సోమలనగా సర్వదేవతలని భావము. ప్రథమమున యజ్ఞమందు సోమని అగ్ని సమీపమునకు వెచ్చెదరు. సోమడును అగ్ని యను కలిసి సిరముగనుండెదరు.

"అసోమంవహంత్యగ్ని నా ప్రతిష్ఠ తే" (తై. సం.) ఈ ప్రకారము కలిసిన అగ్ని సోమలు యజ్ఞముచేయు యజమానుని ఆక్రమించెదరు.

"తాసంభంతో యజమాన మభిసంభవంతి" ఈసంగతిని తెలిసియే పూర్వకాలమున యజ్ఞ దీక్షను నహించినవాడు తననే సమర్పించుకొని కర్మచేయుచుండెను.

"పురాఖిలునావైవ మేధా యాత్మానమారభ్యచరతియో ద్దక్షి తః" (తై. సం.) అని వైవనమునకు ప్రమాణము.

మరియు శివవిష్ణురూపములను ధరించి జగద్వ్యాపారమును జరుపుచున్న హరిహరాత్మకుండగు పరమేశ్వరునకు తనను బలియిచ్చుకొనుటయే యజ్ఞమనబడును. కాని యజమానుడు తనను అర్పించుకొనుటకు మారుగ యిప్పుడు ఒకపశువునుదెచ్చి బలియిచ్చుచున్నాడు. దేవతలకు పశువనడి ఖరీదునిచ్చి యజమానుడు తనను విడిపించుకొను చున్నాడు. అనగ తనను తప్పించుకొనేకారకు ఒకపశువునుదెచ్చి తనకుబలులు భిక్షగా అర్పించుచున్నాడు. అనగ ఉచ్చిచ్చి తనయొక్కనిడుదలను కొనుక్కొనినట్లుగుచున్నది గాన నిష్క్రమణముని జేరుచున్నది.

"యద్వి మోహాయం పశుమారభ్యత-ఆత్మనిష్క్రమణావ వాన్యస్" పశువనడి నిష్క్రమణము అనగా మూల్యమునిచ్చి దేవతల సొత్తైనతనను యజమానుడు విడిపించుకొనుచున్నాడు. కాన ఆ పశువును నంపి మాంస మాంసము తినరాదు. ఎట్లన:-

"తస్మాన్నాశ్యం పురుషవివర్జితా ఇహి" అని ప్రమాణము.

ఆత్మ సమర్పణరూపమైన పూర్వయజ్ఞము, కాలాంతరమున మనుష్యుని స్వార్థమువెరిగి, యజమానుని సానమున గోవు మొదలగు పశువులను జేర్చి పశుయాగమును నొక కామ్యయజ్ఞమును వేదకాలము నాటికే బయలుదేరదీసి అన్యదేవతాస్మితకారకు చేయ మొదలిడిరి.

"కామై స్తయి స్తయి ర్హృతజ్ఞానాః ప్రపద్యంతే 2వ్యవేతాః తంతనియనుమాన్తాయ ప్రకృత్యా నియతాస్సయన్" ||

భగ.గీతా 7-20

అనగా, ఆయాకాలములచే జ్ఞానరహితమైనవారు స్వభావప్రేరితులై, ఆయానిశుములు ననుసరించి, భగవానుని వదలిపెట్టి, అన్యదేవతల నాశ్రయించెదరు. అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు యిదివరకు చెప్పియున్నాడు.

అయితే వైన జెల్పిన ఆత్మసమర్పణయజ్ఞమును మున్నెవలైనను ఆదరించుచుండిరా, యని ప్రతివానికిని శంక కలుగక మానదు. అట్టియజ్ఞమును ఆది పురుషుడైన పరమేశ్వరుడు చేసియున్నాడు. ఆయన తన శరీరమును హవిస్సుగా నిచ్చి దేవతల చేత ప్రధమయజ్ఞమును చేయించెను.

(1) "యత్పురుషోహవిషా-దేవా యజ్ఞ మతస్వత" (తై. ఆ) దేవతలు భవిష్యత్కాలీన సృష్టియొక్క ప్రాప్తికొఱకు యజ్ఞమును చేసిరి. వారు పురుషస్వరూపమునే హవిస్సుగా నెంచిరి.

2 "దేవా యద్యజ్ఞంతన్వానాఃఅబద్ధౌక పురుషం పశుమ్" దేవతలు యజ్ఞమును చేయువారలై ఆదిపురుషునియజ్ఞ పశువుగా కట్టిరి.

3"తం యజ్ఞం బర్హిష్ఠి ప్రాక్షా-పురుషంబాతమగ్రతః, తేనదేవా అయజన్-సాధ్యా ఋషయశ్చ యే.

సృష్టికి పూర్వమందున్న పురుషుని ఆయజ్ఞమునందు ప్రాక్షణజేసిరి (సాధించిరి) ఆపురుషుకారమైన హవిస్సుచేత, దేవతలను, సాధ్యులను, యజ్ఞమును చేసిరి.

ఆయజ్ఞమునుండి సకలపరావరవస్తు జాలమును గ్రహించును, భూతకాటియు నుద్భవించి లోకవ్యవహార యోగ్యములాయెను. ప్రపంచమునందు ప్రతిమానవుడును యిట్టినిష్కామికర్మరూపమైన యజ్ఞమును చేయువలెనని బోధించుటకే ప్రజాపతి ఆదర్శరూపకమును నిట్టియజ్ఞమును ముందుగా తానుచేసెనామెను. ఆదిపురుషుని ఆత్మసమర్పణయజ్ఞమును ఆదర్శముగ నుంచుకొని దధిచి, జీమూతవాహనుడు (మేఘుడు) శివిశక్రనర్త, కర్ణుడుమున్నగు మహాదాతలు తమశరీరమును పరోపకారార్థము దానమొనర్చి భగ్యులైరి. ఎట్లన.

కర్ణస్త్యం, శివిర్క్రాంసం, జీవం జీమూతవాహనః |

దదౌదధీచిరస్థిన్, నాస్త్యదేయం మహాత్మనామ్ ||

పరోపకారార్థము కర్ణుడు తనతోడుగును (కవచమును); శివి తన మాంసమును; మేఘుడు తన స్వరూపమును (జలమును); దధిచి తన అస్థికలను సమర్పించిరి. అట్లనే ఏనుక్రిస్తు తనశరీరమును శక్రువులు చిలువపై బంధించినప్పుడు తన అనువులను సంతోషపూర్వకముగ భగవానుని కర్పించెను. తస్వత్తుగ తనయొక్క తన, ధన ప్రాణములను సర్వభూతహితముకొఱకు ఆర్పణజేసి సుఖమనశ్చేమియో నెరుగక దక్షిణాగ్రీకా చెరకాలయంబును, యోతావడ జంబులనందును బంధింపబడి వస్త్రీ పూర్తియై జరాభారముచే ట్రుంగియు, వినుకు విరామములేక యావద్భారతీయులకును కడుపునిండకూడును, వంటినింట గుడ్డయును ప్రాప్తించుచుకు, తాను కాపేస ధారియై అల్పాహార సంత్తిప్తడై జీవించుచు దేశమాతకు కానుకలకై కరములు జారుచున్న ఆర్యుని నారాయణుడైన గాంధీ మహాత్ముని కకోరదీక్ష యజ్ఞము కానేరదని ఎవరువాదింప సాహసించురు?

ఇట్టి ఆత్మత్యాగము చేయుటకేమారు నిరపరాధులైనట్టియును మనకు పశుకారము చేయునట్టియు గోవు మేకమున్నగు నోరులేని పశుసంతానమును మానవుడు స్వార్థపరుడై, స్వగ్రాది తుచ్ఛభోగముల కావించి యజ్ఞమును పవిత్రతామయుతో, వానినిబట్టి నవరంగములను గట్టిగమూసి, ఊపిరి సలుపకుండజేసి, క్రూరబాధలుపెట్టి, పంపుటయే!

ఇట్టి యజ్ఞములుక్రూరకర్మా దరణములై యున్నవి. హింసాత్మకములైనవి. ఇంద్రాదిదేవతలు ఈ లోకమునకు వచ్చి హింసాపూర్వకమైన నిట్టియజ్ఞములను ప్రచారమునన్నిట్లు ముఖ్య పురాణము నాయుపురాణము మున్నగు పూర్వ గ్రంథములు తెలుపుచున్నవి. ఇయ్యది శ్రేతాయుగముయొక్క ఆదియందే జరిగెను.

మంత్రాన్వితమోజయిత్యోమ ఇహోమాత్రం కర్మణః | తదా విశ్వేభ్యుగ్రందస్తు యజ్ఞం ప్రావర్తయత్ ప్రభుః || ఇహలోక ఫలముల నొసంగు కర్మలను, పగలలోక ఫలముల నొసంగు కర్మలను తన మంత్రములజేర్చి, సంపాదించుకొను పురుషుని ట్రుడు ఈ లోకమున యజ్ఞమును ప్రా

భింపము. ఆ కారణమున అత్యున్నతమునకు అనేక పనులు
యజమానులకు కట్టబడి చావును నిధముగనుండును. అప్పు
యజమానులు ఆ పనులను దైవ్యావస్థను గాంచి సహింపనట్లు
ఇంజనీరుగార్చి ఇట్లు పలికిరి.

తేర్చుకొన్న వివరములు, కోరికలను విధిస్తూ
అధికారులను పంపింపి, ధర్మమయమున

నేర్చుకొన్న స్వేచ్ఛ తన అభిప్రాయమున

ఓ ఇంజనీరుగార్చి నిపుడే గాని యిట్టి యజమానులను

సమస్యను గలగడనకు ధర్మము నేర్పించి నిపుడే గాని
యజమానులను ధర్మమును నాశనముచేయుటకును నీ
పు యజమానులను ధర్మమును నిట్టి యధర్మమున బ్రవర్తించి
యజమానులను ఇంజనీరుగార్చి అహంకార మోహములచే ఋషుల
మార్గమును విడలి. అప్పుడాకాలమున యజ్ఞములను సర్వభూత
హితమునకు నోసెచ్చి ఉపరిచర వసు మహా
రాజును, ఉభయమును సుధర్మమైనదిగా నెన్నుకొని వాని యభి
ప్రాయముగిరి. ఆతడు దేవతలయందు పక్షపాతమును వహించి,
దేవతలకు మే సరియని అసత్యపు సంగతులను చెప్పెను. అప్పు
డు ఋషులారిని అసత్యమును కని ఆ రాజును కపించిరి.

“మిత్రావాదీనృపాయస్మాత్, ప్రవివేక, రసాతలం”

ఓ రాజు! నీవు మిత్రావాదీనృపతివి. గనుక పాతాళము
వ పగులుచుగాక అని కపించిరి. ఉపరిచరవను చేసినయజ్ఞము
న సమహితులైనట్లు. కాని దేవతలను తృప్తిపరచుటకై అత
డు ఋషులను దేవులు. అంతట, బలాత్కారముగ ధర్మము హత
మైనట్లు చెప్పి ఋషులను వెదలిపోయిరి. ఋషులు వెళ్ళినదే
చూచునని, దేవతలు తమ యిష్టమువచ్చినట్లు పర్యాయములను
భూలోకమున ప్రచారమునరించి హవిర్యాగములను గైకొను
యంకిరి. ఎట్లగును—

“గతేభుయుషీ సంఘేషు, దేవాయజ్ఞ మవాత్మయః”

తేజాయగమునందే యిట్టి హింసాపూర్వక
యజ్ఞములు స్వార్థపరులచే ప్రచారములోనికి లేబడెను. ఇట్టి
యజ్ఞములను గాంచినకూరాత్ములను అనురయోనులయందు
బడెనో నెదనని గీతాచార్యుడిట్లు కంఠోక్తిగ పలుకుచున్నాడు.

“తా నహం ద్విమతః ప్రారాణ్ సంసారేషు సరాధమాన్,

ప్రేషామ్యజ్ఞప్రమకుభానానురీప్సవ యోనిషు.

(భ-గీ. 16-19)

8-8-1928 తేదిగల కృష్ణా పత్రికలోను అప్పటి ఆంధ్ర
పత్రికలోను, హరినాగభూషణంగారు యజ్ఞములనుగూర్చి వ్రా
యుచు నా విషయమై ఇట్లు తెలిపియుండిరి.

“సంస్కారాలనగు ఆ కర్మగారుగారి శ్రీతానుగుంట్ల
రాజగోపాలమూర్తిగారుగారి, అంతకుపూర్వము వారు వారిన
ర్చిన సభలయందు యజ్ఞములలో హింసతగదని ఘంటాపథముగ
జేప్పబూనిన వాగ్వికేళిరులు ఇట్టి పండిత
సభకు వచ్చి బహిరంగముగ వారు పూర్వప
థమును అనుసరించినంతయో బాగుండెడిది. కాని వారెవరు
ను బయటపరచెరి.” ఈ ప్రకారముగ నాగభూషణంగారు వ్యా
ఖ్యానముచేసిరి. పండితసభలో వాదించలేక నేను పలాయన
మైనట్లు నాగభూషణంగారు యెంచుట యుక్తముగ లేదు. అది
నగునీ కుశనగ్గరించిన రెండు సభలలోను, పూర్వాచారపరా
యణలకు సహకార మొనర్చుచున్న డాక్టరు కుటుంబీకేతవ
రావుగారు నన్ను మాట్లాడనీయక అడ్డుతిగిలి నాయుపన్యాస
మును బలాత్కారముగ ఆపుదుల చేయించియుండిరి. పిమ్మట
నాగభూషణంగారు జరుపుచుండిన సభకుమాడ నేనుపోజరెతిని.

ఆ సభలో శ్రీ కేశరావుగారు ధ్వజప్రభముయొద్ద యున్నత
స్థానము నిలకరించి యుండుటజూచి ఆ సభలోమాడ అయిన
నాను ఆగ్రహించుచున్నది నేను తలంచి వెదలిపోవుచుండగ శ్రీ
చిన్నం పిలయ్యగారు వెంటనే బయటకువచ్చి నన్నులోనికి
రమ్మనచునిరి. సభలో గందరగోళము చేయువా రున్నారు.
కనుక నేను రాజులని వారికి జవాబుచెప్పి వెదలిపోతిని. ఆ
సభాసభలు మెట్లున్నదియు నాగభూషణంగారే తమ వ్యాసము
లో నిట్లు తెలిపియుండిరి. “కొందరు ... నడుమ నడుమ నా
మాటల కడ్డునచ్చుటయు, ... సభలో ... గందరగోళము బయలు
దేయి. కాని అల్లరి మానవైరి. వెంటనే సభముగించినిచెప్పి
కూర్చుంటిని.” చిత్రించుచిరా? నాగభూషణంగారి స్వంత సభ
లో వారి స్థితిగతులే యిట్లున్నప్పుడు కర్మగారుగారి గుప్తగారు
గారి ముఖము తిప్పించిరి నాగభూషణంగారు విచారపడుట
దేలూకో. పాతక మహాశయులారా! సభలుచేయుట, సిద్ధాంత
రాజాంశములు జరుపుట, వీనివలననే నా యజ్ఞము యొక్క
తృప్తిను బోధపడుట! ఆత్మకు గోచరము కావలెను. అప్పుడే
ఓ వార్తను తెలియగలను! అదిగో! చూడుడు, వంగదేశ యువ
కుటుంబముయొక్క స్వరూపమును సాక్షాత్కారము జెంది
లాంబానా జెయులులో 63 దినములు నిరాహార్యుడై తపంబొనర్చి
లోకము తార్థము ఆత్మబలి గావించినాడు. ఇంక వాడులను
మంధన మండపములను గట్టిపెట్టి క్రియాశూరులగుటకు భగవా
ను దేవుగ్రహించుగాత.

ఓం త్రేతానామ్.

దేశీయవార్తలు

కుట్రకేసు కొత్తముదాయి

పూనాలో అక్టోబరు 12:— ఈరోజు అసంఖ్యాకులగు
వాడు సాండర్సును హత్యగావించిన ముగ్గురిలో నొకడని సాక్షు
లచే గుర్తింపబడెను. “పండిటు” అను మూడవ వాడు యింక
ను దొరకలేదు. (అ. ప్రె.)

పంచములు- దేవాలయ ప్రవేశము

ధర్మకర్తలు తలుపులను మూసివేయుట

కేపు సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడును
పూనా, అక్టోబరు 12:— ఈరోజు అసంఖ్యాకులగు
ధర్మకుల పార్వతీదేవాలయ ప్రవేశోత్సవలై వెలుపల కాచుకొని
యుండిరి. కాని పంచములు దేవాలయ ప్రవేశము చేసెదరను
భయముచే దేవాలయధర్మకర్తలు ఉదయమునుండి తలుపులను
మూసియుండిరి. దేవాలయమున్న కొండ ప్రజాసమూహముల
చే చుట్టు మట్టబడి ముట్టడింపబడిన కొటవలెనుండెను. ఇది
వరకు ప్రకటింపబడినట్లు కేపటినుండియు సత్యాగ్రహము ప్రా
రంభింపబడునని తెలియుచున్నది. ఈ విషయము చాల సంచల
నము కలుగజేసినది. (ప్రీ ప్రెసు.)

పల్లకిమిడి

కాలేజి వార్షికసభ వాయిదాబడుట

(స్వకీయవిలేఖరి)
పల్లకిమిడి, అక్టో 11:— రాజాగారి కళాశాల వా
ర్షికోత్సవము వాయిదాబడుటచే చాలమంది నిరతృష్ణము జెం
దిరి. తిరిగి యెప్పుడు జరుగునో ప్రకటింపబడలేదు.
మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము యిచ్చు జనుప్రదముగ జ
రిగెను.

అమెరికాలో భారతీయుని గ్రంథ నిషేధము

గ్రంథకర్త అభిప్రాయము

లాహోరు, అక్టోబరు 11:— తాను రచించిన “అంతులు
మము” అనుగ్రంథమును అమెరికా ప్రభుత్వమువారు నిషేధించి
నటుల చికాగో ట్రిబ్యూనుప్రతిక ప్రకటించిన దానిగూర్చి ప్రీ
ప్రెసు ప్రతినిధి కన్యాలూ గౌరాగారిని ప్రశ్నింపగా ఆ వి
షయమై తన కేమియు తెలియదని జెప్పెను. గ్రంథనిషేధము
గూర్చి కొంత అలజడి జరిగెననియు తరువాత కేడరలు
ప్రభుత్వమువారు కష్టము కార్యాలయమువారిని విచారించి ని
షేధమును తొలగించిరి అమెరికానుండి వచ్చినవార్త దెలుపు
చున్నది. న్యూయార్కు-వరల్డు, బాల్టిమోరు-సన్ పత్రికలు యీ
వార్తను బలపరచుచున్నవి. న్యూయార్కులో యీగ్రంథము
ను పునర్ముద్రణ మొనర్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. “నాగ్రం
థము ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధింపబడినచో నేనొక గౌరవము
గా నెంచెదను. మేయోగారి “భారతమాత” గ్రంథముగూడ యీ
ప్రే నిషేధింపబడినచో యీపాడుగ్రంథమును వ్రాయవలసిన కష్ట
ము నాకు లేకుండెడిది. అని గాం బాగారనిరి. (ప్రీ ప్రె.)

మైసూరు దశరామ హత్యవమము

అతివైభవముగా జరిగెను

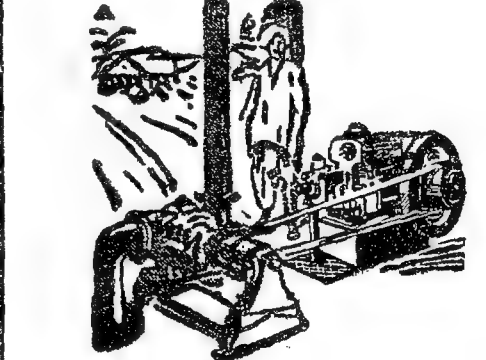
మైసూరు, అక్టోబరు 14:— మైసూరు దశరామ హత్యవమము
నిన్న రాజసౌధమునుండి వెలువడి అతివైభవముగా ఊరేగిం
పుతో ముగిసెను. మైసూరు మహారాజాగారు ను
రాజకుమారుడు నవ నగ మిద ఆసీనులై ముఖ్య
పురపిఠులయందు ఊరేగింపబడిరి. వేలకొలదిజనులు యీఊరేగిం
పుగాంచుటకు పురపిఠులందు నిలువబడియుండిరి. (అ. ప్రె.)
గాంధీ సర్ ధామన్ మాయర్, గాంధీ. వై. జి. క్యాం
బెలు, గాంధీ బి. బి. యం. కృష్ణకృష్ణయ్య, గాంధీ డా. పి.
నూబ్యరాయన్ గార్లు గత శనివారము మైసూరునకు విచ్చేసిరి.
వీరు రాజాగారి అతిథులుగా వున్నారు. మంగళవారమున వీరు
మైసూరును విడిచిపెట్టెను.

వినుగూ నున్న సమయమును ఇంటియందు
ఒక గ్రామఫోనుండిన వివర్ణించవచ్చును.
అన్నిరకముల గ్రామఫోనులు కొత్తగా తయారైన
రికార్డులు అన్నిభాషలలోను మావర్ణమున్నవి. చక్క
గా వివర్ణించి పుచ్చుకొనుటకై అనుమతమైన స్థలము
గా వివర్ణించి కొరకు తీసికొని, మీ జీవిత
గలదు. ఇప్పుడే మీరు కొరకు తీసికొని, మీ జీవిత
పర్యంతము ఉపయోగింపుడు. మర్మములు చేయ
బడును. మహమ్మదు ఇబ్రాహిం అందు కో,
స్టేషనరస్, కేవల మచ్చెంటుస్, ఫోటో గ్రాఫ్ డిలర్స్,
26-27 చైనాబజారు మద్రాసు

MAHOMED EBRAHIM & Co.
Stationers-Paper Merchants and Photographic Dealers,
26-27 Rattan Bazaar, Madras.

బ్రిటిషు వర్తకము
ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపారము
(వైరెక్)
దక్కన్, అక్టో 11:— ఈ సంవత్సరము 9 నెలలలో
548411000 పానుల ఎగుమతులను, 898,000000 పానుల దిగు
మతులను జరిగెను. నిరు దీపయమున 584958000 పానులు
ఎగుమతులను, 886000000 పానులు దిగుమతులు జరిగెను.
వైస్ రాయిగారు మైసూరునకు
నవంబరునందు వెళ్లెదరు
ఆహ్వాన ఏర్పాటులకుగాను మైసూరు ప్రభుత్వము
వారు కి లక్షల రూపాయలు నియమించుట
మైసూరు, అక్టోబరు 14:— రాజోపు నవంబరునెలలో
మైసూరునకు వైస్ రాయిగారి రాకసందర్భమున ఏర్పాటులకు
గాను మైసూరు ప్రభుత్వమువారు కి లక్షల రూపాయలు నియ
మించిరి. (అ. ప్రె.)

మాత్ర శ్రేష్ఠ స్టేషనరీ, పోర్టబుల్ పంపింగు సెట్లు
కెరోసిన్ క్రూడాయిల్ ఎంజినులతో గలవు.
పూర్తివివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు
వ్రాయుడు:—
VOLKART ENGINEERS
ఆర్కినియన్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగుపేట, బెంగుళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాషిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.
చాల్కార్డు బదర్న, ఏతెస్సి, బెజవాడ.

గోదావరి కృష్ణాజిల్లాల ఆర్థిక విచారణసంఘము

నర్సాపురం తాలూకా లంకలకోడేరు

ఈ సంఘమువారు దివానుబహదూర్ ఆర్. యన్. ఆర్.

గృహస్థుని మొదటియారుగారి అధ్యక్షతక్రింద విచారణసంఘము యీ గ్రామము దనుచేసి విచారణలుసత్పరిచి, వర్షముచే మార్గము సరిగాలేక సభ్యులు శ్రమకులొనయిరి. వీరు దయచేయవలసికి పూర్తికొబడియున్న ప్రశ్నావళిపుస్తకములు వారికి దాఖలు చేయబడినవి. కొందరు పెద్దరయితులనన్నూ, కొందరు మధ్య రకమువారినినీ, కొందరు స్వంతభూమిలేక యితరభూములు సేవ్యముచేసి జీవింపవారినినీ, చెరుకుతోటలువారినినీ గత ముప్పదిసంవత్సరములు యీమధ్య కేవలము వ్యవసాయమువల్లనే జీవయాత్రను గడుపుచూ, తత్సార్వభౌమ పితృత్వముయిన భూములుకూడా బోగొట్టుకొన్నవారు మొదలయిన అనేక బాపతుల వారిని కడుశ్రద్ధతోను, ఓర్పుతోను, వారుచేసిన విచారణ కడు ప్రశంసాపాత్రముగనున్నది. రయితులయొక్క బాగోగులు, కష్ట గుఱుములు, యంత సానుభూతితో విచారించు పెద్దలు కేటికి కండ్లబడిరిగదాయను ఆనందము యీగ్రామము రైతులకు మేరలేదు. అనేక బాపతుల పన్నులలోబడి కృంగి కృశించుచూ జీవించుటకు యితరవృత్తు లేమియులేక వ్యవసాయముతోబాటు గౌరవముయిన ఉపవృత్తి యేమియులేక కేవలము వ్యవసాయమునే నమ్ముకొని జీవనములు జరుగక, ఋణములపాలయిన రైతుల హృదయములయొక్క పరితాపము యీ కమిటీవారు యీ గ్రామముం దున్నంతవరకు శాంతినిందినది. తరువాత వారి తీర్పులు ప్రభుత్వమువారి ఆమోదన-తిరస్కారము లు-భగవదాధీనములు.

కమిటీవారు విచారణలో మూడు ముఖ్యవిషయములకు జవాబులు కోరిరి.

(1) వ్యవసాయపు రాబడి పెట్టుబడులు, పన్నులు, కుటుంబప్రయములకే చాలనప్పుడు భూముల ధరలే పెరిగినవి? (2) గనుక వ్యవసాయమువల్ల లాభములేనప్పుడు భూములు మక్తా లేల పెరిగినవి?

(3) భూములు అమరకము చేయుటయే లాభకారిగా కన్పించుచున్నప్పుడు స్వంతసేవ్య మేలచేయవలయును?

యందుకు రయితులు యీ దిగువరీతిగా వారి వారి అనుభవములను బట్టి జవాబులొసగిరి.

భూముల కిమ్మత

భారతఖండములో 100 కి 97 గురు వ్యవసాయపు వృత్తిస్థులు జీవించుచున్నారన్నారు. వీరలకు గౌరవముగా జీవించు వృత్తి యింకొకటి కన్పించుటలేదు. “నిజకర్మోపాత్రంబై త్రం, లేనవిరోదయి త్రం” అని మహానియుల వాక్యముసారముగా ప్రతివ్యక్తియు తన కుటుంబములో ఆనుశ్రుతముగా వచ్చుచున్న వృత్తివల్లనే జీవించుటకు ఆభిలషించి ఉండుట స్వభావమయినది. యీ వృత్తిలో జీవయాత్ర గడువనప్పుడు సేవకావృత్తికి, ఉద్యోగముచేయుట లేక పరిపాలనచేయుట, అనుగౌరవ నామమువిడి - దాని పయి వ్యామోహముచే మడిమనయ్యులమ్మకొని నాకరికొరకు విద్యోగ్యుకొని కాంక్షించిన యీ నాకరిలుభింపక ఉభయధృష్టులయి పరితపించుచున్నారు. కొందరు విద్యనేర్పలేనివారు, వైశ్యవృత్తియగు వర్తకము చేయుట ప్రారంభించుచున్నారు. ఇప్పుడు చిల్లరడుకాణదారులలోను పెద్దనర్తకులలోనూ నెందరు ఇతర జాతులవారు ప్రవేశించుచున్నారో యోచించుకోవలయు. వ్యవసాయవృత్తి విస్తృత యితరవృత్తుల అవలంబన చాలావృద్ధిగానున్నది. యిదిన్నీగాక చెరవనతి సంపాదించుటకంటె నిరపాయమయ్యుకొని సంపాదించుట సమంజసమనియు, రెక్కలు చల్లారినపిదప స్థిరవనతి సంజీవివలె ఆపత్కాలముకు అడ్డుపడుననియు ప్రతివ్యక్తియు నమ్మినదియను. అందువల్ల వీలయినంతవరకు ప్రతివ్యక్తియు భూసంపాదనయందే తేమనిధిగాయుంచుకొని, కొరికగల్గియుండును యిదిగాకరయితులెడకు భూమియందున్న మోహముకన్న సంతానమందున్నా వుండనవచ్చును. ప్రజలకు కాంతా, కనకములయందున్న వ్యామోహముకన్న భూమియందు వ్యామోహమెక్కువ. యిదిన్నీగాక గత ముప్పది సంవత్సరములకంటె ఆరోజు కారోజు భూముల ధరలు పెరుగుచుండుటను బట్టి యితరవృత్తుల వారికిగూడ తాము కొంతస్థిరవనతి భూమిసంపాదించి యుంచుట తేమమని నమ్మకము. అందువల్ల యంతప్రజకు యిట్టివ్యామోహము జనించుటయే యీభూముల ధరలు పెంచుటకు కారణమయినది. ఇప్పుడు రయితులుగ్రస్తత, వ్యవసాయమువల్ల లాభములేక మోచినకొలది భూముల ధరలు పడిపోయినవి. మా

గ్రామములో యిదివరకు య 1 కి రు 1500 లు వరకు వున్న భూములు యిప్పుడు 11 లేక 12 వందలకే వదలిపోయినవి సెద్దముగానున్నారు. కొందరు భూములమ్మియుములు తీరగా మిగిలిన సోమ్యతో వడ్డీవ్యాపారము చేసుకొనినీ యితర వృత్తులవలంబించినీ జీవయాత్ర గడుపుచున్నారు. వ్యవసాయమువల్లగాక అగంతకుముగా కట్టిన అయిత్వ్యవసాయములను గ్రామాదులలో భూములధరలు నిల్చియుండవచ్చును. ఇప్పుడు చాలా గ్రామాదులలో భూముల ధరలు పడిపోవుచున్నవి. యివృద్ధిగాక తగ్గిపోవును. త్వరగా తగ్గి పోవుచున్నది. కాలము యిట్లైనచో నట్లయితే యితరయితులకు భూములుండవు. గనుక భూముల ధరలు నిలచియుండునని నమ్ముకూడదు.

భూముల మక్తాలు ఏలచెరిగినవి?

యీ మక్తాలన్నవి ప్రతి భూమికినీ పెరుగులేదు. స్వంత సేవ్యము చేయని, పొరుగువారు కాపరస్తులయి యీ గ్రామములో భూములున్నవారి భూములకు 4 మొదలు 6 కాటా బిస్తాల కంటెయొక్క-వ మక్తాలులేవు యీ మక్తాలు నా రెండవ పంటలేని సంవత్సరములలో బకాయిలు పడిపోవుచుండును. ఈ భూములకు వుండు తీసుకొనేవారు ఆస్తిపరులయియుండురు. కొన్ని చోట్ల మోతుబరు రయితులు తీసుకున్నకవులు భూములకు ప్రత్యేక కార్తములుండెనుగాని పంటలాభముచేషించి కవులు తీసుకొనేవారు యిట్లులేదు. వీరు వారు తమకు సాలు పొడుగునా పనికిల్లి యితరులవద్ద నాకరి చేయనక్కరలేకుండా పోవుననినీ యందులో పండిన పంట భూకామందుకు యిచ్చినప్పటికైనా గడ్డి, సచ్చగడ్డి జనుముతో తనబండి ఎడ్లు, పాడిపశువులను పోను, బండితోలుకులీ, పాడి పశువులవల్ల రాబడులతో తాను కుటుంబపోషణచేసికొన వచ్చుననినీ భూములు కవులుకు దీసుకుంటున్నారు. కాకితము పయి యెంతమక్తా వ్రాసియున్న సాధారణముగా రయితు లగును కామందులు సేవ్యదారుకు నష్టము వచ్చినప్పుడు కొంత కొట్టి నేయుదురు. యీ వైర్యముతో కొంతమంది కవులకు తీసుకుంటారు. యీక మోతుబరు రయితులు యితరభూములు కవులకు తీసికొనుటకు కారణములు ప్రత్యేకము తాను కవులకు తీసికొన్న భూముల పయినుంచి తన స్వంతభూములకు నీరుపార నలసి యున్నప్పుడు, తనకు ప్రధమపంట కొంతఅయిన తర్వాత పశువులమేతకు నేయు, జనుము పగయిరాలు పెరుగు భూమి తనకు లేరప్పుడున్నూ, తమ భూములలో ఆకుమడి హంగులేక కవులు భూమిలో ఆకుమడి హంగు కల్గియున్నప్పుడున్నూ తన భూములగుల కాల్యను ఒక సంవత్సరము (దాశ్య) రెండవ పంట చేసికొని, మరుసటి సంవత్సరము తనభూమికి రెండవపంటకు నీరు పడయి కాదు గనుక యితర కాల్యలను వున్న కవులు భూములు కవులుకు తీసికొన్నట్లయితే ప్రతి సంవత్సరమున్నూ ఏదో ఒక వయిపున రెండవ పంట (దాశ్య) చేసికొనవచ్చుననినీ రయితులు కేవలము పంటలాభము నచేషించిగాక యితరసదుపాయములు, హంగులకొరకు యితరులభూములు కవులకు-తీసుకొందురు. హెచ్చుమక్తాలిచ్చు భూములు, రయితులు వదులుకులు లేకుండా సమానమట్టుగా బాగుచేసి - బాగామందమేక గులుచేసి బాగాపంటముఖముకు తిరిగిభూములయి యున్నవి. ఈ భూములకు యీ హెచ్చుమక్తా ఏ వ్యాయిదు సంవత్సరములోవచ్చును. తర్వాత యధాప్రకారపు బీదగోకడపుచేనగును. ఇప్పుడు మక్తా మామూలుగా రాదు. భూకామందు, తినియున్న మక్తాలో చాలాభాగము ఏ అప్పచేతి తిరి కక్కి-తీరవలయును. అప్పుడు మందమేకతులు వ్యయప్రయోసలకోర్చి చేసినయెడలనే తిరి యకరంపుట్టు హెచ్చుమక్తా రాగలను. కనుక మక్తాలు హెచ్చుగానచ్చిన భూకామందునా అనుభవించుచున్నది- అత్యల్పము గనుక యిట్టి మక్తాలుమాచి భూమిపంట వృద్ధిచెందినట్లు యెంచుటసరికాదు. భూమిపయి ఆదాయవ్యయములు అక్కడక్కడ ప్రభుత్వమువారు స్వయముగా వ్యవసాయముచేయించిమాచిన యధార్థము లేలును.

అమరకముచేయుట లాభమయినప్పుడు

స్వంతసేవ్య మేల?

మానవునికి ఏదోయొక వృత్తియుండవలయును. ఈ దేశములో వ్యవసాయమే ముఖ్యవృత్తి. ప్రస్తుత కుటుంబయజమానులు స్వంతసేవ్యములోనున్న తమభూములు అమరకముచేసి మార్చుటలే పశువులు యెట్లాబతుకును? రిగ్గి-టపశువులు అవసరములేకపోయినా పాడిపశువులుండి తీరవలయును. లేనియెడల పట్టెటారు కాపురమే అవసరము. అందువల్ల వ్యవసాయమే చేసితీరవలయును. ఇదిన్నీగాక కుటుంబ యజమాని తనబిడ్డలకు చిన్నతనమునుంచినీ భూములు మందమరాముతులు చేయుట-పశుపోషణ-సేర్వక సోమరులను చేసినయెడల వారు ముందు ఏవృత్తికినీ పోయి-చేయరు. సోమరితనమువల్లదు ర్యవృత్తులకు లొంగుచుదురు. పనిలేనివి బిడ్డలు తెచ్చుజిడ్డలకు అందముండదు. అందువల్ల కుటుంబము పాడయిపోవును. ఇంతేగాక “అధికారాంతమువందు జూడవలె యా యయ్య సాభాగ్యములో” అన్నట్లు అమరకము చేసిన భూ

మిస్తిగములు కవులు వరకు ఆఖరమ చూడవలయును. అప్పుడు ఆదినరకుతిన్న మక్తాలంతా తిరి మందమరాములకే సరి పోవును. “చెడ్డా, పడ్డా, త్రికాకోశమేగతి” అన్నట్లు నష్టము యినా లాభమయినా రయితుల స్వంతసేవ్యమే గతి. ఇది యీరంగగ్రస్తత యీలాగే యింకా 10 సంవత్సరములు పెరిగి భూములన్నియు వడ్డీవ్యాపారములచేయు పాహుకార్లు కాలం పండి గడించిన స్త్రీదళం రెండుచే నలూ సంపాదించు ఉద్యోగులు పగయిరాల పగయిన తర్వాత ఏవైతాము ప్రభుదేశముకో పోయియో లేక ఏ ఆడవులు వ్యవసాయలోపోయి జీవించుటయో లేక శిశోవృద్ధిములు నడక జ్వరములతోను నారికురుపులతోను నశించుటయో జరుగువలెను గాని పురుష ప్రయత్నము లో యింకొక ఉపాయము కన్పించుటలేదు. తరువాత దైవాధీనము.

తరువాత మామూలు భూమిపన్నుగాక గేటుపన్ను మానిసేవలపన్ను, రిజిస్ట్రాపన్ను, డెబ్బాపన్ను, పోలీసుపన్ను కొద్దుపన్ను, పంచాయితీపన్ను, పగయిరా సునూరు 20 పన్నులు రయితులపయి పడక తప్పనిసరియగుచున్న నీయు అవిమాదారయితు కృంగిపోవు చుండుటకు కారణములని సంఘమువారు యావిషయములు కూడా రయితు ఖగ్గులలోచేర్చి తమతీర్పు కాలమందు యోచించి ప్రభుత్వమువారికి నివేదించుటనైన బహిరంగరహస్య విషయములయియు చెప్పుకొనిరి.

ద్రోణరాజు నర్సింహం,

లంకల కోడేరు,

ఇండియన్ రైల్వేసంఘ

వార్షిక సమావేశము

అధ్యక్షులగు సర్ ఆర్నెస్టు జాక్సనుగారి

ఉపన్యాసము

సిన్హ, అక్టోబరు 12:—ఇండియన్ రైల్వేసంఘవార్షిక సమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించుచు సర్ ఆర్నెస్టు జాక్సను, బి. ఐ. సి. వి. రైల్వే ఏజెంటుగాను యీ క్రిందివిషయన ఉపన్యసించిరి. వీరు తమ ఉపన్యాసమున రైల్వే పనివాండ్రయొక్క పరిస్థితులను గూర్చియు రైల్వే ప్రయాణికులు ఎందరు టికెట్లు లేక ప్రయాణించుటవలన రయిల్వేకు చెల్లినకు కలుగునష్టము గూర్చియు మరియు బాధనుగూర్చియు ఉపన్యసించిరి. రయిల్వే అధికారులకును పనివాండ్రులకు రోగ్యవ్యాధుల గమున నేనాభావమును కలదని వీరు మడివిరి. పనివాండ్రు తమ ఉద్యోగముల పట్ల ఏలాటి ఆసంతృప్తి పడుటయులేదు. వాదనకు పరిస్థితులతో రైల్వే పనివాండులకులేగాక సాక్షిముగా నున్నారు అని జాక్సనుగారు నడిపిరి. త్రేడు యూనియను వట్టము ఆమోదించబడిన తర్వాత రయిల్వే కార్మిక సంఘములు వారివారి కోర్కెలు అధికారుకు విన్నవించుచుండగిరి. రైల్వే అధికారులు వీరికోర్కెలకు ఓడంబడకపోవుట చే వీరిలో ఆసంతృప్తి హెచ్చుటకు కారణమాయెను. రైల్వేపని వ్రాండసంఘములన్నియు, పనివాండ్రుమిదల విద్యనటులయందు తమ ప్రతికూలభావము మాపుచున్నారు. రైల్వే ఉద్యోగుల నన్ని శాఖలవారును తమ ప్రతినిధులు గల ఒకసంఘము అవగా కమిటీగానియమించి, ఆ కమిటీవారు అధికారులతో తమకన్న భూములు నేనాభావమున చెప్పుకొనుటకు యీకమిటీలు నియమించదగునని అధ్యక్షులునుడిపిరి. రైల్వే ఉద్యోగములే ఒక ములో అన్న ఉద్యోగములకన్నను ఉత్తమైనవిగను మేలైనవిగను ఉన్నవి. రైల్వేపనివాండ్రుచాలమంది ఋణగ్రస్తతయెనున్నారు. వీరికి వేతనములలో నుండికి 50 రూపాయ వరకున వేతనములు హెచ్చుగావించినను వీరికష్టములు పూర్తిగానివారింపబడజాలవు. ఇటు వంటివారలకు రైల్వే అధికారులే వీరలజీతములలోనుండి నెలనెలకు ఇంకాకొంత సొమ్ము అధికముగా పట్టుపోతుటయగుగాని లేక రైల్వే సహకార క్రెడిటు సంఘము లుగాని స్థాపించి వీరికి సహాయపడవలెను. 1928 వ సంవత్సరము 25 లక్షలజనులు రైల్వేయందు టికెట్లు లేక ప్రయాణించిరి. వీరినుండి రైల్వే అధికారులు 25 లక్షల రూపాయలు సేనులు చేసిరి. ఇందుమూలమున రైల్వేయందు విత్తవండి టికెట్లు లేక పోవుచున్నారో తెలియుచున్నది. ఈమరభావము మాన్పించుటకు మార్గముల నూచించుటకుగాను ఒక కమిటీ నియమించబడెను. ఈ కమిటీ వ్యవస్థలకు రైల్వేయందు పనిచేసవలెను అని జాక్సనుగారు ముగిసిరి.

(స. ప.)

ప్రకటన

తూర్పు గోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకా, కట్టంగ గ్రామ కాపురములను... పేట వెంకటరవణమ్మ

రేపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 269/08 E. P. 29.

వాది:- చింతల రంగమ్మ, యాదరి

ప్రతివాది:- చింతల శ్రీరాములు.

వాదితరపున నోటీసు:- యీనెంబరు మనవర్తి డిక్రీలో హామీగయింపు...

కె. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, వాదితరపున ప్లీడరు.

కడచిన 50 సంవత్సరములు

క్రిందట నుంచి

ప్రపంచమందంతటను పిల్లలకు దగ్గునివారణ కొఱకు.

చాంబర్లెను కాఫ్ రెమిడీ

నే యుపయోగించుచున్నాను. గొంతులోని, చక్కలి గింతలు, రాత్రి చచ్చు దగ్గులు, కింక వాయువులు, జలుబులు అభివృద్ధిచేసి...

చాంబర్లెను దగ్గు నివారిణి CHAMBERLAIN MEDICINE Co. Des Moines, Iowa U. S. A.

బెజవాడ ఆంధ్ర సభలు

ఏర్పాటులు సత్వరముగ జరుగుట బెజవాడ, ఆక్టోబరు 14:- ఆహ్వాన సంఘ కాన్వెన్షన్...

సంయుక్త రాష్ట్రములలో మహాత్ముని సంచారము

ఇంతవరకు లక్షరూపాయలు లభించెను గోరకుపూరు, బహారాఖి బస్తీ, గోండా జిల్లాలలో...

భారతగీతముల క్లాసులు

మైలాపూరునందు తెరువబడుట ఈనెల 18 తేదీన మైలాపూరు తూర్పు మాడిపిల్లిలో...

లాహోరునందు బంగాలీలభయము

పోలీసువారు క్రొత్తవారిని పరిశోధించుట లాహోరు, ఆక్టోబరు 11:- లాహోరు పోలీసువారు...

గుంటూరు గానసభలు

సుప్రసిద్ధ గాయకుల సమావేశము (స్వకీయవిలేఖరి) గుంటూరు, ఆక్టో 14:- ఈవారము గుంటూరులో...

జాషీగారిత్వం

సిక్కు సమితి సమావేశము

కాంగ్రెసులో చేరువయ్యమై వివాదము ప్రతికూలురు సభలో అల్లరిచేయుట ఎట్టినిర్ణయము గావించకయే సభ ముగింపబడుట...

సర్దారు తారాసింగు గారు మహాసభను ఆధ్యక్షతవహించిరి. అధ్యక్షోపన్యాసమున సింగుగారు...

లీలాపూరు, ఆక్టోబరు 13:- కాంగ్రెసునందు సిక్కులు చేరు విషయమై ఆలోచించుటకు 11 నుంచి సభ్యులతో ఒక మధ్యవర్తి సంఘ మేర్పరచబడెను.

జిన్నీవా కార్మిక సమావేశము

యన్. యం. జోషీగారితో సంప్రదింపు బొంబాయి, ఆక్టోబరు 11:- ఆసియా ఖండమునకు చేరిన దేశములలో కార్మిక పరిస్థితులు...

బందరు నబార్డు నేటు జడ్జి కోర్టులో

E. P; 11/1929. విటిషనరు:- లింగం నాగభూషణం, యాదరి కెడెటరులు:- లింగం బాపయ్య వగైరలు...

మహమ్మదీయ పట్టణముల సంఘము:-
ఖా. బ. మీర్ హుస్సేన్ డిక్ గారు మద్రాసు రాజధానిలో మహమ్మదీయ పట్టణముల సంఘమును ఏర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించిరి. కాననభూమి తదితర స్థానిక సంస్థలందును మహమ్మదీయులకులైన ప్రాతినిధ్యమును సంపాదించు యాసంఘమునకు ముఖ్యోద్యోగము.

సెంట్రల్ లేబరు బోర్డు:- మద్రాసునందు వివిధ లేబరు యూనియనుల ప్రతినిధులసభనిన్న మద్రాసునందు వి. వి. రావుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై సెంట్రలు లేబరు బోర్డును ఏర్పాటుచేయుటకు ఛార్జి చేర్చింది రాజ్ వేలసభలో డిప్టీ బోర్డును నియమించుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఈ సభవారు కార్మికమిమనుతో సహకారము సలుపవలెననియే అభిప్రాయపడుచున్నారు.

శ్రీ గోవిందరాయ నాట్యమండలి

ప్రస్తుత రంగూన్ నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ వారు శ్రీ గోవిందరాయ నాట్యమండలివారిని తమ నాటకముల ప్రదర్శించుటకు ఆహ్వానించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్య ప్రసిద్ధిపడిన యీ నాట్యమండలివారు 1930 జనవరినెల మొదటివారములో రంగూన్ నెల్లి తమ ప్రదర్శనములను బహుశేషపు ఆంధ్రులకుకూడ చూపవలెననినారు.

కొత్తపల్లి లక్ష్మయ్య,
కార్యదర్శి-ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తు

శ్రీదుర్గాకళామందిరము, బెజవాడ

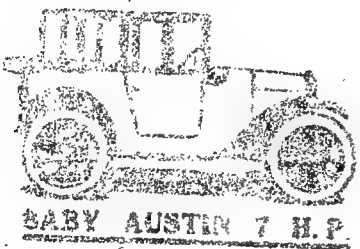
ఈ మందిరమునందు నవలగు రెండవ తేదీ మొదలంకా ప్రార్థనాది సభలు జరుగనున్నవి నాటకరంగ పరిమళము తగిన యువకరణములతో నుంకరింపవలసి యున్నది. ఈ కారణముల వలనను నితర కారణముల వలనను ఆంధ్రనాటక సమయమునందు నాటక ప్రదర్శనములకై కళామందిరమును నితరుల కీయజాలనందులకు మన్నింపగోరుచున్నాను.

కా. నాగేశ్వరరావు.

జతీంద్రదాసుగారి శ్రాద్ధదినము

కలకత్తా, అక్టో:- దాసుగారి శ్రాద్ధతంత్రునిన్ను శాంతముగ జరిగిపోయినది. అనేకవేలమంది వేదల కన్నదానము జరిగెను. వనేక సందేశములు వచ్చినవి. (ప్రీ. తె.)

ఆస్టిన్ 7 ఆమోఘమైన కార్లు

అది లెక్కలేని పేరుంటులచే మూయబడినది. ఆస్టిన్ ఫ్యాక్టరీవారినుండి లై సెన్సును పొంది ఆమెరికా, ఫ్రాన్సు అందు జర్మనీ మొదలగు దేశములందు వేసవేల కార్లు తయారు చేయబడుచున్నవి.

దీని గాలను ప్రోటోటైపు 50 మైల్స్ దూరము అంతకు పైగానే పోవును. అది అంత వ్యక్తిమైనదిగా నుండుట చేతనే ప్రస్తుతము ఇండియానందు వేసవేల కార్లు అడుచుచున్నవి.

తెంకూరు, మైసూరు, ఉదకమండల మొదలగు స్థలములందు దీని దూర దీనియందు ప్రయాణమొనర్చుట ఎన్నడును అష్టమైన అడ్డంకమును.

ప్రస్తుతము మైసూరు స్పెరింగ్ తో తయారైన మాడెలును వెనుకవారులకు కలగెను.

కొత్తపల్లి ముఖ్య ప్రకారము కారులు యియ్యబడును.

The South Indian Motor Co.
MOUNT ROAD, MADRAS.

కర్ణాటకములో విదేశవస్తు బహిష్కారము

అన్ని పట్టణములలోని గుడ్డల వర్తకులు విదేశవస్తుములు తెప్పించును వాగ్దానముచేయుట గోకాక్, అక్టోబరు 11:- ఈ పట్టణమున బహిష్కారము సభలో నుపన్యసింపి త్రియంక జయరామ్ దాసు దొలత్ రామ్ గారు (అఖిలభారత విదేశవస్తు బహిష్కరణసంఘ కార్యదర్శి) కర్ణాటకములో తన ప్రచారమును ముగించెను. వారి ప్రచారములో దొలత్ రామ్ గారు ధర్వాడ్, హుబ్లీ, బళ్లారి, గడగ్, బాగల్ కోట్, బిజ్జూర్, డెబ్ గామ్, గోకాక్ పట్టణములను సందర్శించెను. త్రియంక గంగాధరరావు దేశపాండేగారు దొలత్ రామ్ గారు ప్రచారముచేసినంతకాలము వారితో నుండిరి. అన్ని ప్రదేశములలోను వారు బహిష్కార పథలను జరిపిరి. కొన్ని స్థలములలో విద్యార్థి సభలకుకూడ చేసిరి. మొత్తముమీద కర్ణాటక రాష్ట్రము విదేశవస్తు బహిష్కరణసంఘము ముగానే యున్నదని చెప్పవలెను, చాల ప్రదేశములందు విద్యార్థి గుడ్డలవర్తకులు తమ మొక్కసారిగా విదేశవస్తుములను తెప్పించుట మానజాలవనియు, క్రమక్రమముగా మానవనియు చెప్పిరి. క్రమక్రమముగా తగ్గించి ఆరునెలలలో సంపూర్ణముగా మాని వేసెదమని. హుబ్లీ, బాగల్ కోట్ వర్తకులు చెప్పిరి. అన్ని పట్టణములలోని బట్టలవర్తకులు ముందంచేసి, తక్షణమే విదేశవస్తుములను తెప్పించ మానెదమని వాగ్దానములనిచ్చిరి.

ఈ రోజున జయరామ్ దాసుగారు గోకాక్ నుండి బొంబాయి వెళ్లెదరు. (ప్రీ. తె.)

తిరువల్లూరు శ్రీ వీరరాఘవస్వామి లాటరీ

హిందూదేశమందంతటను లాటరీ టిక్కెట్లును అమ్ముటకును, కన్ వాసుచేయుటకును ఏజంట్లు కావలెను. టిక్కెట్లు 1 కి రు. 1 చొప్పున పుస్తకము 1 కి 11 టిక్కెట్లుగల 5 పుస్తకములలోని 55 టిక్కెట్లు విక్రయించునట్టివారికి 100-కి 15 చొప్పున అనగా 5 పుస్తకములకు రూ 7/8-కి మామనివ్వబడును. మద్యారణము లాటరీబోర్డు ప్రజార విలాసమునకును ఉత్తరములు లాటరీబోర్డు కార్యదర్శులకును పంపవలెను. తిరువల్లూరు శ్రీ వీరరాఘవస్వామి లాటరీ:- టిక్కెట్లు మద్రాసు, ఎన్ ప్లనేసులో నున్న ఇండియన్ ఇండస్ట్రీయల్స్ నడ్డ ప్రతిదినం ఉదయం 8 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 8 గంటలవరకు విక్రయించబడును. వివరములకు కార్యదర్శులపేర వ్రాయవలెను:-

వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగార్ పోషకులు.

రావుసాహెబు: పి. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు బి. ఏ. అధ్యక్షులు

1000 రూపాయలకు మించిన ఫలితము.

మీరు కనీశ్యమును, పండితులును, విద్యకును, వ్యవసాయమునకును, వర్తకమునకును, పర్యటనమునకును, భాగవత్ ప్రాంతమునకు, భాగ్యవంతులుగా భావించుచుండల, స్త్రీలవ్యభిచారమును, పబ్లిసి, చిత్రిసి, దాస్యిసి, కుబ్జిసి, మున్నగు స్త్రీలకు అక్షరామాయు, స్త్రీలవివేకముగొనుట, క్షయపదతి, శుభకపదతి, ఆచారపదతి, ప్రాంతిత్వపదతి మున్నగు వంతులొంది విషయము తెలిసికొనగలవడల, మీ స్త్రీలకు పరిశిక్తి, కర్తవ్యసేవి, కత్తివశాధర్మములు కలుపగలము. స్త్రీలవ్యభిచారమును కావలయును గోరునడల మీ బిడ్డలకు కాలక్షేపమునదియే ప్రపంచపాపములన్నియు దెలిపి తెలిసిగలవారిగా వేయవలెనడల శ్రీ వీరికాపురమహారాజు

శరీరాధీశుల దాసరి లక్ష్మణ కవిగారిచే 14 సంవత్సరములనుండి మహా శ్రమకోర్చి వసుకుర్చి జరిగె

వర్తనరత్నాకరము

కొని తెనివీరి చదివి జన్మమును సార్థకము చేసికొనును.

ఇందు నన్నయభట్టునుండి కంటి కిరీటింగమువలన గారివలన గల కవిరాజుల ప్రబంధరాజములనుండి లి పను వర్తనరాంకములనుండిను మఱియు నీతిశృంగాధర్మ క్తి వై రాస్వాతి సందర్భములందును గల వర్తనరత్నమును గలవారికి యిచ్చును. కవిరాజు ప్రముఖుల ఆస్వాదక సంఖ్యతో ముద్రింపబడినది

ఈ గ్రంథము కల్పవృక్షమునందలియు ప్రతియింటు నుండగలదనియు దీనివిలువ యంతయును చెప్పకగలము కానియు దీనివిలువ ఆంధ్రభాషకు తరియింపజాలవలయును మైదాను ప్రసిద్ధిచెల్లిన పండితాగ్రేవరులెల్లను పదభిప్రాయము లిచ్చియున్నాడు. 1000 రూపాయల సొంతచేసిన ప్రపంచములోనున్న ప్రబంధములన్నిటి సారమును గ్రహించజాలకు కావున దీనిని పొందినవారెల్లను జయ్యరూపాయలకు మించిన ఫలితము బొందగలకు దీనిని గురించి ఎంతయు ప్రాయశ్చయము. ఈ గ్రంథము ప్రతిమానవునిచేతించును ప్రతిపుస్తక భాండాగారమునందు ప్రతి యింటను ఉండి తీరగలయును.

- 1, 2, భాగములు 800 పుటలు పుక్ కావలిశోభింతు. వెల రు 3-8-0 మాత్రమే.
- 3, 4, భాగములు 800 పుటలు ముద్రింపబడుచున్నవి. వెల రు 3-8-0 మాత్రమే

ప్రస్తుతము 1, 2, భాగములు కొనినవారికి 3, 4, భాగములు 2 రూపాయల కే తరగబడును. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఇది యితరగ్రంథములంటినికాదనియు దీని వెల అయ్యభివ్యక్తైన పరిపా వదనయ. మొదటిమాడె-కి వ్యాపకమున దలచకమానదు. మఱియు దీనిని కన్నులపడుకొని పెన్నిధివల తివ్యతథ్యమున దాచకొనగలవని ధైర్యముగా పూచీచుడు

చిరునామా: దాసరి లక్ష్మణస్వామి,

శ్రీవర్తన రత్నాకర కార్యస్థానము మేనేజరు, పితాపురం, (గోదావరిజిల్లా.)

ఆస్ట్రేలియా ఎన్నికలు

ప్రధానామాత్యుడగు బ్రూసుగారి మంత్రులు
చాలమంది ఓడిపోయిరి

బ్రూసుగారి కింతవరకు ప్రత్యర్థికంటే
400 ఓట్లు తక్కువ

(రూటరు)

లండన్, ఆక్టోబరు 14:—సిడ్నీవార్త లిట్లు చెబుచున్నవి. బ్రూసుగారు గెల్వెడరని జెప్టులకు ఇంకను విలులేదు. భయముగ నేయున్నది. ఆయన మంత్రులు చాలమంది ఓడిపోయిరి. క్రొత్త పార్లమెంటులో ప్రాయశః 44 కార్మిక సభ్యులు 16 గురు జాతీయవాదులు 10 కంట్రీపక్షము ముగ్గురు ఇండిపెండెంటు సేవనలిప్టులు 1 కంట్రీ ప్రాగ్రెసివు ఒక ఇండిపెండెంటు సభ్యుడును ఉండవచ్చును.

జినీవా కార్మికసభ

వ్యవహార ముగిసినట్లు

(రూటరు)

జినీవా, ఆక్టోబరు 14:—జినీవాలో జరుగు కార్మిక మహాసభకు యజమానుల తరపున లండనునుండి పి. హెచ్. బ్రౌన్సుగారిని యజమానుల ప్రతినిధిగా నియమించుట తగదని చెబుతుంటున్న లండనులోయన్న ఇండియా స్టీము నావిగేషను కంపెనీ మ్యానేజింగ్ డైరెక్టరు ఎడ్వోకరుగారు జినీవాకువచ్చిరి. 17 తేదీ నీవిషయమును విచారణనైనది. నాకలమీద రోజు 1 కి కి గంటలు పనిచేయుట యజమానుల కిష్టములేనందున ఎటులయినను సభను భగ్నుచేయుటకు యజమానులు సభలో పాల్గొనుట మానిరనుచున్నారు. నాకావ్యాపార వర్గములపారి సభలోపాల్గొను సంస్థలతోజెసికొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రతి నిధుల నెన్నుకొనవలెనని తీర్మానించిన ౯ ని యజమానులనిరాక తెంచి సభలో పాల్గొనలేదు. దీనివలన ఆశ్చర్యముదోచెను. సభ సాగుచు నేయున్నది.

భారత జాతీయవాదులు

కార్మిక ప్రభుత్వ ప్రయత్నములు

భారత జాతీయవాదులను విడదీయనెంచుట

(బీమునర్విసు)

లండన్, ఆక్టోబరు 13:—కార్మిక ప్రభుత్వమువారు భారతజాతీయవాదులను విడదీయ ప్రయత్నించుచున్నారు. గాన సమాపరాక్ అని లండను భారతజాతీయ మహాసభ కాఖవారు హెచ్చరించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సంఘములు జాతీయసంస్థలు మోసపోక అప్రమత్తతో మెలగవలె ననుచున్నవి. వీరెవరును చహస్వరాయబారముల సంగీకరింపరాదని హితవొసగుచున్నా

రు. చివరకు ఏమిచేయగలము. అయిపోయినదానికి వగచిన లాభమేమియని పరాధీనత కంగీకరింప రాదనుచున్నాడు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక విలేఖరి కలకత్తానుండి నేనుగుప్తా ముబాన్ చంద్రబోసుగార్లకు భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడినవని చెబుచున్నాడు. చాలతీవ్రమగు భిన్నాభిప్రాయములే యనుచున్నాడు. ఇతర రాష్ట్రములందుగూడ ఇట్టి భిన్నాభిప్రాయ మున్నదనుచున్నాడు. బెంగాలులో ఆప్రాంతము లందును, “రైటు వింగ్” లెఫ్టువింగ్ పక్షమువారికి భేదములు పాడము చున్నవనుచున్నాడు. కాని బెంగాలురాకల అంతగా ఏమియు లేదనుచున్నాడు.

రాంశే మగ్డొనాల్లుగారి

ప్రకటనము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టో 13:—విదేశాంగ సంబంధసభవారు ఇచ్చిన విందు సందర్భమున న్యూయార్కులో మగ్డొనాల్లుగారి రిట్లు ప్రకటించిరి. హూవరుగారితో నే గావించిన సంభాషణలను ప్రపంచముతన పరివేష్టించిన నూతనభావము పీరికింకను దెలియక పోవుటచేతను, దోషక పోవుటచేతను ఇట్లు అనుమానపడుచున్నాడు.

ఎవరికి వారే ఒడంబడికలను జేసికొనురోజులు పోయినవి. సమాధానముచే అందరును గూడి ఒడంబడికను గావించుకొని ప్రపంచమునకు తోడ్పడుచున్నా రిప్పుడు. బహిరంగ రాజ్యాంగ రాయబారములు ప్రారంభమైనవని వారి కింకను గోచరింప లేదు. లేనిచో అట్లు అనుమానించి యుండరు.

మనసులో ప్రాత అలోచనలు ఊహలు చిరస్థాయిగ ఆక్రమించుకొని యుండును. వాటిని మరచుటకుగాని, వొలగించుకొనుటకుగాని చాలకష్టము. ఏదో ఒక సంగతున్నదని అకొనాట భయపడుట ఆచారమై పోయినది. మాకు నాకాదళమే ప్రాణాధారము. మాప్రాణము లన్నియు నిలుచుట కదే ప్రధానము. సదా సమద్రము మీదనే బ్రతుకువారము. మాది చిన్నదీప్తము. యూరపు మాగుమ్మముమందర నున్నది. మంచికో చెడ్డకో మానామ్రాజ్యపంపులన్నియు ప్రపంచము నలుముఖముల పాతినవి. మాకు తిండి పైనుండి దిగుమతి గావలసి యున్నవి. ఒకనెల సమద్రమును ముట్టడించిలేని మేము మలమల మాడిపోవుదుము. సమద్రమే మాకు శరణ్యము. మమ్మల్లను రక్షించునది అట్టి సమయమున మానాకాదళమును త్యజించితిమేని బిటిషు ప్రజలు ఎంతయు భయపడుదురు. వారిని కాంతింప జేయుట కష్టము. మా నాకలన్న ఎంత ప్రేమయో చూడుడు. ఓరిమి, సుహృద్భావమును మీరు గ్రహించుటకు ఈసంగతి నంతను మీకు చెబుచున్నాడను. అదర్భములు క్రియారూపమును చాల్చునట్లు జేయుటకు హూవరుగారును నేను వారమురోజులనుండి ప్రయత్నించుచుంటిమి. త్వరలో ప్రజలు నే హేముతో పోటీ సలహాదురని నమ్ముచున్నాడను. త్రికరణశుద్ధితోను న్యాయముతోను ప్రవర్తించిన శాంతిగల్గినది జాతులిపుడే విశ్వసించుచున్నవి. అట్లా విశ్వసించిన కొంచెము ప్రమాదమునకు తయారు గావలసినదే. మేముట్లు తయారుగనే యున్నారము. రేపు మగ్డొనాల్లుగారు కనడాకు పయనమయ్యెదరు.

సార్యభౌముని జ్యేష్ఠసోదరి ఆరోగ్యము ఇంకను భయముగనే యున్నదట.

మిత్రప్రభువు 88 వ ఏట చనిపోయెను. మే 24 తేదీని సామ్రాజ్య దినముగ నేర్పరిచిన దతిడే.

లండను నాకాదళ నిర్ణయసభ

ఇటలీ ప్రభుత్వము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 13:—లండనులో జనవరి మాసమున జరుగు నాకాదళ నిర్ణయసభకు బంపిన ఆహ్వానమును ఇటలీ ప్రభుత్వము ఎట్టి యభ్యంతరము లేకుండ ఆహ్వానించి పాల్గొనుటకు నిశ్చయించెను. జలాంతర్గాములను గూర్చి గూడ చర్చింప దలచుకొన్నది.

యునై టెడు స్టేట్సు ప్రభుత్వముగూడ ఆహ్వానము సంగీకరించెను. అన్నిరకముల నాకలసంఖ్యను నిర్ణయించుటకు వాషింగ్టన్ ఒడంబడికను సంతకము జేసినవారందరును ఒప్పుకొనెదరని ఆశించుచున్నాడు.

ఆంగ్లో అమెరికను రాయబారము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 11:—దొంగసారాయి వ్యాపారము నుండి నాకాదళ నిర్ణయమును హోవరుగారితో మగ్డొనాల్లుగారు చర్చించిరి. అన్ని విషయములను రెండు ప్రభుత్వముల వారును చర్చించవలెనని తీర్మానించుకొనిరి. డాన్, మగ్డొనాల్లుగారు గావించినట్లులే సంభాషణలను జరుపవలె ననిరని డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక చెబుచున్నది.

క్రూయిజరునుగూర్చి మగ్డొనాల్లుగారు అమెరికాకు వచ్చుటకు ముందుగ జరిగినట్లులే చూట్టాడవలెనట. ఇది జరుగుటకుముందుగ మగ్డొనాల్లుగారు తిరిగివచ్చి ఆసధికారులతో మాట్లాడి ఒకమార్గమును ఏర్పరచి అప్రకారము నడుచుట కేర్పాటు జేసెదరనుచున్నది.

ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక

సోవియటు ప్రభుత్వ మంగీకరించుట

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 13:—లండనుకు హెండర్సను గారును దొంగలవెస్కిగారును ఆంగ్లోసోవియటు రాయబారములు ప్రారంభమగుటకు అనలంబించు విధానము విషయమై సంతకముజేసికొన్న ఒడంబడికను సోవియటు ప్రభుత్వము వారంగీకరించినని నార్వేలోయున్న సోవియటు మంత్రికి తెలిసిరి. బ్రిటిషువారికి తెలియునిమి త్ర మిట్లుజేసిరట.

ఆర్ 101 నాకా విమానము 14 తేదీని పయనము ప్రారంభమగును.

“ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు యుద్ధము”

(రూటరు)

భారతీయులు జాతీయ ఆశయములన్నిటిని అంగీకరించి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు గుర్తించినగాని ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు యుద్ధమును నెంతమాత్రము అంగీకరించువారము గామని బ్రిటనులో భారతవర్తకసభలో ఉపాధ్యక్షుడు చెలిమజేసెను.

బెల్గ్రేడు మంత్రిక నెదిల్చి మేరికు హెండర్సను మంత్రిగ నియమించుటకు సార్యభౌము డంగీకరించెను.

జీవితమునందు నూతనమార్గమున ప్రవేశించిదానిని సార్థకపరచుకొనుడు

“సి ధ్ధ క ల్ప మ క ర ధ్వ జ” (రిజిస్టర్)

ఒకబుడియందు ప్రశస్తమైన బంగారుగని గలదు. ప్రాచ్యదేశము నందున్న గొప్పనరముల టూనిక్ మొండివ్యాధు లన్నిటికిని అద్వితీయమైన నివారిణి. అనేక కాన్ఫరెన్సులందు వస్తుప్రదర్శనములందు బంగారు పతకములు, మొదటితరగతి యోగ్యతాపత్రములు యివ్వబడినవి. మొదలను కెక్కువ పనిగలవారి కిది నిజమైన వరప్రసాదము. రక్తమును పరిశుద్ధపరచుటయందు అసమానమైనది. పూర్తిగా నుదామము గలుగుటకు కావలసిన 60 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 10 లు మాత్రమే. (వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము)

నరము మొదడు, శరీరము, మొదలగునవి

మా ఆయుర్వేదరత్న పండిత డాక్టర్ ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులవారి

నుప్రసిద్ధమైన ఔషధములను పాటించి వృద్ధియగును.

మ హా చంద నా ది తైల ము

మిక్కిలి శక్తిగల మొదడు సంబంధమైన టూనిక్. జ్ఞాపకశక్తి లేకపోవుట, మొదడు శీకాకు, విచారము, చూపులోపము, కండ్లముంట, తలనొప్పి పుట్టె, చర్మసంబంధమైన ఇతరవ్యాధులు వగైరాలకు మిక్కిలి గుణకరమైనది. 1-నెలకు సరిపావు 12 బొట్టులుగల బుడ్డి 1-కి రు 5-0-0.

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడ్.,

ధారాళమైన పద్ధతులపై పనిచేయుటకు హిందూదేశము నందంతటను ఏతెట్లు కావలెను.

పోస్టుబాక్సు నెం 151.

మేనేజరు: వి. రఘుపతి, బి. ఏ., బి. ఎల్.

తండ్రివిలాసము “కల్పం”

ఆర్థిక విచారణసంఘము

కార్యదర్శిగారి ప్రకటన

కృష్ణా గోదావరిజిల్లాల పెటిల్లెంటు ఆర్థికవిచారణ సంఘకార్యదర్శిగారి ట్టువ్రాయుచున్నారు. 31-12-29 తేదీకి యీ సంఘనివేదిక మద్రాసు శాసనసభవారికి దాఖలుచేయవలసి యున్నది. ప్రక్కవలి పత్రములను గైకొన్న గ్రామోద్యోగులు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, వివిధసంఘముల అధ్యక్షులును, కార్యదర్శులును, తదితరులును ఆప్రశ్నలకు జవాబులను పనిరాబోవు సవంబరు 1వ తేదీలోపున యీ సంఘమునకు చేరునట్లు పంపవలయును.

సమీకములములు నమ్మకమైన సాములు సంత్పత్తిని

దనిచో, సాము వాపసు యివ్వబడును. క్యాటలాగు ఇనాం.

బొంబాయి జ్యాయలరీమార్కు, 94 చె నాబజారు రోడ్డు,

సాపుకారుపేట, మద్రాసు,

దుర్గపూజా ఉత్సవములు

అసన్యాలులో హిందువులు మహమ్మదీయులు

కొట్టుకొనుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 18:—కలకత్తాలో దుర్గపూజా ఉత్సవములన్నియు శాంతముగ జరిగినవి. అసన్యాలునందు మాత్రము హిందువుల ఊరేగింపును మహమ్మదీయులు అడ్డగించుటచే కొట్లాట జరిగెను. కొంతమంది మరణించిరిని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, నిమ్మ, నారంజి, చక్కోత్రి డజన్ రు 7½. జామ, దాలిమ, అంజూరు, అంగూర్, గులాబి, క్రోటన్ను, పూలచెట్లు డజన్ రు 5. ప్యడో తర్కారి, పూలచెట్లు, ప్యడో తర్కారి, ఫలపుష్పచెట్లు, ప్రతిదినుసు 24 పాకెట్లు రు 2½. Ditto 12 పాకెట్లు రు 1½. క్యాటలాగు ఇనాం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

కృష్ణా ఫార్మసి, బెజవాడ

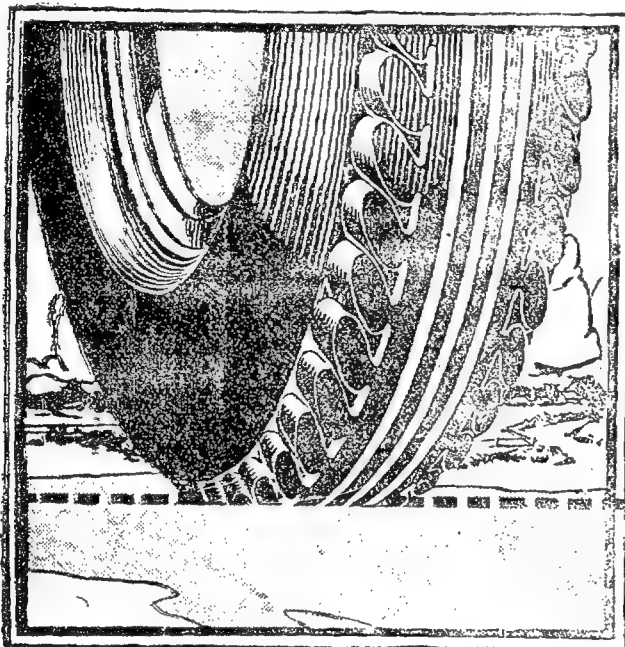
శ్రీపాద. కృష్ణమూరి శాస్త్రీగారిచే అయుర్వేద్య: ధములన్నియు విరివిగా తయారుచేయబడి మునిసిపాల్టీల తాలూకాబోర్డులు మొదలగు గొప్ప గొప్ప సంస్థలకు సప్లయ: యుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. 10-1

గొప్ప లాభము

4

"శిల్ప వంటి మజిలిస్తు"

దొరలు మిక్కిలి ప్రీతిగా వాడుచున్నారు. అక్కరలేనివో డబ్బు వాపసు పంపెదము. ప్రసిద్ధిజెందిన మజిలీ స్టని మీకు తెలిసియే యుండును. లా డన్ వారు ప్రశంసించినవి. 12 గజముల తాను 6 కమాజులగును రూ 7-8-0 12 మూర మద్దులొట్లు చీర నాజుగుడోర్నాలు 4-0-0 15 ,, మెడగల పనితనము 6 మీజులుగలపెట్టె 9-0-0 పట్టువి 5 కమాజులుగలపెట్టె 16 ,, మెడగలవి. 10-0-0 ఏనైజా వ్రాసిన పంపెదము. క్యాటలాగు ఇనాం. గుప్తా అండుకో, చికాకోల్. గంజాం జిల్లా,

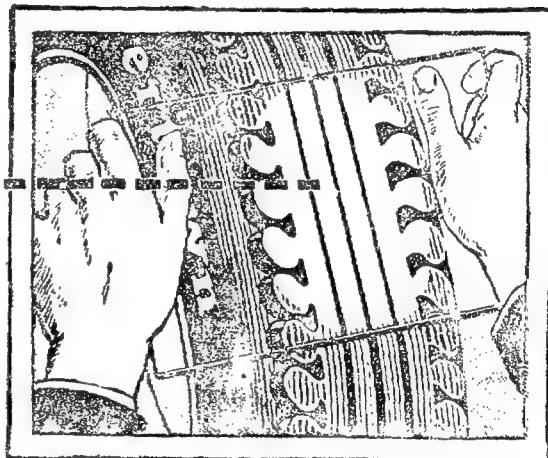

చిన్న పరిశీలనచే తెలియును

రోడ్డుపైన చక్కగా

అంటుకొనిపోవునట్టి

టైరు

గుడ్ రిచ్ టైరులు దీర్ఘకాలమువరకు మన్నుటకు, సమముగా పోవుటకు అనేక కారణములలో నొకటి వాటర్ క్యూరే—ఈ ప్రత్యేక పద్ధతి ప్రతిటైరునకు మధ్యభాగమునందును వెలుపలను గల పూర్తి అల్లిక కాడవరకు ఏక రీతిగా దృఢముగా నుండునట్లు చేయుచున్నది.

గుడ్ రిచ్ టైరులు బాటపైన పోవునప్పుడు మధ్యభాగమందు సాగి బరువంతయు యిరు పార్శ్వములమీద మోపుకొనును. ఈ అద్వి తీయమైన గుడ్ రిచ్ టైరు బాటపైన పోవు నప్పుడు నిజముగా గట్టిగా అంటుకొని, బారుడు బొత్తిగా లేకుండునట్లు, చేసి, అద్భుతముగా మన్నుటకు తోడ్పడుచున్నది.

గుడ్ రిచ్ టైరుల నమ్రతను ఈ ప్రకారము పరిశీలింపుడు ఒక సీసా ముక్కను తీసుకొని బాటపైన సాగునట్లు సాగునంతవరకు టైరున కేసి నొక్కుడు. మధ్యభాగమునందు పల్లము పడిన గీతలు టైరు లెట్లు వంగునట్లు చేయునది తెలియును. టైర్లు స్వల్పముగా నైనను వంకర చేయబడక బాటను గట్టిగా అంటుకొనును. యిరుపార్శ్వములమీదనే బరువు మోసికొనిపో బడుచున్నది. మధ్యభాగము సాగకపోయిన యిరుపార్శ్వముల వంకరచేయబడి, అసమముగా అఱిగిపోవును. గుడ్ రిచ్ చాలదూరమువరకు పోవునట్లు, సౌఖ్యముగా నుండుటకును, భద్రము కొరకును నిర్మించబడినది.

Best in the long run

Goodrich New non-skid Tyres

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(14-10-29)

సీమజుల్లి దినుసులు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు రు.అ.తై
కొరిండులు:—ముంగిసూర్యు 22 X 22 (బి) రు 8-2-0
సాధారణకము రు 7-7-0 “సింహము” 22 X 22
(బి) రు 7-14-0 సాధారణకము రు 7-8-0 “ఇంజను”
22 + 22 (బి) రు 7-14-0 “సింహము పాము” 22 +
22 (బి) రు 7-14-0 సాధారణకము రు 7-2-0
“అమెజాను” 22 + 22 (బి) రు 7-14-0
—“ముంగిస” 22 + 22 (బి) రు 9-0-0 సామాన్యరక
ము రు 8-2-0 “సింహము” 22 + 22 (బి) రు 8-10-0
సామాన్యరకము రు 7-18-0 “సింహము, పాము”
22 + 22 (బి) రు 8-11-0 సామాన్యరకము రు 7-18-0
“అమెజాను” 22 + 22 (బి) రు 8-8-0 సామాన్యర
కము రు 7-11-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (బి) రు 8-9-0
సామాన్యరకము రు 7-11-0.

బల్లు:—1708 (నెట్) రు 12-3-0 1702 రు 10-8-0
1508 రు 11-10-0 1808 రు 10-12-0 పై 4
రు 6-10-0 పై 5 రు 7-6-0 78078 రు 7-12-0
జి. జి. 78 రు 7-18-0

నూలు

40 నెంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-6-0
చలువ (కొంగ) చలువ (ఎనిటిక్స్) రు 6-2-0
చలువ (నాగకన్నక) రు 6-5-6 చలువ (సూక్తి) రు 6-7-0 చలువ
(గడ్డకొండా) రు 6-5-6 పచ్చగుట్టము (ఎట్ట)
టి. రిడ్ సిక్స్టీస్ అనాని రు 8-5-0.

40 జపాన్ (పదిపాన్ కట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
కలర్ బాల్ రు 11-9-6. సీమ 10 రు

60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకత్తెర రు 14-4-0
జి. (ఎట్ట) “పాట్టెలుతల” మార్కు రు 11-8-0
ఏ దుదుకారము రు 8-9-0 ఎద్దుగడియారము

పాట్టెలు	రు 8-6-0
కెన్సిల్స్	రు 8-4-0
సిరాయిడ్	రు 8-3-0
తెల్ల “కంగారు”	
ఇండియా బ్రిటానియా మార్కు తెల్ల	రు 10-0-0
ఇత్తడికేసులు—(డిట్ మేన్)	రు 252
డిట్ (క్రూసాయర్)	రు 250
రాగిరకు రు 818	

సీమంటుపీసా వెల:—

గిడ్ కపాస్ (“చెయ్యి”) రు 11-4-0 టు 11-8-0
బర్మన్ “స్టాగ్” రు బర్మన్ “టెనర్” రు 9-8-0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:—

బావా “రెడ్” రు 25-10-0, నవంబరు 25-12-0 డిసెంబరు
25-14-0, జనవరి రు 26-0-0, ఫిబ్రవరి 26-2-0, మార్చి
26-4-0.

వేరుసెనగ నూనె

సీపాలలో రు 97-0-0

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 108.

పదునుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

తోలు (8 టు-9) “అఫ్ కంట్రిన్”	రు 1-0-0 టు 1-0-8
“ (తేలిక)	రు 1-2-0 టు 1-2-6
“ (7-8½) టెంకురూపు	రు 1-0-8 టు 1-1-6
“ (తేలిక)	రు 1-2-3 టు 1-2-9
“ 6½ టు 8½ జెనాడు	రు 1-0-0 టు 1-1-6
“ (6½ టు 7½) విజయనగరము	రు 1-0-9 టు 1-1-6
“ (7 టు 7½) ఏలూరు	రు 1-0-8 టు 1-1-0

గజకోలు రు 0-10-6 టు 0-11-0

గజమాడకోలు రు 1-2-6 టు 1-2-9

జువూడకోలు రు 1-10-0 టు 1-12-0

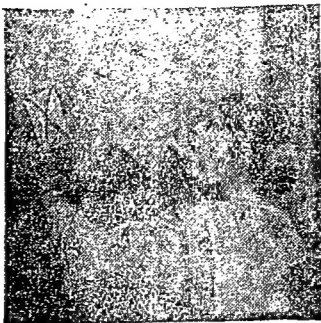
శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గం
టలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబంధును
కట్టుటలో పేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికీయమైన
కలిగించుటకు దీనిని మించిన జోషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0

3-17 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల,

మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంబోడ్డు, గోదావరిజిల్లా.

“BREAK PILL”

మునలివాండ్రను యౌవన వంతులుగా చేయును 1
వలస బడిన వీర్యమును గట్టి పరచును. ఎక్కువ కేసు బలమును కలుగజేసి సంతా
నా సౌఖ్యమును అవకాశ మిచ్చును. శరీరమునకు తేజస్సు కలుగ జేయును.
ఎటువంటి శుభసంబంధమైన వాడైనను లేదు కేసులకు. 1 మాసము వీటి కచ్చిత
తత్వనికనవరచి ఆనందమును కలుగజేసి స్త్రీ పురుషులకు కలిగి వంతులు జై రాగి
చిటిక. కనవిమగలకాదు కలియజేయ. కొంతాంతము సంతానమును.
20 మాసము వీసా రు 2-0-0 40 మాసము వీసా రు 3-0-0.
నెగలకు జగ్గోబాబులు 30 పెట్టి యా 2-0-0. పోస్టల్ వేరు.
ఆర్య వైద్య ఆశ్రమం, మదరాస్ సిటీ, (మదరాసు జిల్లా)

మోక్షగుండరామాయణము

యక్షగానము, హరికథ, 6 కాండములు గల సంపూర్ణరామాయణము. పద్యములు
పాటలు, కీర్తనలు, మెట్లు, తొహరాలు అన్ని శుభకార్యములలో పాడవచ్చును. హరిభక్తులకు,
స్త్రీపురుషులకు ఉపయోగము. 422 పుటల క్యాలికోబైండు. రు 2-8-0.

షాదశపురాణసారము

పదునెనిమిది పురాణములు 4 భాగములుగ సులభతైలిని వశనములో కథలవలె పండిత,
పామర, స్త్రీ, పురుష, బాలబాలికలకు ఉపయోగించునట్లు వ్రాయబడినవి. వెల భాగము 1-కి
రు 1-0-0 నాల్గుభాగములుగల సంపూర్ణగ్రంథము. క్యాలికోబైండు, వెల రు 4-8-0.
208 ఈదర వెంకయ్యపంతులు ప్రొప్రైటరు రామా అండు కో, ఏలూరు.

మీరు చెల్లించు వైకమునకు రగిన

భరణములు

వారసు నిమగ్నమైన దుఃఖమేది? యిది మీరు వగలను కొనుటకుమునుకల విషయంగా విచార
రించి, దీర్ఘకాలమునుండి ప్రజలలో భము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి మహాబాహు
నందే భరణముచేసి, వెనుక చింకించవలసిన అవసరములేదు. గాన జగత్ప్రసిద్ధి కలిగిన అడిగవల్ల
ముని కీ దయచేయును.

ఉమ్మడి రాష్ట్రయ్యకెట్టి గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ.

9

వగలవ రకులు, 25, వైనాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

పద్యము లేదు
విచికారీ
పని లేదు

మలయచందనము

రహస్యము
గా నేరిన
మృగు

గనేరియా (నెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును
అనేక యోగ్యతపత్రకలు పొందినది. వెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం చందనతైలం టెన్సు 8-0-0 రెండును ఖచ్చిత 5-12-0
సుధాసారము, నవాయికి రాజౌషధము. సీసా 4-0-0
గంధర్వపార్శవీ, రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

భవగీరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల వంటివల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు

కోకామయూర కస్తూరి మాత్రలు

ఈ మాత్రలలో ఆశ్చర్యకరమైన ఔషధము చేరలేదు. ఈ మాత్రలు 1-2 ను రోజులుగా మోతోల
అడిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితిమి ఎటువంటి కఠినతరాహతమును ననుభవించి, గాతీ నీళ్ల స్పృహ
నము మారుటవలన కడుపుకానిలాగైన దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి
దము, ముఖద్దము, పడినెము, దస్త, గూరలు, శీతలముచే కాళ్ళలాగున, కడుపునొప్పి, కడుపు
యందు నొప్పి, ఆహారదీర్ఘ కాలముందు కలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు ఇన్ ఫ్లుఎంజా ఇంకను అనేక
వ్యాధులను గుణపరి గును. స్త్రీలు ప్రసవించినవాడు స్వాగతమునాడు (కస్తూరికి ప్రతి నా) ఈ మాత్రలు 4-కి
2-కి కనులపాకుల నమలి మ్రొంగనలెను. పాంక్రాటిక గ్రంథిలో నుండవలసినవాడు, కఠిన 1-2 మాత్రలు
నీలించిన ఆహార్యధాను ల యదు. ఈ మాత్రలసీసాతోగల అనుపానకమును గుణపరి. 200 మాత్రలు
గల సీసా 2-5 అంత 1-0-0 ను ప్రతిపాత్రలోకలను రోగము. పోష్టములకలములు 3 సీసాలు రు 1-0-0
12 సీసాలు రు 2-0-0. 25 సీసాలు రు 3-0-0.

సారస్వతాననం

మొదటను బలమును కలిగించి, జ్ఞానకక్షిత్తిరి వృద్ధిచేయును గాత్రము, మొదటను కీర్త
లమునల గలిగియుండు మను ప్రవ్యాధులను, పరిహరించి వలయును మునివ్రాసిన
కీర్తనములకు ఈ మాత్రలు 1-కి 10 కల కార్యవరమును వృద్ధుడుధారవృద్ధుడు నిచ్చును. పాదము పాదము పుష్కలమును నింపు
అశోకవర్షణ స్త్రీలు నైవేదియ (నిర్దిష్ట రుచి మెత్తగా న్నందుబలము) మాత్రము నడువని కావ్యమునకు పండితుల
3 కోట్ల సీసా 1-కి రు 1-0-0. పాశ్యపు ప్రత్యేకము.

91

ప్రసీతా రామ వైద్యశాల, మైసూరు.

మద్రాసు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు

జి. ఆర్. ప్రేమయ్యగారు

ప్ర:—(ఏ) గుంటూరు జిల్లాలో ప్రతి తాలూకా యందును గల గ్రామములెన్ని?

(బి) వీటిలో నెన్ని గ్రామములు 1. కృష్ణా రిజర్వాయరు 2. రొంపేరు 3. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టులయొక్క ఫలితమును బొందును?

(సి) ఈ ప్రాజెక్టులను ప్రభుత్వమువారెప్పుడు కొనసాగించెదరు?

(డి) ప్రాజెక్టు మరతులకింద పట్టల గ్రాంటును ప్రభుత్వమువారు రెండుకాలముకిందట గావించియుండిరి?

(ఇ) పూర్వమునలేని ప్రభుత్వమువారు ప్రాజెక్టుమరతుల కింద భూమి గ్రాంటును యిప్పుడే గావించుకొన్నారు?

జ:—(ఏ) అకారాది పరిగ్రహమున తయారుచేయబడిన గ్రామములపట్టికను చూడండి.

(బి) కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు ఫలితమునుబొందు గ్రామములసంఖ్య (జమీందారీ, ఆగ్రహారం, గ్రామములతో కలిపి):—సత్తెనపల్లి తాలూకా 65, గుంటూరు 99, నరసారాపు షేట్ల 58, బాపట్ల 67, తెనాలి 5, ఒంగోలు 49.

రొంపేరు ప్రాజెక్టు ఫలితమునుబొందు గ్రామములసంఖ్య బాపట్ల తాలూకాలో 20 గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు ఫలితమును బొందు గ్రామముల సంఖ్య ఒంగోలు తాలూకాలో 17.

(సి) కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు విచారణ కావేరి మెట్టూరు ప్రాజెక్టు పూర్తియైన సేగాని ప్రారంభింపబడును. రొంపేరు ప్రాజెక్టు పూర్తి గావించబడినది. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు విషయమున ఆనకట్ట పుడేకొనబడిన స్థలములయొద్ద నీటికొలతలు అయిచేండువరకు పరీక్షింపబడవలసినదిగా ప్రభుత్వమువారు రిటే వలనే యుత్తరవు గావించిరి. ఈకొలతలయొక్క ఫలితములు తెలుగుకోబడి రెండ్రి పేట్లు పరిపరచి పరీక్షింపబడువరకును ప్రాజెక్టు ప్రారంభింపబడునని చెప్పుటకు సాధ్యపడును.

(డి) 1. కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు (ఏ) గుంటూరు, సత్తెనపల్లి, ఒంగోలు తాలూకాలు:—15-12-1908 తేది నుండి.

2. రొంపేరు ప్రాజెక్టు:—6-10-1908 తేది నుండి.

3. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు:—31-8-1915 తేది నుండి.

(ఇ) అట్టిపట్టాలు గ్రాంటు కాబడుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిన తేదీ.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో వ్యవసాయ

డెమాన్స్ నోట్ల పని

కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు.

ప్ర:—(ఏ) గత సంవత్సరమున తూర్పు గోదావరిలో వ్యవసాయ డెమాన్స్ నోట్ల చే దిద్దినవిగా గ్రామములెన్ని?

(బి) ఆ గ్రామములలో జరుపబడిన కార్య మెట్టిది?

జ:—(ఏ) నూటవలబడియారు.

(బి) ఎరి, అరటి, చెరుగుగడల, పంటలయభివృద్ధికి నూతనపద్ధతులు ప్రదర్శింపబడుట.

సైదాపేట తాలూకాలో జిల్లా నుండి కొందరు

గుమాస్తాలను బదిలీచేయుట

సి. ఎస్. ముత్తరంగమునలియారుగారు

ప్ర:—(ఏ) చంగల్పట్టు జిల్లాలో అధ్యక్షుడు ముందుగా సైదాపేట తాలూకాలో అధ్యక్షునిసలహా వై కొనకుండ 21-8-29 తేదిన తాలూకాలో గుమాస్తాలనిరువురును బదిలీ చేయుట నిజమేనా?

(బి) తాలూకాలో అధ్యక్షుడు సదరు గుమాస్తాల బదిలీకి తన అయివృత్తను డెలివరుచు, జిల్లాలో అధ్యక్షుడు సదరు గుమాస్తాలను విడుదలచేయవలసినదిగా బలవంతపెట్టెనా?

(సి) అటుపిమ్మట ప్రభుత్వమువారు జిల్లాలో అధ్యక్షుని ఆజ్ఞను చున్నవలసినదిగా తాలూకాలో అధ్యక్షునిపత్రములమున యుత్తరవు గావించిరా? అట్లయినచో, ఎందుచే?

(డి) అటుతరువాత తాలూకాలో అధ్యక్షుని నుండి యొక సమాధానము ప్రభుత్వమువారికి చేరినదా?

(ఇ) ఇందువై ప్రభుత్వమువారు తేదీనిశ్చయించిరి—

(ఎఫ్) ఉత్తర ప్రభుత్వములను ప్రభుత్వమువారు సభ యెగుట పెట్టెనరా?

(జి):—(ఏ) అవును. జిల్లాలో అధ్యక్షుడు ముందుగా సలహా గావించుట కవికాశము లేకుండనే రిపోర్టుగావించెను.

(బి) అవును.

(సి) అవును. జిల్లాలో, తాలూకాలో, అధ్యక్షుల మధ్య అభిప్రాయభేద ముదయించునపుడే, తాలూకాలో గుమాస్తాలబదిలీ విషయమున జిల్లాలో అధ్యక్షుని యుత్తరవులు చున్నవలసినదిగా నిబంధనగలదు.

(డి) అవును.

(ఇ). ప్రభుత్వమువారు తమయుత్తరవును పునర్విచారించ నిరాకరించిరి.

(ఎఫ్). లేదు.

TEXACO

మేలైన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామికచమురులు, జిన్నింగ్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికెంట్లు.

41, మూకర్ నల్లముత్తువీధి, మద్రాసు.

THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
Bombay, Madras, Etc.,

జి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తరసర్కారులకు సోల్ ఏజెంట్లు.

ఏజెంట్లు కావలెను.

రేవిగేటరు లేక రేడియో వాటర్ బార్ల నమ్ముటకు ఏ జెంట్లు కావలెను. నీటికి పోయిన గుణములను చేకూర్చుగలదు. ప్రతి ఇంటియందు, వ్యాపారస్థలమునందును కొనవలసినది. ఆ రోగ్యమును చేకూర్చును. విశ్వవిద్యాలయాదికారులచేతను వైద్య శిఖామణులచే నామోదింపబడినది.

వివరములు:—

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ ఏజెంట్లు,

HABIB AZIZ & Co.,

3741, Khutbiguda, Hyderabad, Deccan.

బరంపురం

ఖారామసాలా స్వర్ణ కేతకి

బజారులో విక్రయింపబడు అన్నిరకముల కన్న ప్రశస్తమయినది. సువాసన, రుచి, పరిశుభ్రతలకు గ్యారంటీ యివ్వబడును. పొగాకు పరిశుభ్రముగా శాస్త్రోక్తముగా శుభ్రపర్చి యున్నాము. తు 40 లు పాను 1 కి రూ 1-0-0

పక్కామూల, సుగంధస్నానపాడి, మితామసాలా పర్లకులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. మావద్ద దొరుకును.

కాళ్ల నీతారామస్వామి.

స్వర్ణ భండారము, బరంపురం. (గంటూరు)

గగుర్పాటును గలిగించునట్టి

రెండు హై స్పీడ్లు

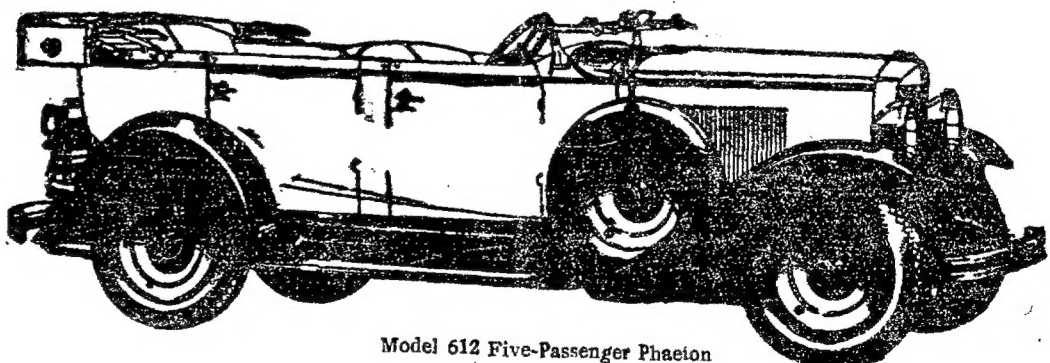
ఆహ్వానము:—గ్రహం-పేజ్ కార్లు వ్యాపించినచోట్లలో, మాతరపున పనిచేయుటకు యీలైనలో ఆసక్తిగల వర్తకులకు మంచి అవకాశము గలదు.

గ్రహం-పేజ్:—ఇంటర్ నేషనల్ కార్పొరేషన్ డిట్రాయిట్ - మిచిగాన్ - యు. ఎస్. ఎ.

(నాలుగు స్పీడ్లు ఫార్వర్డు, స్టాండ్డు గియర్ పిప్రు)

దివ్యమైన మోటారుకారులలో గ్రహం-పేజ్ ఆటలు, ఎనిమిది ప్రస్తుతం బుజువు పరచబడిన నాలుగు-స్పీడ్ ప్రొప్పర్షియన్-2 హై స్పీడ్లతో సహా గగుర్పాటును గలిగించునట్టిచేతను సే స్వప్తముగా తెలుసు కొనవలసినది. నాలుగువది (చాలకాలమువరకు ఉపయోగించబడునట్టి) నూతన నునుపును, వేగమును గలిగించుచున్నది. మూడవది (నిశ్చలమైన లోని గియరు) ప్రయాణ మొనర్చునపుడు నిట్రమైనగుట్టల నెక్కునప్పుడు త్వరిత గమనవేగమును గలిగించుచున్నది. గియరు పిప్రు ప్రమాణమైనది. మీరు రెండవదానిలో ప్రారంభించి, మూడవదానికిపోయి, పిమ్మట నాలుగవదానికి పోయెదరు. మొదటిది భవిష్యదుపయోగమునకు నిలిపి పెట్టబడును, తక్షణమే వాడుటకు వీలుగలదు, అయితే ఆరుదుగా వుపయోగించబడుచున్నది. ఒకకారు మీ ఆధీనమునం దున్నది.

Joseph E. Graham
Robert E. Graham
Ray Graham

Model 612 Five-Passenger Phaeton

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:—పూడన్ బర్గ్ ఆండు కంపెనీ,

2/11, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

బ్రాంచీలు:—బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సికింద్రాబాదు.

ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:—ఉత్తరజిల్లాలు:—జి. పి. వాట్సు ఎన్ఫోర్స్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం.

దక్షిణజిల్లాలు:—జి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యార్, ఎన్ఫోర్స్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి.

నీడెడ్ జిల్లాలు:—జి. హెచ్. పి. ఎడ్వర్డుస్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.

వెస్ట్రోకోస్టు:—కాప్టన్, ఏ. డన్నింగ్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరువనంతపురం.

1701

GRAHAM-PAIGE

సత్యమును వెల్లడించుట ఎవరి కైనను ఈ ప్రాప్తహమకా నందు
ననుట, లోకవిదితము, నెల్లారుదన పశ్చిమున పదిమైళ్లలోనున్న
మినగల్లు గ్రామమున నివసించు సోనకర్తయు, రెండున్నర
సంవత్సరములకు పూర్వము నా భార్య ఏడవమాసపు గర్భవతిగా
నుండెను. ఆవిడ కొక జమ్మి తటస్థించెను. ఆజన్మమున కడుపు
చొప్పి గర్భవిచ్చితి లక్షణములు, రక్తవిరేచనములుగలిగి చికి
ప్సాయి న కరీరముతో మంచమునుండి తడవడిక్షతో జూచుట, భూ
తభవిష్యత్సర్వమునములను తెలుపుట, అనగా మనమేయూరిలో
నే పనిని జేసినవైనను, జేయబోవుచున్నను, పూసగ్రచ్చినట్లు
తానంతయు తెచ్చుట మొదలగునవి గలిగి, నీరసించియుండెను.
కొందరు డాక్టరును పిలిపించిమానగా వారు, హిష్టీరియా అని
చెప్పిరి. కొందరు నాలువైద్యులు యిది ఒక గొప్ప గ్రహబాధ య
ని నిరూపణజేసిరి. కాని వైద్యమున కీ వ్యాధి లోనినదికాదు. ఈ
గ్రహములపై నాకు నమ్మిక లేకపోయినను మా మేనమామగారకు
కాటంరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి గారి ప్రోత్సాహమున నెల్లారులో
నున్న ప్రొఫెసర్ అంజణ్ గారి యొద్దకుబోయి, వారిని పిలిచి
ని నిచ్చితిని, వచ్చినరోజు సాయంకాలము రోగినిజూచుటకు
వెంటనే మాయింటికివచ్చిరి. వచ్చినప్పటికి రోగి తడవడిక్షతో
గ్రుడుమి మాచుచుండెను. లేచుటకు శక్తి లేని యారోగి అంజణ
గారినిమాడగా నే మంచముమీదనుండి చివుక్కునలేచి మార్పా
ని “యాజండాపు బాపడేనటరా నన్ను తఱిపివేసేదీ” అని
మేము నెల్లారులో బయలుదేరినదిమొదలు యింటికివచ్చుదనుక
ఏమేము యొనరించినదియందెల్ల మానముూహించెను. అంతట
అంజణ్ గారు ఒకగదిని సుభ్రముచేయించి కొంతవడి అందుగూ
ర్చుండి వారే మేమో జపముచేసికొనుచుండ యారోగి కేకలిచు
చు ఆగదిలోనికి పరుగెత్తి “నేనింకిక్కడుండను, నేనువెళ్లుతాను”
అనిపెద్దపెట్టున నేడువసాగెను. అంతట అంజణ్ గారు, యింక
ను నేత్రములునూసికొని తామేదియో జపించుచునే యుండిరి.
అంతటరోగి “నాదేహములో ను మంటలెత్తుచున్నవి, బాబో
నన్ను విడిస్తే నేనువెళ్లుతాను అనిబలకజొచ్చెను. అక్కడనున్న
నేనును మా గ్రామములోని మరికొందరుపెద్దలను, ఆశ్చర్యపడి
మాచుచుంటిమి. అంతట అంజణ్ గారు గర్భనతులున్న యింట
గ్రహములను మారణహోమాదికములు జేయగూడదు గావున ఆరు
మాసములనరకు యామెయందుగాని, ఇంకెవ్వరి యందుగాని ప్ర
వేశించకుండునట్లు నీకాజ్ఞ నిడుచున్నానని చెప్పి ఒకయంత్రమును
కట్టెను. ఆయంత్రమును కట్టినతోడనే మార్పబోయిన విధమున
బడిపోయి ఒక అరగంట నేపటికి ఆమె మన స్మారకమునకు
వచ్చెను. జరిగిన సంగతిని ఆవిడను ప్రశ్నింప తనకేమియు తెలి
యదని చెప్పెను. తెల్లవారుసరికి ఆమెకుండిన వ్యాధిలన్నియు
బాగాయెను. కాని కొంచెము నీరసముగానున్నట్లునపడెను.
అంజణ్ గా రారోగికి తలంటి స్నానముజేయించి, భోజనమిడు
చని చెప్పిరి. అట్లనన్పెట్టి, అప్పటినుండియు సుఖముగానుండి
నవ మాసమున సుఖముగ ప్ర్రే శి శు వును ప్ర ప వించె ను.
లది రోజులైన పిమ్మట అనగా ఆరు మాస
స పూర్తియన పప్పటికి తిరిగి టైముప్రకారం ఆగ్రహము
శించి బాధింప జొచ్చెను. అపుడు నేను వ్యాపారరీత్యా
యివ్వూళ్ల కుపల్లి ధారావడ, ప్రాంతములకేగి యుంటిని.
స నా భార్య అంజణ్ గారియొద్ద కొక మనిషిని బంపి
సంగతి తెల్పి వారిని విలిచిని రమ్మని బంపెను. వారు
విధూతిని మాత్రమిచ్చి పంపి, తిరిగి నేను వచ్చువరకు ఏ
యిండ్లని చెప్పి పంపిరి. ప్రతినిత్యము దాని నుపయో
ండ వారమురోజులకు నేనును గ్రామముకేరి దామర
లోనున్న వారి యాశ్రమమునకుబోయి వారిని దోడ్కొని
స. వారుకచ్చి అయిదురోజులు మా గ్రామముననుండి
మాదికము లొనర్చిరి. అంతట ఆగ్రహమువలని బాధ
పోయెను. ఇంతకు పూర్వము మాయూర ననేక బాలరసు
తము బాధించుచుండిన ఆదయ్య మిచ్చడేనుయ్యోనో తెలి
స. నాటినుండియు నా భార్యయు బిడ్డయు సుఖముగా
న్నిరు. గ్రామములో నిప్పుటికిని నా బిడ్డను జూచినవారెల్ల
య్యూన్ని చంపి పుట్టిన బిడ్డమని పిలుచుచుందురు. ఇప్పుడు
ను నా భార్య నిండు గర్భవతిగా నున్నది. ఆవిడకే లాటి బా
ధలుగానిలేవు. ఇట్లే అనేక గ్రహవికల్పలనుజేసి సూర్యులలో
అంజణ్ గారు ప్రఖ్యాతిగాంచుచున్నారని వినుటకంతయు సరి
తనము. ఇట్టి విద్యావంతుడు మన ఆంధ్ర దేశీయుడగుట మన
మందరమును వారికి తన ప్రోత్సాహమొసంగి యింకను వారి
విద్యాశక్తిని ఆంధ్రదేశీయులెక్కువగా ఉపయోగించుకొను
నట్లు చేయుదురని ఆంధ్రదేశ సోదరులను నేను ప్రార్థించుచు
న్నాను. ఇట్టి శక్తి సామర్థ్యములు గలవారు మనలోనుండియు
అట్టివారి సహాయమును బడయలేకపోవుట మిగుల శోచనీయ
ము. ఇట్టి మహనీయుని పరిత్రాణిని యభ్యర్థమును బదుల్పర
చుట యిప్పుడు మన భారత దేశముననున్న సీతికి మిగుల ఉప
యోగకారియని మనవిచేయుచున్నాను. ప్రొఫెసర్ అంజణ్
నిగర్భులై, నిగడంబర్తులై చూచుటకు యిట్టి శక్తి పేరి
గలదాయని తోచునట్లుండురు. వీరింకను లేమ విద్యల

నిక దచ్చి దేశీయులకు మేలొనర్తురు గాకయని నే
రించుచున్నాను.
బండి ఆదినారాయణరెడ్డి.

పోస్తుబాక్సు నెం. 205 శస్త్రిలెనుబీచ్, ముద్రాసు.

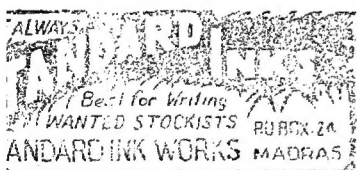
AMRUTANJAN
THE BEST
INDIAN PAIN BALM
AMRUTANJAN DEPOT
BOMBAY

గట్టి చాయ రంగు నూలు

పూర్వమునుండి తియ్యబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్న సూత్రములు కలరు నూలున్న, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు నరనముగాను గట్టి చాయలగాను పంపబడును. శాంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయును.

132

యల్. కే. మీనాక్షి అయ్యర్,
గట్టిచాయనూలు జువెలివ్యాపారం, మహల్వీధి, మధుర.

విజెంటు కావలెను:—మద్రాసు గవర్నమెంటు ఇంకు ఫ్యాక్టరీని మేము తీసుకొని మిక్కిలి ప్రేమతోమైన అన్ని గంకుల సిరాలు ధరలు తగ్గించి పంపించేయచున్నాము. వివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను నరసింహం అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్., 108 ఆర్మీయియావీధి, మద్రాసు

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతి కంపెనీ, బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పి కాదు. మోసము లేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగాజులు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగారు వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లవ్వాడు సిద్ధముగా నుండును.

నవరసుబంగారమునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితనమునకు గ్యారంటీ.

116

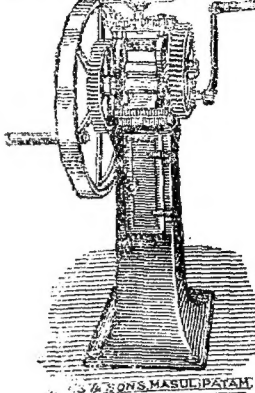
మిచ్చనివస్తువులను తిరిగిపొందదుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మాప్రదేశ్యము. బంగారు వెండివస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషిషములు చేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తైటరు:—ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

మేలురకం పట్టుజువిలి

మావద్ద కాంచీపురం పట్టునీరలు, ఫోవతులు, పరికిణీలు, రవికలు, ఖండవాల వస్త్రాదినులు మాసౌతమొగ్గములలో గట్టిచాయ వేసి పంపుచున్నాము. కావలసినవారు ఒకతూరి ఆర్డరిచ్చి తెప్పించి, మాడగోరెదము.

పి. వి. ఈశ్వరరావు,
పట్టుజువిలి వర్తకులు, హాథునన్ పేట, కంచి

రేకులమిషనులు

ఇది నగల పనిచేయువారి కు పయోగపడును. రూల్స్ పెంపరుకాంతి విశేషకాలముపయోగించినను తగ్గనేరదు. ప్రతిపట్టామందును యేజంట్లు కావలెను.

సి. హెచ్. శోభనాచలం,
అండ్ సన్సు,
చిలకలపూడిపాస్టు,
మచిలీపట్నం

మాన సోల్లాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

చల సులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగెడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అతీర్ణము, అరచి, ఆపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగములయందు జలక్షయము, సిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేక్షు, అగులు పెందలగునానియందు గలిగెడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మనుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరునామా:— (98)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

మీకు సంతానం, అనర్థకం, అనవసరం, అయితే 'కాంట్రా సెప్టిక్' ఒక్కటే

నిరపాయమైన, అమోఘమైన ఉపాయం

ఉపయోగించండి!! తొలుగుంది.

వెద్దవెద్దడాక్టర్లచే పొగడ్త గన

16 మోతాదుల ట్యూబు ర్పు. 1-12-0

ట్యూబులకు, ఇతర విషయాలకు, ఈ దిగువవిలాసము వ్రాయండి.

ది సోషల్ హైజీన్ సిండికేట్.

1/3 అంపర్స్ వీధి, (ఇంగ్లీషు ట్యాక్సీ కంపెనీ వద్ద బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మీకు ఇది సోసరం

కో-ఆపరేట్ వెంట్రుకలను శాశ్వతముగా చేయును. రు 2. నపుంసకత్వం నరముల బలహీనత్వం

42 ధన్యతాలయం, నెల్లూరు